

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**Факультет іноземних мов
кафедра англійської мови**

**ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 6 КЛАСІВ НА
УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА
ДОПОМОГОЮ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконала:

Студентка 2 курсу, 212м групи
Цуркан Михайлина Михайлівна

Керівник:

кандидат філологічних наук,
доцент **Гнатковська О.М.**

*До захисту допущено
на засіданні кафедри*

протокол № ____ від _____ 2025 р.

Зав. кафедрою _____ к.ф.н. Соловйова О.В.

Чернівці – 2025

АНОТАЦІЯ

Цуркан М. М. Формування граматичної компетентності учнів 6 класів на уроках англійської мови за допомогою цифрових технологій. – Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття ОКР «магістр» зі спеціальності 014 «Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)». Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Чернівці, 2025.

У кваліфікаційній роботі *досліджено* теоретичні та методичні засади формування граматичної компетентності учнів 6 класів на уроках англійської мови із використанням цифрових технологій. *Проаналізовано* психолого-педагогічні особливості учнів та можливості цифрових інструментів у навчанні граматики. *Розроблено* й апробовано методику інтеграції цифрових технологій у процесі формування граматичних навичок, *створено* інтерактивні граматичні завдання. *Проведено* педагогічний експеримент, результатами якого *підтверджено* ефективність запропонованої методики.

Ключові слова: граматична компетентність, гейміфікація, цифрові технології, методика навчання.

ABSTRACT

Tsurkan M. M. Formation of Grammatical Competence of 6th Grade Students in English Lessons Using Digital Technologies. – Manuscript. Qualification paper for obtaining the Master's degree in specialty 014 "Secondary Education (English Language and Foreign Literature)". Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. Chernivtsi, 2025.

The qualification paper deals with theoretical and methodological principles of forming grammatical competence of 6th grade students in English lessons using digital technologies. Psychological and pedagogical characteristics of middle school students and the educational potential of digital tools are analyzed. A methodology for integrating digital technologies into grammar teaching is developed and tested, and interactive grammar tasks are designed. A pedagogical experiment is conducted, the results of which confirm the effectiveness of the proposed methodology.

Keywords: grammatical competence, gamification, digital technologies, teaching methodology.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ М.М. Цуркан

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	11
1.0. Вступні зауваження.....	11
1.1. Поняття граматичної компетентності у навчанні іноземної мови....	11
1.2. Психолого-педагогічні особливості учнів 6 класів у засвоєнні граматичних навичок	20
1.3. Аналіз досліджень щодо впливу цифрових технологій на формування граматичних навичок	26
Висновки до розділу 1.....	34
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 6 КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	36
2.0. Вступні зауваження.....	36
2.1. Особливості використання цифрових технологій для викладання граматики.....	36
2.2. Створення граматичних завдань із застосуванням цифрових технологій для 6 класів	44
2.3. Педагогічні умови успішного формування граматичних навичок за допомогою цифрових технологій.....	52
2.4. Методика впровадження цифрових технологій на уроках граматики: практичні рекомендації.....	59
Висновки до розділу 2.....	68
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	69
3.0. Вступні зауваження.....	69
3.1. Організація та проведення експериментального дослідження	69
3.2. Аналіз результатів дослідження та оцінка ефективності методики.....	83

3.3. Пропозиції щодо вдосконалення методик формування граматичної компетентності	91
ВИСНОВКИ	100
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	104
ДОДАТКИ	112

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах глобалізації та цифровізації суспільства вивчення англійської мови набуває особливої значущості як засобу міжкультурної комунікації та ключової компетентності XXI століття. Одним із важливих аспектів ефективного оволодіння іноземною мовою є граматична компетентність – здатність правильно розуміти й використовувати граматичні структури в усному та письмовому мовленні. Саме в 6 класах закладаються основи для подальшого поглибленого вивчення граматики, а цифрові технології відкривають нові можливості для організації навчального процесу. Онлайн-платформи, мобільні додатки, інтерактивні вправи, візуалізація матеріалу та гейміфікація навчання сприяють активному залученню учнів до освітнього процесу, індивідуалізації навчання, формуванню мотивації та розвитку самостійності. Проте застосування цифрових ресурсів потребує педагогічно доцільного впровадження, врахування вікових та психологічних особливостей учнів середньої ланки.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю науково обґрунтувати й методично описати процес формування граматичної компетентності в учнів 6 класів із використанням цифрових технологій. Попри наявність великої кількості цифрових інструментів, існує потреба в створенні системної, адаптованої до навчальної програми та реалій сучасної школи методики, яка б забезпечувала не лише засвоєння граматичних структур, а й розвиток комунікативних навичок.

Таким чином, дослідження можливостей, принципів і практичних підходів до формування граматичної компетентності школярів із застосуванням цифрових технологій є своєчасним і значущим для сучасної педагогіки, що прагне відповідати викликам інформаційного суспільства та потребам покоління учнів, які навчаються в умовах цифрових технологій.

Проблему формування граматичних навичок та використання цифрових технологій у навчанні іноземних мов вивчали: О. В. Арделян, К. В. Головіна,

Л. В. Астахова; суть цифрових інструментів для онлайн і офлайн навчання – Т. Близнюк; використання цифрових технологій у процесі навчання англійської мови – Я. А. Бойко; Бондаренко О. М. Розглядає роль інформаційних технологій у формуванні іншомовної компетентності Т. Веретюк. Формування іншомовної граматичної компетенції за допомогою відеоматеріалів досліджено у праці Т. Веретюк; використання нових інформаційних технологій на заняттях з англійської мови розглянув Г. Горун. Використання мультимедіа у викладанні граматики та автоматизовані системи тестування у викладанні іноземних мов досліджували І. П. Грищенко, Т. Ю. Давиденко та І.М. Дичківська. Проте, саме методика формування граматичної компетентності учнів 6 класів на уроках англійської мови із використанням цифрових технологій є мало досліджена, що обумовлює необхідність докладного аналізу у даній роботі.

Предметом дослідження є методика використання цифрових технологій як засобу формування граматичної компетентності учнів 6 класів у процесі вивчення англійської мови.

Об'єктом дослідження є процес формування граматичної компетентності учнів 6 класів на уроках англійської мови.

Метою магістерської роботи є обґрунтування, розробка та опис методики формування граматичної компетентності учнів 6 класів на уроках англійської мови із використанням цифрових технологій, а також визначення педагогічних умов, які забезпечують ефективне засвоєння граматичного матеріалу в умовах цифрового освітнього середовища.

Завдання дослідження:

- дослідити сутність поняття граматичної компетентності у контексті навчання іноземної мови та окреслити її структуру;
- проаналізувати психолого-педагогічні особливості учнів 6 класів, які впливають на процес засвоєння граматичних навичок;
- розкрити можливості цифрових технологій у формуванні граматичних навичок;

- обґрунтувати особливості використання цифрових технологій для викладання граматики англійської мови учням середньої школи;
- розробити приклади граматичних завдань із використанням цифрових інструментів, адаптованих до навчальних потреб учнів 6 класів;
- визначити педагогічні умови ефективного формування граматичних навичок з використанням цифрових технологій;
- описати методику інтеграції цифрових технологій у процес викладання граматики та надати практичні рекомендації для вчителів;
- провести експериментальне дослідження з метою перевірки ефективності запропонованої методики;
- проаналізувати результати експерименту, оцінити динаміку формування граматичної компетентності та узагальнити рекомендації щодо вдосконалення методики.

База дослідження: Боянський ліцей «Лідер» імені І. Некулче Боянської ТГ Чернівецької області Чернівецького району.

Наукова значущість дослідження полягає в уточненні та розвитку теоретичних засад формування граматичної компетентності в учнів середнього шкільного віку, а також у поглибленні наукового розуміння можливостей інтеграції цифрових технологій у процес вивчення англійської мови. Результати дослідження розширюють педагогічні підходи до впровадження ІКТ у навчальний процес, зокрема у викладанні граматики.

Теоретичне значення дослідження полягає у поглибленні наукових уявлень про процес формування граматичної компетентності учнів середньої школи в умовах цифровізації освіти. Робота уточнює сутність поняття «граматична компетентність» у контексті сучасних методик навчання англійської мови та розкриває потенціал використання цифрових технологій як інноваційного засобу розвитку граматичних умінь.

Практична значущість дослідження полягає в розробці методичних рекомендацій та інтерактивних граматичних завдань для учнів 6 класів із використанням цифрових ресурсів, що можуть бути впроваджені в освітній

процес як у звичайних умовах, так і при дистанційному навчанні. Матеріали дослідження можуть бути використані вчителями англійської мови, методистами, авторами підручників та розробниками навчальних програм.

Під час дослідження було **використано комплекс методів**, що охоплюють як теоретичний, так і практичний рівні аналізу. Теоретичні методи включали вивчення, аналіз і узагальнення наукових джерел з питань формування граматичної компетентності та використання цифрових технологій у навчанні англійської мови. Емпіричні методи охоплювали спостереження за навчальним процесом, анкетування та опитування учнів з метою виявлення їхніх навчальних потреб та інтересів. Також було застосовано метод педагогічного проектування – для розробки методичних рекомендацій, цифрових завдань і дидактичних матеріалів. Одержані результати аналізувалися за допомогою методів якісного та кількісного аналізу для оцінки доцільності використання цифрових інструментів у формуванні граматичної компетентності учнів 6 класів.

Апробація роботи. Дослідження знайшло практичне застосування під час впровадження експериментальної методики формування культурної компетентності учнів у закладі загальної середньої освіти – Боянський ліцей «Лідер» імені І. Некулче село Бояни, 6-Б клас.

Особистий внесок студента. У процесі дослідження було розроблено методику використання цифрових технологій для формування граматичної компетентності учнів 6 класів, створено інтерактивні граматичні завдання, проведено педагогічний експеримент та здійснено аналіз його результатів. Результати дослідження були представлені у вигляді наукової доповіді «Вплив цифрових технологій на формування граматичних навичок» на студентській науковій конференції Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (12–15 травня 2025 року, факультет іноземних мов).

Структура кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (84 найменування), 11 додатків, 25 таблиць, 12 рисунків.

Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 134 сторінок (основного тексту – 98).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

1.0. Вступні зауваження

Розглянуто теоретичні основи формування граматичної компетентності учнів 6 класів у процесі навчання англійської мови. Досліджено сутність поняття «граматична компетентність» у контексті навчання іноземних мов.

Досліджено психолого-педагогічні особливості учнів 6 класів, які впливають на ефективність засвоєння граматичних навичок, а також розглянуто вікові характеристики, що визначають специфіку навчання граматики.

Проаналізовано сучасні наукові підходи до використання цифрових технологій у навчанні граматики. Досліджено вплив інтерактивних засобів навчання на формування граматичних навичок. Розглянуто переваги й виклики, пов'язані із застосуванням цифрових ресурсів на уроках англійської мови.

Таким чином, розділ закладає теоретичну основу для подальшого розроблення методики використання цифрових технологій у формуванні граматичної компетентності учнів 6 класів.

1.1. Поняття граматичної компетентності у навчанні іноземної мови

Формування граматичної компетентності є одним із ключових завдань навчання іноземних мов, адже володіння граматичними структурами забезпечує правильність, логічність та ефективність мовлення. У сучасному світі, де знання іноземних мов є важливим чинником професійного та особистісного розвитку, значення граматичної компетентності зростає, адже вона виступає основою для побудови усної та писемної комунікації.

Вивчення поняття «граматична компетентність» дозволяє визначити його місце у загальній структурі мовної освіти, а також розкрити його зв'язок із

іншими аспектами комунікативної компетентності. Цей аналіз є необхідним для розуміння механізмів формування граматичних навичок та подальшого розроблення методик навчання, які відповідають сучасним потребам учнів.

Відповідно до досліджень, проведених низкою лінгвістів, мовна компетентність є надзвичайно важливою для професіонала будь-якої галузі. Вона нерозривно пов'язана з найзвичнішим та водночас найскладнішим типом мислення. Крім того, словесна та розумова діяльність є найскладнішими видами людської діяльності.

Розгорнуте визначення граматичної компетенції наводить О.М. Ванівська. Вона підкреслює, що граматична компетентність передбачає здатність правильно формувати словосполучення та речення, що є ключовою передумовою функціонування слів як засобу взаємодії. Дослідниця наголошує, що граматична компетентність є надзвичайно важливою для розуміння мови інших людей, включно з тими, хто розмовляє іноземною мовою. Наприклад, мовець може сформулювати власне висловлювання, використовуючи обмежений лексичний запас та знання граматичних правил мови, що вивчається. Однак, інші комуніканти можуть використовувати складні конструкції, що створить перешкоду для розуміння усього висловлювання [7, с. 72]. Отже, повноцінна двостороння комунікація можлива тільки за умови взаєморозуміння між співрозмовниками.

Д. О. Вольницька зазначає, що граматична компетентність може бути визначена як «знання граматичних елементів мови та вміння ними користуватися під час спілкування» [11, с. 53]. З точки зору І. А. Воробйової граматична компетентність може бути описана як здатність особи ефективно та правильно використовувати отримані граматичні знання та вміння у кожній конкретній ситуації, а також адекватно реалізовувати мовленнєву діяльність в процесі іншомовного спілкування [12, с. 14].

Авторка багатьох навчальних методик С. Ю. Ніколаєва наголошує, що досягнення граматики чужої мови є наріжним каменем практичної цілі вивчення іноземних мов. Ця ціль може бути визначена, як «засвоєння комунікативної

компетентності на рівні, достатньому для спілкування іншою мовою у чотирьох видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні та письмі у стандартних ситуаціях» [31, с. 39]. Відтак, на переконання дослідниці, граматична компетентність охоплює в собі навички ефективного використання граматичних засобів мови, а саме:

- здатність конструювати граматично бездоганні висловлювання різної ступені складності;
- уміння розпізнавати й розуміти розмаїті граматичні структури у мовленні інших;
- вміння комбінувати та видозмінювати слова задля побудови граматично правильних словосполучень та речень.

Відтак, згідно з С.Ю. Ніколаєвою, граматичну компетентність можна трактувати, як складову мовної компетентності, що є частиною структури іншомовної комунікативної компетентності. Будучи однією зі складових іншомовної комунікативної компетентності, граматична компетентність складається з таких елементів, як: взаємозв'язки, закономірності взаємодії граматичних явищ та концептів, що ними реалізуються; взаємодія рідної та іноземної мови, під час якої виникають граматичні відношення, що полягають у взаємодії когнітивного та концептуального світосприйняття різних мовних соціумів [31, с. 54].

На переконання дослідниць О. Пометун та Л. Пироженко, поняття граматичної компетентності можна охарактеризувати як «спроможність особи здійснювати комунікативно-виправдане та ситуативно-відповідне застосування іншомовних граматичних знань, навичок та вмінь задля реалізації власної мовної поведінки іноземною мовою у процесі спілкування». Науковці наголошують, що вживання цього терміну передбачає володіння особистістю такими вміннями, як здатність розуміти, граматично правильно висловлювати певні думки, послуговуючись системою граматичних правил конкретної мови [38, с. 54].

О. С. Резунова трактує поняття «компетентність» як досконале володіння своєю справою, розуміння сутності виконуваної роботи, складних взаємозв'язків, явищ та процесів, а також можливих способів та засобів досягнення визначених цілей [39, с. 294].

Звернімося до тлумачення терміну «граматична компетентність». Відповідно до досліджень Н. Складенко, граматичну компетентність варто розглядати як здатність людини коректно створювати усні та письмові висловлювання згідно з граматичними правилами, а також розуміти граматичну структуру, що використовується в мовленні інших. Граматичні знання та граматичні навички є ключовими складниками граматичної компетентності [42, с. 15].

Підтримуючи погляд О. Касаткіної, вважаємо, що для знання граматики достатньо ознайомитися з певним обсягом теоретичних видань, натомість оволодіння граматиною означає навчитися використовувати відповідні правила на практиці [19, с. 52]. Граматику можна засвоїти лише через практичну діяльність.

Грамматична компетентність, на думку І. Холод, це здатність людини до правильного граматичного оформлення власних усних та письмових висловлювань і розуміння граматичного оформлення мовлення інших людей, що базується на комплексній та динамічній взаємодії відповідних навичок і знань, а також граматичної усвідомленості, і охоплює три основні компоненти: граматичні навички, граматичні знання та граматична усвідомленість [31, с. 57].

На переконання І. Мірошник, граматична компетентність є здатністю учня молодшого шкільного віку до правильного граматичного конструювання власних усних і письмових висловлювань та розуміння граматичного оформлення мовлення інших людей. Її основу складає складна та змінна взаємодія відповідних знань, умінь і граматичної свідомості [34, с. 15-16].

У лінгвістичній науці поняття «граматична компетенція» сягає корінням в надзвичайно важливу працю американського мовознавця Ю. Хомського. Він сформулював концепцію граматичної компетенції як частину мовленнєвої

компетенції. Науковець запровадив це поняття в контексті своєї теорії генеративної граматики, де граматична компетенція визначає здатність носіїв мови створювати та розуміти безмежну кількість речень мови, опираючись на обмежений перелік граматичних правил та структур [9, с. 94].

Підтримуємо позицію відомої української дослідниці С. Ніколаєвої, що вивчення граматики іноземної мови – необхідна складова практичної мети навчання іноземних мов. Остання може бути сформульована як «оволодіння комунікативною компетенцією на рівні, достатньому для іншомовного спілкування в чотирьох видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні та письмі у стандартних ситуаціях» [32, с. 39].

На переконання науковиці, формування граматичної компетенції передбачає розвиток здатності використовувати граматичні засоби мови, базуючись на розумінні правил, що визначають комбінування лексичних одиниць у осмислені фрази, тобто як здатність розуміти та розпізнавати грамотно побудовані висловлювання, так і вміння висловлювати власні ідеї в процесі продукування мовлення. Саме здатність комбінувати та трансформувати слова задля створення граматично коректних словосполучень та речень є однією з ключових передумов практичного опанування мови, тобто її застосування як засобу комунікації [32, с. 54].

Відповідно, С. Ніколаєва наголошує, що «граматична компетентність є складовою мовної компетенції, як є частиною структури іншомовної комунікативної компетенції. Як одна із субкомпетенцій, граматична компетентність включає в себе, з одного боку, взаємозв'язки та закономірності, що виникають між граматичними явищами та концептами, які ними виражаються, а з іншого – можливості взаємодії рідної та іноземної мов, де граматичні відносини відображають когнітивне, концептуальне сприйняття світу носіями цих мовних спільнот» [32, с. 54].

Український дослідник І. Тригуб вивчає основні елементи граматичної компетенції як складову мовної компетенції у контексті лінгвістики та викладання мов [45].

Можна визначити, кілька підходів до формування граматичної компетентності, кожен із яких має свої методичні особливості та переваги:

1. *Традиційний підхід (rule-based approach)*. У цьому підході основну увагу приділяють вивченню граматичних правил, їх запам'ятовуванню та практичному застосуванню.

2. *Комунікативний підхід (communicative approach)*. Основна мета – формування граматичної компетентності через активну мовну практику. Граматика вивчається у контексті реальних комунікативних ситуацій. Завдання спрямовані на інтеграцію граматичних структур у мовлення, наприклад, рольові ігри, діалоги, письмові твори.

3. *Індуктивний підхід (inductive approach)*. У цьому підході учні самостійно виводять граматичні правила, аналізуючи приклади використання граматичних структур у текстах чи висловлюваннях. Це сприяє розвитку аналітичного мислення та активного залучення учнів до навчального процесу.

4. *Дедуктивний підхід (deductive approach)*. Передбачає початкове пояснення граматичного правила вчителем, після чого учні виконують вправи на його застосування.

5. *Підхід на основі завдань (task-based approach)*. Граматика засвоюється в процесі виконання практичних завдань, які мають реальний комунікативний характер. Наприклад, підготовка до презентації, обговорення проєкту.

6. *Ігровий підхід (game-based approach)*. Використання ігор і креативних завдань для засвоєння граматики. Такий підхід допомагає знизити стрес, підвищити зацікавленість учнів і створити позитивну атмосферу на уроці.

7. *Підхід із використанням цифрових технологій (technology-enhanced approach)*. Використання інтерактивних платформ, мобільних додатків, навчальних відео та онлайн-вправ сприяє зацікавленню учнів та автоматизації граматичних навичок.

Розгляньмо ключові складники граматичної компетенції, що гарантують її цілісність та дієвість у процесі опанування іноземної мови, див. рис. 1.1.

Рис.1.1. Основні компоненти граматичної компетентності

Ці компоненти тісно взаємопов'язані та формують цілісну систему, яка забезпечує ефективне застосування граматики як засобу спілкування. На рис.1.2 продемонструємо компоненти граматичної компетенції та їх взаємозв'язок, підкреслюючи комплексний характер цієї навички.

Рис.1.2. Компоненти граматичної компетенції та їх взаємозв'язок

Отже, можна зазначити, що граматична компетентність – це здатність мовця правильно використовувати та застосовувати граматичні правила мови для формування висловлювань, які відповідають нормам граматики, у різних комунікативних ситуаціях. Вона включає знання граматичних категорій (наприклад, часів, способів, відмінків) і структур (речення, словосполучення), а також вміння:

- розпізнавати й розуміти граматичні явища у мовленні;

- практично застосовувати ці знання для створення власних висловлювань;
- підтримувати логіку, точність і правильність висловлювань відповідно до норм мови.

Граматична компетентність є ключовим компонентом мовної (лінгвістичної) компетентності, яка, у свою чергу, є частиною загальної комунікативної компетентності.

На переконання українського науковця І. П. Тригуба [45, с. 75], ключовими компонентами граматичної компетентності є такі:

- граматичні вміння, що охоплюють:
 - 1) вміння говорити та писати – репродуктивні вміння;
 - 2) вміння слухати та читати – рецептивні вміння, характерними рисами яких є автоматизованість, гнучкість та поетапне формування;
- граматичні знання;
- граматичне усвідомлення.

На думку О. Вовк, граматична компетентність включає такі складники: лексичні, синтаксичні, фонетичні, морфологічні та орфографічні складові мовної системи. Дослідниця також зараховує до граматичної компетентності оперування граматичними поняттями, засобами реалізації граматичних категорій, а також коректне застосування граматичних явищ у мовленнєвій діяльності [10, с. 22].

Підґрунтям граматичної компетенції є граматичні вміння, що постають у вигляді групи рецептивних та репродуктивних граматичних навичок. Рецептивне граматичне вміння передбачає результативне розпізнавання граматичних форм у тексті, що сприймається через аудіо- чи візуальні канали, а також зіставлення їх з певним сенсом. На відміну від репродуктивного граматичного вміння, метою якого є добір потрібної граматичної структури в конкретній комунікативній ситуації, основною операцією рецептивного граматичного вміння є сприйняття звукового або графічного образу граматичної структури [31, с. 240].

Відтак, граматична компетенція – це невід’ємний компонент мовної компетенції, включений до структури іншомовної комунікативної компетенції. Граматична компетенція об’єднує такі складники, як: взаємозв’язки, закономірності взаємодії граматичних явищ та концепцій, що вони втілюють; взаємодія рідної та іноземної мов, в процесі котрої виникають граматичні зв’язки, що полягають у взаємодії когнітивного та концептуального сприйняття світу різних мовних соціумів.

Місце граматичної компетентності в складі мовної компетенції є фундаментальним, оскільки вона створює основу для засвоєння інших складових, таких як лексична, фонетична та прагматична компетенції. Граматична компетентність допомагає учням структурувати мовний матеріал, організовувати свої думки та передавати інформацію у відповідній формі. Без належного рівня граматичних знань комунікативна ефективність значно знижується.

Таким чином, граматична компетентність є невід’ємною складовою мовної компетенції, оскільки забезпечує учнів інструментами для опанування мови. Її формування є важливим етапом у процесі вивчення іноземної мови, особливо у молодших школярів, коли закладається основа для подальшого розвитку комунікативних навичок.

1.2. Психолого-педагогічні особливості учнів 6 класів у засвоєнні граматичних навичок

Формування граматичної компетентності в учнів середньої школи є важливим етапом у вивченні іноземної мови, оскільки саме в цей період закладається основа для подальшого розвитку мовленнєвих умінь. Водночас успішність засвоєння граматичних навичок залежить від урахування психолого-педагогічних особливостей учнів 6 класів, які перебувають на етапі інтенсивного когнітивного, емоційного та соціального розвитку.

Учні цього віку демонструють активне пізнавальне прагнення, виявляють інтерес до нового та готовність до самостійної діяльності. Водночас їхнє мислення поступово переходить від конкретно-образного до абстрактного, що створює сприятливі умови для засвоєння граматичних правил. Однак, з іншого боку, рівень їхньої уваги, пам'яті та самоконтролю ще не завжди достатньо розвинений, що потребує застосування спеціальних педагогічних методів і підходів.

Формування англомовної граматичної компетенції у школярів має свої специфіки. Важливо брати до уваги етапи опанування англійського граматичного матеріалу учнями, доцільний спосіб ознайомлення молодших школярів з новими граматичними правилами, визначення черговості засвоєння ними видо-часових форм Present Simple і Present Continuous (Progressive), а також реалізацію цієї послідовності у наявних навчально-методичних комплексах з англійської мови для закладів загальної середньої освіти [23].

Комунікативний підхід до навчання граматики, задля формування у молодших школярів базового рівня володіння іноземною мовою, передбачає врахування психофізіологічних особливостей дітей. Наприклад, у молодшому шкільному віці відбувається розвиток сензитивності та гнучкості мислення – від наочно-образного, конкретного, понятійного до словесно-логічного, абстрактного. Характерним для уваги є переважання мимовільної над довільною. Сприйняття має певні риси, а саме перехід від змішаного, фрагментарного сприйняття до розчленованого; розвиток пам'яті та уяви (персоніфікація). Розвиток таких якостей уваги, як адаптивність, вибірковість та стійкість також потребує врахування. Розвивається довільна логічна, моторна, зорова та довготривала пам'ять дітей. Зростає здатність до запам'ятовування та відтворення вивченого. Збільшується продуктивність та міцність запам'ятовування навчального матеріалу, цілеспрямованого сприймання мовлення, а також розвиток творчої уяви. Усі ці фактори необхідно враховувати, а також їх взаємозв'язок зі стадіями засвоєння англомовної граматичної компетенції молодшими школярами, щоб запобігти виникненню

граматичних помилок. Адже на початковому етапі вивчення іноземної мови у 3-4 класах, граматичні структури у 6 класах опановуються імпліцитно – через сприйняття мовленнєвих зразків у комунікативних ситуаціях). Мовленнєва компетенція (як граматична правильність мовлення) формується за рахунок багаторазового використання мовленнєвих структур [23, с. 76].

Формування граматичних компетенцій у школярів молодших класів слід реалізовувати поступово, беручи до уваги функціонування граматичних конструкцій у мовленнєвій практиці.

Отже, визначимо три ключових етапи формування граматичних навичок у продуктивному мовленні:

- 1) ознайомлення та первинне закріплення;
- 2) тренування;
- 3) застосування.

Значний вплив на формування вмінь школярів під час опанування іноземною мовою має безпосередньо вчитель, тому до вчителя початкової школи, який викладає іноземну мову, висуваються певні вимоги: крім знань з предмета, він має організовувати навчальний процес таким чином, щоб забезпечити максимальну ефективність оволодіння іноземною мовою учнями.

Учитель зобов'язаний бути творчою особистістю. Він або вона повинні досліджувати та відбирати раціональні форми організації освітнього процесу, використовувати ефективні методики та прийоми навчання, застосовувати захопливі вправи, ігри, з метою досягнення визначеної мети – формування граматичної компетентності у молодших класах. Відповідно, вчитель початкової школи повинен постійно працювати над покращенням власного методичного арсеналу, а також бути обізнаним з ключовими положеннями державної політики у сфері іноземних мов, на високому рівні володіти принципами організації процесу викладання іноземної мови, розбиратися в психо-фізіологічних особливостях розвитку молодших школярів, їх сфері пізнавальних інтересів та змістом викладання іноземної мови в умовах шкільного середовища [23, с. 77].

Охарактеризуємо вікові особливості учнів 6 класів у засвоєнні граматичних навичок у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Вікові особливості учнів 6 класів у засвоєнні граматичних навичок

Характеристика	Особливості	Рекомендації для викладання
Мислення	Перехід від конкретно-образного до абстрактно-логічного мислення. Здатність аналізувати, узагальнювати, оперувати правилами.	Використовувати практичні приклади, наочність, інтерактивні завдання для пояснення граматичних правил.
Увага	Нестійкість уваги, схильність до відволікання. Здатність зосереджуватися за умови цікавості та інтерактивності.	Чергувати види діяльності, вводити ігрові елементи, залучати цифрові технології для підтримки уваги.
Пам'ять	Активний розвиток механічної та логічної пам'яті. Краще засвоюють правила через систематичне й осмислене запам'ятовування.	Використовувати мнемонічні техніки, повторення, практичні вправи, які сприяють осмисленому закріпленню матеріалу.
Мотивація	Поєднання зовнішньої (оцінки, похвала) та внутрішньої (інтерес до предмета, практична цінність).	Залучати інтерактивні методи, цифрові технології, які створюють цікаві та практично значущі завдання.

Розуміння вікових особливостей мислення, уваги, пам'яті й мотивації учнів 6 класів є основою для вибору ефективних методів навчання граматики. Використання цих особливостей дозволяє зробити навчальний процес максимально результативним та цікавим для учнів.

Якщо аналізувати психолого-педагогічні особливості учнів 6 класів у засвоєнні граматичних навичок, то виділимо основні аспекти та наведемо приклади за цими характеристиками:

1. Мислення. Учні 6 класів починають розвивати абстрактне мислення, однак їм ще необхідна опора на конкретні приклади. Вони здатні до аналізу, порівняння та узагальнення, але часто потребують допомоги вчителя для встановлення логічних зв'язків. Під час вивчення граматичних часів (наприклад, Present Continuous) доцільно використовувати картинки або відео, де діти бачать дію в процесі, щоб допомогти їм зрозуміти концепцію часу дії.

2. Увага в учнів цього віку має нестійкий характер. Вони можуть довго зосереджуватися лише за умови, якщо завдання викликає інтерес або включає

елементи інтерактивності. Для закріплення вивченої граматики можна організувати інтерактивну гру на платформі Kahoot або створити квест із завданнями, де потрібно правильно використати граматичні правила, щоб пройти до наступного рівня.

3. Пам'ять. Домінуюча роль належить механічній пам'яті, але активно розвивається і логічна. Учні краще запам'ятовують правила, якщо вони поєднані з наочністю чи активністю. Для запам'ятовування неправильних дієслів (*irregular verbs*) можна запропонувати створити асоціативні малюнки або скористатися мобільними додатками, наприклад, Quizlet, які містять візуальні підказки.

4. Мотивація. У цьому віці мотивація часто поєднує зовнішні (оцінки, похвала) і внутрішні фактори (цікавість до іноземної мови, прагнення до успіху). Учням важливо бачити практичне застосування знань. Приклад: Для мотивації можна організувати проєкт, де учні складають власну історію англійською мовою, використовуючи граматичні структури, які вони вивчають. Наприклад, написати діалог у форматі чату між героями.

5. Емоційна сфера. Учні чутливі до оцінки з боку вчителя та однолітків. Негативна оцінка може знизити їхню впевненість, тому важливо підтримувати позитивну атмосферу. Уроки можуть включати вправи в парах або групах, де учні разом виконують завдання, а вчитель дає позитивний зворотний зв'язок за правильні відповіді. Наприклад, створення спільної історії з використанням заданих граматичних структур.

6. Потреба в русі та активності. Учні середнього шкільного віку часто потребують фізичної активності, навіть під час навчання. Використання інтерактивних ігор, де учні рухаються класом, шукаючи «граматичні скарби» або відповіді на завдання, наприклад, у грі Grammar Scavenger Hunt.

Розуміння цих особливостей дозволяє створити оптимальні умови для формування граматичних навичок у дітей 6 класів. У процесі навчання необхідно враховувати мислення, увагу, пам'ять, мотивацію й емоційну чутливість учнів, а також надавати можливості для інтерактивності та творчої

активності. Знання про вікові та психологічні особливості школярів дозволяє ефективніше організувати навчальний процес.

Під час вивчення граматики англійської мови учні 6 класів можуть зустрічатись з рядом труднощів, обумовлених їхніми віковими, психолого-педагогічними та лінгвістичними особливостями.

Розглянемо основні з них у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Труднощі під час опанування граматики учнями 6 класів

Труднощі	Проблема	Приклад
Абстрактність граматичних правил	Граматичні поняття часто є абстрактними і складними для розуміння молодших підлітків, оскільки їхнє мислення ще значною мірою спирається на конкретні приклади.	Учням важко зрозуміти, коли саме використовувати Present Perfect, адже в їхній рідній мові може не бути аналогічної граматичної категорії.
Інтерференція рідної мови	Учні переносять граматичні структури та правила своєї рідної мови на англійську, що призводить до помилок.	Типова помилка – використання слова "is" перед дієсловом у Past Simple («He is went home»), через спробу перевести українське «він пішов».
Труднощі з запам'ятовуванням правил	У молодшому підлітковому віці переважає механічна пам'ять, яка може не впоратися з великою кількістю винятків і складних граматичних правил.	Учням важко вивчити неправильні дієслова зрозуміти, чому у фразі « <i>She has been to Paris</i> » використовується саме Perfect, а не Simple.
Недостатнє практичне використання	Грамматика сприймається учнями як набір правил, які важко інтегрувати в мовлення без достатньої кількості практичних завдань.	Навіть після опанування правил утворення питань у Present Simple, учні можуть відчувати труднощі, застосовуючи їх у розмові.
Труднощі з розумінням часу дії	Система часів англійської мови є складнішою, ніж в українській, тому учням важко розрізняти часи, особливо ті, що мають схожу форму.	Учні плутають Present Continuous із Future Simple («I am going tomorrow» замість «I will go tomorrow»).
Нестача мотивації та інтересу	Вивчення граматики може здаватися учням нудним і рутинним, якщо воно не пов'язане з цікавими для них темами або практичним застосуванням.	Учні менш охоче виконують граматичні вправи з підручника, ніж інтерактивні завдання, які пов'язані з їхніми інтересами.
Вплив страху зробити помилку	Учні бояться помилитися, особливо під час усного мовлення, що заважає їм активно використовувати граматику в спонтанних ситуаціях.	Учень може уникати використання складних граматичних структур, щоб уникнути помилок і критики.

Запропонуємо шляхи подолання цих труднощів:

1. Використання наочності (таблиць, схем, картинок) для пояснення граматики.
2. Інтерактивні завдання, які стимулюють використання граматики в реальних ситуаціях (рольові ігри, проєкти).
3. Регулярне повторення правил і винятків у різних форматах (вправи, ігри, відео).
4. Позитивний зворотний зв'язок і створення комфортного середовища, де помилки сприймаються як частина навчання.
5. Зв'язок із реальним життям – навчання через теми, цікаві для учнів.

З урахуванням цих труднощів та запропонованих рішень, викладач може оптимізувати процес формування граматичних навичок і зробити його більш ефективним.

Таким чином, психолого-педагогічні особливості учнів 6 класів суттєво впливають на процес засвоєння граматичних навичок. У цьому віці спостерігається розвиток логічного мислення, що дозволяє учням аналізувати та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, необхідні для вивчення граматичних правил. Водночас увага та пам'ять учнів залишаються нестійкими, що вимагає від учителів використання інтерактивних методів навчання та частого повторення матеріалу. Мотивація до навчання часто пов'язана з інтересами учнів, тому важливо створювати заняття, які стимулюють їхню активну участь.

1.3. Аналіз досліджень щодо впливу цифрових технологій на формування граматичних навичок

Освітня система перебуває в постійному процесі оновлення. Ключовим чинником освітніх змін є науково-технічний прогрес, що неможливий без використання цифрових технологій. У наш час велика увага зосереджена на розробці стандартів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освіті, що

є результатом інтеграції України у світові освітні процеси та мережі. Цифровий компонент освітнього процесу – невід’ємна частина сучасного суспільства [44].

Тому, безпосередньо у сучасному навчальному процесі цифрові технології набувають все більшого значення, зокрема у навчанні іноземним мовам. Використання технологічних засобів дозволяє не лише забезпечити доступ до великої кількості ресурсів, а й значно підвищити ефективність навчання. Враховуючи важливість граматичних навичок у формуванні мовної компетентності, дослідження впливу цифрових технологій на їх розвиток є актуальним і важливим напрямом педагогічної науки. Сучасні дослідження підтверджують, що інтеграція цифрових технологій у навчальний процес дозволяє значно покращити засвоєння граматичних правил, зробивши навчання більш цікавим, доступним та інтерактивним.

За останнє десятиліття цифровізація вкоренилася в освітньому просторі як невід’ємна складова для всього педагогічного загалу. Цей технологічний стрибок людства сформував критичну передумову для освітньої системи України, щоб інтегруватися у безмежне навчальне середовище, доступне як для викладачів, так і для студентів чи учнів. Попри це, значна частина українських освітніх закладів досі стикається зі складнощами в реалізації цього процесу, адже деякі навчальні заклади все ще не мають достатнього забезпечення навчальними пристроями: проєкторами, інтерактивними дошками, ноутбуками та іншим відповідним обладнанням.

Необхідно підкреслити, що вітчизняні науковці також приділяють значну увагу цій проблемі, наслідком чого є поява багатьох досліджень, присвячених використанню цифрових технологій в освітньому процесі України. Серед них заслуговують на увагу роботи Л. Морської, що досліджує питання впровадження цифрових технологій у вивченні іноземних мов, П. Сердюкова, який аналізує теоретичні основи навчання іноземних мов у мовних університетах з використанням інформаційних технологій, Н. Фоміних – про історичні аспекти застосування інформаційно-комунікаційних технологій у викладанні іноземних мов, та інші.

У вітчизняній науковій літературі все частіше зустрічаємо актуальність поняття «інноваційна педагогічна технологія», яке передбачає цілеспрямоване, систематичне та послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських підходів, методів, педагогічних дій та інструментів, що охоплюють увесь навчально-виховний процес: від постановки цілей до досягнення бажаних результатів [16, с. 338].

У сучасному викладанні іноземних мов цифрові технології відіграють важливу роль, зокрема в контексті формування граматичних навичок. Відповідно до досліджень українських науковців, таких як І. Кузьміна, О. Юзьвяк та Г. Вороніна, інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) активно використовуються для покращення мовної освіти, забезпечуючи більшу взаємодію та залученість учнів. Ці технології дозволяють створювати інтерактивні навчальні середовища, що сприяє не лише вивченню граматики, а й розвитку мовної компетентності в цілому [26].

Застосування цифрових інструментів допомагає адаптувати навчальний процес під індивідуальні потреби учнів, що дозволяє значно покращити засвоєння граматичних правил. Використання різноманітних онлайн-ресурсів, інтерактивних програм та мобільних додатків створює умови для ефективної практики, самостійної роботи та взаємодії між учнями і вчителями, що є важливим фактором у навчанні іноземних мов, включаючи граматичні навички.

Г. Горун у своїй праці досліджує дидактичний потенціал цифрових інструментів та підкреслює їхній позитивний вплив на процес здобуття знань. Зокрема, він звертає увагу на стимулювання розвитку різноманітних мовленнєвих компетенцій: ефективне сприймання на слух, що базується на адаптованих або оригінальних аудіо- та відеоматеріалах, формування навичок монологічного й діалогічного мовлення, переклад та реферування фахових текстів, читання з використанням інтернет-ресурсів, збільшення словникового запасу (як активного, так і пасивного), розуміння та застосування сучасної лексики, що відображає актуальний стан мови у певній країні, розвиток креативності та нестандартного мислення під час мовної підготовки тощо.

Крім того, автор наголошує на важливості індивідуального підходу та диференціації в навчанні. Використання сучасних технологій дозволяє кожному студенту чи учню обрати власний темп навчання, обсяг та рівень складності навчального матеріалу, а також найбільш відповідний метод контролю та оцінювання [13, с. 56].

Процес застосування інформаційних технологій у процесі викладання іноземної мови має ряд корисних аспектів, котрі потрібно брати до уваги при організації навчального процесу:

- оперативний зворотний зв'язок між викладачем та учнем у ході роботи з цифровими інструментами;
- можливість зберігати великі масиви даних, що дозволяє їх передавати;
- автоматизований переклад за допомогою програм-перекладачів;
- автоматизований переклад з використанням електронних словників;
- автоматичне реферування та анотування матеріалів [13, с. 56-57].

Відтак, спираючись на власний досвід та наукові праці багатьох дослідників, важливо підкреслити, що студенти дійсно активно та з ентузіазмом беруть участь у заняттях, де використовуються сучасні технології. Мін Пун у своїй статті вказав такі позитивні ефекти від застосування цифрових інструментів у навчанні іноземної мови:

- 1) стимулює бажання студентів чи учнів вивчати англійську мову;
- 2) сприяє розвитку комунікативної компетенції студентів;
- 3) розширює розуміння культури англomовних країн;
- 4) підвищує ефективність навчання;
- 5) покращує взаємодію не лише між викладачем і студентами, а й між усіма учасниками освітнього процесу;
- 6) відкриває можливості для викладання англійської мови поза межами аудиторій.

Водночас, науковець також попереджає, що надмірне або невірне застосування цифрових технологій викладачами може створити ілюзію освітнього процесу [65, с. 32–33].

Мін Пун зазначає, що, як правило, про недоліки використання інформаційних технологій у процесі вивчення іноземної мови говорять викладачі середнього та старшого віку. Серед найбільш частих називають:

- 1) вірогідність відволікання студентів та відходження від основної теми занять;
- 2) неправильне або ж неефективне використання цифрових навчальних технологій;
- 3) несвідоме надмірне використання технологій студентами;
- 4) певний розрив між методами навчання – традиційними та сучасними [65].

Розкривши деякі теоретичні аспекти використання цифрових технологій у процесі вивчення іноземної мови, слід звернути увагу і на практичні. Зауважимо, що новітні цифрових технології за типом Google Meet, ZOOM, Microsoft Teams, Skype та ін. успішно використовуються вчителями під час дистанційного навчання на заняттях з іноземної мови. Вони значно розширюють аудиторію учнів, даючи можливість навчатися не лише в Україні, а й перебуваючи за її межами. Дистанційне навчання, що стало вимушеною формою здобуття знань із часів COVID-19, і досі триває для України через повномасштабне вторгнення Російської Федерації, змушує вчителів вибирати методи та принципи навчання, що були б ефективним у віртуальному освітньому середовищі.

Неможливо собі уявити Нову Українську Школу, де на початковому етапі навчання не використовуються електронні засоби – це нагальна потреба та вимога сучасності, адже дитина XXI століття з'явилася на світ та формується в інформаційну добу. Отже, вона знайомиться з гаджетами ще змалечку та використовує різні пристрої для розваг, у повсякденному житті та з метою навчання. Українська освітянка та колишня очільниця Міністерства освіти та науки України Л. Гриневич підкреслювала, що медіа грамотність не повинна бути окремим навчальним предметом у середніх навчальних закладах, а має опановуватись наскрізь – не лише на уроках «Інформатики», але й на всіх

дисциплінах і тематиках, та має охоплювати різні періоди навчання, тоді воно буде ефективним та приносить відчутні результати [4, с. 13].

Вивчаючи питання цифрової компетентності здобувачів освіти, неможливо відкинути інформаційно-цифрову компетентність вчителя як наставника, тьютора і фасилітатора освітнього процесу. Міжнародна програма ЮНЕСКО «Інформація для всіх» підкреслює важливість формування інформаційно-цифрової компетентності вчителя та підготовки кваліфікованих спеціалістів у цифровій галузі, адже саме вчитель насамперед формує інформаційну культуру дітей та молоді. Але, що саме мається на увазі під терміном «компетентний педагог» у сфері гаджетів та загалом в освітньому процесі? Опрацювавши різноманітні джерела, можна констатувати, що науковці визначають поняття «компетентний педагог» в основному однаково, а саме: той, що має достатні знання у конкретній галузі; тобто той, хто володіє відповідною компетентністю. Сучасний вчитель має бути насамперед компетентним у цифровій сфері, здатним направляти цифрову діяльність учнів задля навчальних цілей. Однак, у XXI столітті, враховуючи глобальну цифровізацію та інформатизацію суспільства, навичок ввімкнути та вимкнути комп'ютер чи додатки, знайти потрібну інформацію в Інтернеті, створити і роздрукувати документ, відтворити презентацію чи відео, вже недостатньо. Комп'ютерна грамотність педагога не передбачає лише вміння виконувати певні операції на комп'ютері чи володіння певною програмою. Компетентний у цифровій сфері вчитель має крокувати в ногу з часом, відслідковувати нові тенденції в інформаційних технологіях, розмірковувати над їх впровадженням у навчально-виховному процесі та, звісно, ефективно застосовувати технічні досягнення у своїй професійній діяльності.

В обґрунтуванні змін сучасної української школи підкреслено, що вчителі використовують переважно застарілі дидактичні засоби. Але виникає питання, як формувати інформаційно-комунікаційну компетентність педагога в безперервному освітньому процесі? Аналіз наукових робіт сучасних дослідників свідчить, що важливим є ознайомлення з цифровим досвідом

роботи колег, участь у дистанційних курсах ІКТ-освіти, діяльність у різних педагогічних спільнотах, форумах та блогах, але основне місце посідає самоосвіта, широкий спектр можливостей для якої надає неформальна освіта [4, с. 14].

Нова Українська Школа передбачає активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій кожним педагогом у своїй професійній діяльності, що є ключовим етапом оновлення та інформатизації освітньої системи України. Цей процес неможливий без регулярного використання електронних освітніх ресурсів під час навчально-виховного процесу в школах, адже саме вони формують сучасний зміст навчання та забезпечують рівний доступ до навчальних матеріалів кожному учаснику освітнього процесу, незалежно від його місцезнаходження.

Відповідно до Концепції Нової Української Школи, випускник закладу загальної середньої освіти має бути обізнаним у цифровій сфері, вміти працювати з інформацією, критично мислити та бути здатним до інноваційної діяльності. Відтак, стає очевидним, що виховати особистість із цифровою компетентністю можна лише шляхом створення сучасного, інноваційного інформаційно-цифрового навчального середовища. Тому поширеність використання електронних навчальних ресурсів в українських школах пояснюється саме цими аспектами [37].

Використовуючи мультимедійні електронні освітні ресурси, вчитель початкової школи робить урок привабливішим та незвичайним для учнів, впроваджуючи цікаві форми і методи роботи. Це дає простір для творчості та самостійної діяльності дитини, а також закладає основу для розвитку цифрової грамотності, сприяючи дослідницькій діяльності школярів. Для вчителя це означає полегшення підготовки до уроку та його проведення, що дозволяє оптимізувати навчальний процес та заощадити час.

Застосування ІКТ, як інструменту формування цифрової компетентності школярів, трансформує процес взаємодії та спілкування між учасниками освітнього процесу. Це особливо важливо для сучасного покоління, яке звикло

до спілкування та взаємодії через гаджети. Звичайно, електронні освітні ресурси не можуть замінити педагога та традиційні підручники, але вони допомагають зробити навчальний процес гнучкішим, забезпечуючи можливість як традиційного, так і дистанційного навчання [4, с. 15].

У навчанні граматики англійської мови для учнів 6 класів використовуються різноманітні цифрові технології, які суттєво покращують ефективність навчання. Найпоширенішими є:

1. Інтерактивні платформи та додатки. Інструменти, такі як Duolingo (додаток А), Quizlet, або Kahoot (додаток В), дозволяють учням активно взаємодіяти з матеріалом через вправи на граматику, що стимулює їх до повторення та практики. Вони пропонують інтерактивні вправи, що сприяють закріпленню граматичних конструкцій у різних контекстах. Оскільки ці програми часто включають елементи гейміфікації, це мотивує учнів до більш активного навчання, зокрема через змагання та виконання завдань за певний час.

2. Онлайн-курси та відеоуроки. Платформи на кшталт YouTube або спеціалізовані вебсайти для навчання (наприклад, BBC Learning English (додаток Б), English Class 101) надають можливість учням ознайомлюватися з граматичними правилами через відео, що поєднують пояснення теорії та практичні вправи. Це допомагає учням краще зрозуміти граматичні структури через наочність та аудіовізуальні засоби.

3. Мобільні додатки для вивчення граматики. Додатки, як Grammarly, English Grammar Book, або English Grammar Test, пропонують учням можливість працювати з граматичними помилками в реальному часі. Це дозволяє швидко коригувати помилки, що виникають під час практики, і отримувати зворотний зв'язок щодо використання граматичних правил [41].

4. Віртуальні класи та платформи для взаємодії вчителя та учнів. Використання платформ для дистанційного навчання, таких як Google Classroom або Zoom, дозволяє створювати віртуальні заняття, де учні можуть

отримувати завдання на граматику, виконувати вправи в групах та обговорювати важливі аспекти граматики в реальному часі.

5. Ігрові технології та інтерактивні вправи. Ігри та квести, інтегровані в навчальний процес, дозволяють створити більш захоплюючу атмосферу для засвоєння граматичних правил. Наприклад, віртуальні квести, де учні повинні виконати граматичні завдання для просування по етапах гри, мотивують їх до подальшого навчання та сприяють кращому закріпленню матеріалу.

Відзначимо вплив цифрових технологій на ефективність навчання:

- інтерактивні технології стимулюють учнів до більш активної участі в навчальному процесі, роблячи вивчення граматики цікавішим і менш монотонним;
- завдяки цифровим інструментам можна адаптувати матеріал під індивідуальні потреби учнів, надаючи їм можливість працювати в їхньому власному темпі [30];
- технології дозволяють учням безпосередньо застосовувати граматичні правила на практиці, перевіряючи свої знання через інтерактивні вправи та тести;
- цифрові технології забезпечують учням можливість одразу отримувати відгуки про їхні помилки, що допомагає швидше виправляти недоліки в знаннях.

Отже, використання цифрових технологій для викладання граматики значно підвищує ефективність навчання, роблячи процес вивчення мови більш доступним, цікавим і ефективним для учнів середнього шкільного віку.

Висновки до розділу 1

У сучасній методиці навчання іноземних мов граматична компетентність розглядається як невід'ємна складова комунікативної компетентності. Формування цієї навички є одним із ключових завдань навчального процесу, адже граматична правильність забезпечує ефективність усного та писемного спілкування.

Аналіз показав, що граматична компетентність є важливим компонентом мовної компетенції, оскільки вона забезпечує здатність учнів правильно та адекватно використовувати граматичні правила в процесі мовлення. Різні науковці виділяють кілька аспектів граматичної компетентності, які включають знання граматичних правил, здатність використовувати ці правила на практиці, а також здатність виявляти та коригувати помилки.

Важливим є також вивчення вікових особливостей учнів 6 класу, оскільки це вікове період характеризується значними змінами в когнітивних і соціальних процесах. У цьому віці учні здатні до логічного мислення та самостійної роботи, але потребують постійної підтримки у розвитку уваги, пам'яті та мотивації. Тому успішне засвоєння граматики залежить від правильно побудованих навчальних стратегій, які враховують психологічні особливості цього віку.

Огляд літератури та досліджень свідчить про те, що використання цифрових технологій у навчанні граматичних навичок є ефективним способом підвищення мотивації учнів, а також сприяє їхньому глибшому розумінню та застосуванню граматичних правил. Технології, як-от інтерактивні платформи, мобільні додатки та онлайн-курси, не лише забезпечують учнів можливістю працювати в індивідуальному темпі, але й створюють умови для інтерактивного навчання. Це, в свою чергу, сприяє покращенню результатів навчання та підвищенню зацікавленості учнів у вивченні англійської мови.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 6 КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

2.0. Вступні зауваження

Розглянуто особливості використання цифрових технологій для формування граматичної компетентності учнів 6 класів на уроках англійської мови. Досліджено потенціал та можливості цифрових інструментів у процесі викладання граматики. Проаналізовано різні типи граматичних завдань, які можна створити за допомогою цифрових технологій, а також розглянуто критерії їх оцінювання. Проаналізовано педагогічні умови, необхідні для успішного формування граматичних навичок за допомогою цифрових технологій, такі як мотивація, індивідуалізація навчання та зворотний зв'язок. Розглянуто методику впровадження цифрових технологій на уроках граматики, включаючи планування уроків, організацію навчальної діяльності та використання конкретних цифрових інструментів.

2.1. Особливості використання цифрових технологій для викладання граматики

У сучасному освітньому просторі цифрові технології відіграють все більш важливу роль, трансформуючи традиційні методи навчання. Особливо актуальним є їх застосування у викладанні граматики англійської мови, яка часто викликає труднощі в учнів 6 класів. Використання інтерактивних інструментів та онлайн-ресурсів може значно підвищити ефективність цього процесу, роблячи його більш захоплюючим та доступним. По-перше, вони сприяють підвищенню мотивації учнів, роблячи навчання більш інтерактивним та цікавим. Ігри, вікторини та мультимедійні презентації дозволяють залучити учнів до активної участі в уроці, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу. По-

друге, цифрові інструменти дозволяють індивідуалізувати навчання, адаптуючи матеріал до потреб кожного учня. Це особливо важливо при вивченні граматики, де темп засвоєння може значно відрізнятись.

У цьому контексті, дослідження особливостей використання цифрових технологій для викладання граматики англійської мови в 6 класах є важливим кроком до покращення якості освіти, особливо в умовах впровадження Нової української школи (НУШ). НУШ акцентує увагу на формуванні ключових компетентностей учнів, серед яких важливе місце займає комунікативна компетентність, що неможлива без належного рівня граматичної компетентності [37].

Навчальні програми для закладів загальної середньої освіти в Україні створені відповідно до Концепції «Нова українська школа» та спрямовані на досягнення мети базової загальної середньої освіти – всебічний розвиток особистості учнів, формування в них національної самосвідомості, ключових компетентностей, здатності до саморозвитку та самонавчання. Особлива увага приділяється розвитку комунікативних навичок, критичного мислення, екологічної свідомості, креативності та вмінню ефективно використовувати інформаційно-комунікаційні технології [36].

У цьому контексті іноземна мова виконує важливу роль у реалізації загальноосвітніх цілей. Вивчення англійської мови в 6 класах відбувається з урахуванням міжкультурної парадигми та комунікативного підходу. Учні не лише засвоюють мовні засоби, а й вчаться взаємодіяти з представниками інших культур, ефективно спілкуватися у різних ситуаціях і контекстах. Програма передбачає досягнення учнями рівня A2+ (для звичайних шкіл) або рівня B1 (у спеціалізованих закладах).

Завдання вивчення англійської мови передбачає розвиток таких умінь, як:

- сприймання мовлення на слух;
- читання автентичних текстів;
- ефективне усне та письмове спілкування;
- використання вербальних і невербальних стратегій у разі потреби;

- критичне осмислення інформації;
- використання мовних знань у нових ситуаціях;
- самостійне навчання іноземної мови з опорою на попередній мовний досвід [36].

У межах аналізу навчальної програми МОН України для 5–9 класів було окреслено ключові граматичні теми для учнів 6 класу, зокрема:

1. Present Simple / Present Continuous – формулювання й використання теперішнього простого та тривалого часів.
2. Past Simple / Past Continuous – минулі часи, зокрема розрізнення дії у минулому та дії, що відбувалася в конкретний момент.
3. Future Simple (will, be going to) – вираження планів, намірів та прогнозів.
4. Артиклі (a / an / the) – вживання означеного й невизначеного артикля.
5. Countable / Uncountable nouns – іменники, що злічуються/не злічуються.
6. Comparatives & Superlatives – порівняльні та найвищі ступені прикметників.
7. Prepositions of place/time – прийменники місця та часу.
8. Reported Speech – перетворення на непряму мову.
9. Pronouns – особисті, зворотні, вказівні займенники.

Ці теми відображають зміст розділів комунікативної програми англійської мови 6 класу: «School life», «Family and friends», «Healthy bodies», «Getting around town», «Culture», «Amazing animals» тощо, де граматичні конструкції засвоюються в контексті практичного мовлення [35]. Темі входять до структури навчальних блоків, які передбачають 140 годин (4 години/тиждень) на рік та спрямовані на формування рівня A2 для комунікативних умінь.

Кожна граматична тема вписана у відповідний мовленнєвий контекст – наприклад, прислівники та порівняння використовуються під час опису людей, явищ чи спортивних досягнень, модальні дієслова – у побажаннях або при

вираженні правил, заборон і необхідності, а питання з «tail questions» – у діалогах для підтвердження інформації.

Мовний інвентар охоплює ключові граматичні категорії, необхідні для формування граматичної компетентності учнів середньої ланки, зокрема в контексті використання цифрових технологій. У таблиці 2.1 представлено мовний інвентар (граматичні категорії), приклади до кожної структури та ідеї, як їх можна інтегрувати за допомогою цифрових технологій для учнів 6 класів.

Таблиця 2.1

Мовний інвентар (граматичні категорії), приклади до кожної структури та ідеї, як їх можна інтегрувати за допомогою цифрових технологій для учнів 6 класів

Категорія	Структура	Приклади	Інтеграція цифрових технологій
Adjective (прикметник)	Qualitative (якісні), Relative (відносні)	big, small, cold, tasty, wooden	Онлайн-гра на платформі <i>Wordwall</i> або <i>Kahoot</i> : добери прикметник до зображення предмета
Adverb (прислівник)	Frequency adverbs (always, usually, sometimes), Time markers (now, today)	She always reads. / He is working now.	Створення інтерактивного таймлайну в <i>Canva</i> або вправ на <i>Learning Apps</i> з розміщенням прислівників
Conjunction (сполучник)	because (для пояснення причин)	I'm happy because it's sunny.	Вправа на <i>Quizizz</i> із перетягуванням частин речення до правильного сполучника
Noun (іменник)	's для позначення приналежності	This is Anna's bag.	Створення карток з зображенням імен і предметів у <i>Genially</i> : учні утворюють речення
Numeral (числівник)	Cardinal (кількісні), Ordinal (порядкові)	five, ten / first, third	Вікторина «Вгадай номер» у <i>Wordwall</i> або <i>Baamboozle</i>
Preposition (прийменник)	of time (in, on, at)	in January, on Monday, at 5 p.m.	Віртуальна кімната в <i>Thinglink</i> : обери правильний прийменник часу відповідно до ситуації
Pronoun (займенник)	Object personal (me, him), Interrogative (who, which, where)	Give me the book. / Where is the cat?	Онлайн-квест із запитаннями на <i>Google Forms</i> або <i>Nearpod</i>
Verb (дієслово)	Present Simple, Present Continuous, There is/are	She reads. / He is reading. / There is a dog.	Анімація на <i>Powtoon</i> для обрання правильної часової форми

Таким чином, ця частина програми визначає чіткий перелік граматичних тем, що були використані для планування цифрових вправ та їх інтеграції в уроки за підручником Коста і Вільямс.

Розглянемо переваги та недоліки використання цифрових технологій у викладанні граматики, на рис.2.1.

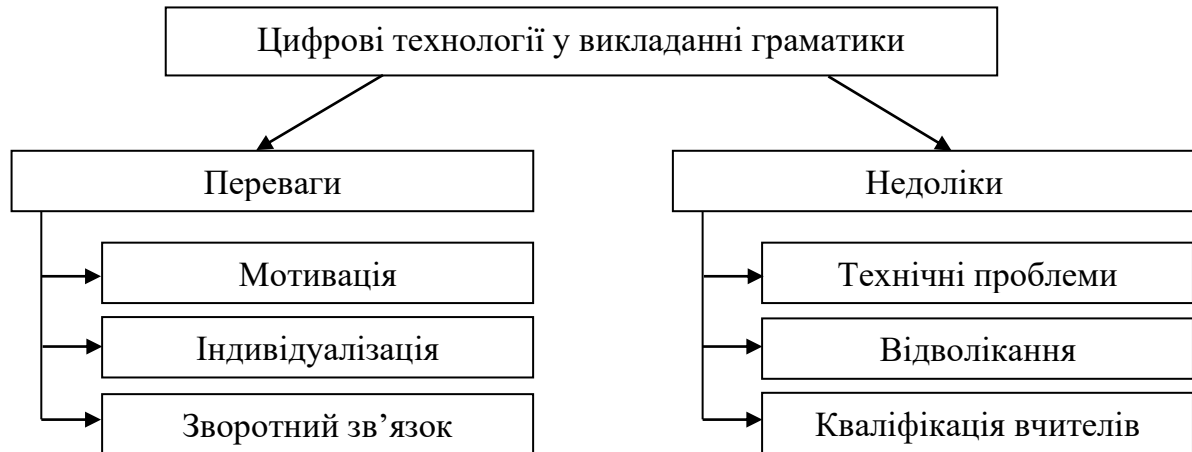

Рис.2.1. Переваги та недоліки використання цифрових технологій у викладанні граматики

Аналізуючи рис 2.1 можна чітко простежити, що перевагами є:

- підвищення інтерактивності навчання → мотивації [3];
- гнучкість та доступність матеріалів → можливість самостійного навчання [6];
- використання мультимедіа → покращення запам'ятовування [14];
- автоматизація перевірки → економія часу викладача [15].

Та недоліки теж є, і це:

- можливість технічних збоїв → ризик втрати навчального матеріалу [17];
- відсутність живого спілкування → зниження ефективності комунікативного аспекту [18];
- безкоштовність цифрової грамотності → бар'єри для викладачів та учнів [21];

– висока вартість програмного забезпечення → додаткові фінансові витрати [27].

Дослідження показують, що цифрові технології мають значний потенціал для покращення процесу вивчення граматики англійської мови. Українські та зарубіжні науковці активно вивчають різні аспекти цього питання, наголошуючи на ефективності використання цифрових інструментів для формування граматичної компетентності.

Українська дослідниця О.І. Пометун [38] у своїх працях розглядає можливості використання ІКТ для розвитку комунікативної компетентності учнів на уроках англійської мови. Вона підкреслює, що інтеграція цифрових інструментів у навчальний процес сприяє створенню автентичного мовного середовища, підвищує мотивацію учнів та забезпечує індивідуалізацію навчання.

У статті О. М. Кондратьєвої аналізується застосування дискусійних та симуляційних методів під час вивчення дисципліни «Англійська мова (для професійного спрямування)». Відзначається, що використання інтерактивних платформ сприяє ефективному формуванню граматичних навичок студентів [22, с. 42].

У дослідженні А.В. Соломаха розглядається можливість використання цифрових та мультимедійних технологій у процесі формування граматичної компетентності молодших школярів. Автор підкреслює актуальність впровадження таких технологій в освітній процес початкової школи [43, с. 129].

У статті А.О. Кривошеєва аналізується поняття «цифрові технології» та окреслюються основні шляхи їх використання в процесі навчання англійської мови. Автори наголошують на необхідності інтеграції цифрових методів та засобів в освітній процес для покращення сприйняття та розуміння матеріалу [24].

У роботах зарубіжних науковців, таких як С. Бакс (S. Bax), С. Берсталл (C. Burstall), М. Бірам (M. Byram), Дж. Корбетт (J. Corbett), Д. Кристал (D. Crystal), підкреслюється необхідність використання цифрових технологій під

час вивчення англійської мови. Вони відзначають, що інтеграція цифрових ресурсів сприяє підвищенню мотивації студентів та ефективності навчального процесу[5]. Таким чином, аналіз наукових досліджень підтверджує ефективність використання цифрових технологій для формування граматичної компетентності учнів на уроках англійської мови.

До основних технологічних засобів, що використовуються у викладанні граматики англійської мови, належать мобільні додатки, онлайн-ресурси та мультимедійні засоби. Розглянемо основні цифрові технології у табл.2.2.

Таблиця 2.2

Основні цифрові технології у викладанні граматики

Категорія	Приклади	Основні можливості
Інтерактивні дошки	SmartBoard, Promethean, Mimio	Візуалізація граматичних правил, інтерактивні вправи, групова робота.
Освітні платформи	Moodle, Edmodo, ESL Library	Створення курсів, тестування, інтерактивні вправи, зворотний зв'язок.
Мобільні додатки	Grammarly, Duolingo, Busuu, EnglishGrammarinUse	Граматичні тести, вправи, інтерактивні пояснення, гейміфікація.
Онлайн-ресурси	BritishCouncil, BBC LearningEnglish, Quizlet	Вправи, відеоуроки, інтерактивні картки, граматичні тести.
Мультимедійні засоби	YouTube (EngVid, BBC LearningEnglish), аудіоподкасти	Відео- та аудіоуроки, пояснення граматики, живі приклади використання мови.
Віртуальні кімнати	Zoom, GoogleMeet, Microsoft Teams	Онлайн-уроки, інтерактивні вправи, тестування в реальному часі.

Розглянемо найголовніші детальніше.

1. Мобільні додатки для вивчення граматики надають учням можливість вивчати граматику в будь-який час і будь-якому місці. Мобільні додатки для вивчення граматики, такі як Duolingo, Memrise, Grammarly, надають можливість вивчати граматичні правила у будь-який час та у будь-якому місці. Вони часто використовують ігрові елементи та інтерактивні вправи, що робить навчання більш захоплюючим.

– Grammarly – розумний помічник у письмі, який перевіряє граматику, орфографію та стиль тексту [58].

- BBC Learning English – мобільний додаток із відеоуроками, інтерактивними вправами та тестами на граматику [51].

- English Grammar in Use – мобільна версія популярної книги Р. Мерфі з вправами для вивчення граматичних структур [63].

- LingQ – додаток для занурення у мовне середовище, який включає граматичні пояснення та інтерактивні тексти [61].

- Busuu – містить персоналізовані уроки з граматики та можливість практикувати мову з носіями [53]

- ABA English – мобільний додаток, що пропонує короткі граматичні відеоуроки та тестові завдання [48].

- Tense Easy – спеціалізований додаток для відпрацювання англійських часових форм, що містить таблиці, вправи та вікторини [68].

2. Онлайн-ресурси та освітні платформи є важливим інструментом для викладання граматики, оскільки вони дозволяють створювати інтерактивне навчальне середовище, що містить вправи, відеоуроки, граматичні пояснення та тести. Популярними є:

- Duolingo – безкоштовна платформа для вивчення мов, що містить короткі інтерактивні вправи з граматики [55].

- Kahoot! – платформа для створення вікторин і тестів, що робить вивчення граматики веселішим та ефективнішим [60].

- Quizlet – ресурс для запам'ятовування граматичних структур через інтерактивні картки [66].

- British Council – Learn English Grammar – офіційний сайт Британської Ради, що пропонує граматичні вправи та пояснення [52].

- Moodle – освітня платформа, яка дозволяє створювати курси з граматики, додавати інтерактивні завдання та оцінювати роботу учнів [62].

- ESL Library – містить граматичні вправи для викладачів та учнів, що включають інтерактивні матеріали [57].

- Edmodo – онлайн-середовище для спільного навчання, що підтримує інтеграцію з тестами та вправами з граматики [56].

Освітні платформи, такі як Google Classroom, Moodle, Edmodo, надають можливість створювати онлайн-курси з граматики, розміщувати навчальні матеріали, проводити тести та вікторини, а також спілкуватися з учнями. Вони дозволяють забезпечити індивідуалізацію навчального процесу.

3. Мультимедійні засоби та інтерактивні інструменти дозволяють зробити вивчення граматики більш наочним та ефективним. Інтерактивні дошки дозволяють вчителю та учням візуалізувати граматичні правила, створювати інтерактивні вправи та завдання, а також використовувати мультимедійні матеріали [29].

Аудіоподкасти (BBC 6 Minute Grammar, The Grammar Girl) – допомагають розвивати граматичну компетентність через слухання реальних мовних ситуацій [50].

Відеоуроки YouTube – канали, такі як BBC Learning English, Eng Vid, Learn English with Emma, пропонують пояснення граматики у форматі відео [70].

Віртуальні кімнати (Zoom, Google Meet) – використовуються для проведення інтерактивних занять, спільної роботи над вправами та онлайн-тестування [71].

Отже, використання цифрових технологій у викладанні граматики значно покращує ефективність навчального процесу, підвищує мотивацію учнів і сприяє кращому засвоєнню матеріалу. Інтерактивні мобільні додатки, онлайн-ресурси та мультимедійні технології дозволяють персоналізувати навчання, зробити його доступним та ефективним.

2.2. Створення граматичних завдань із застосуванням цифрових технологій для 6 класів

Одним із ключових аспектів вивчення англійської мови у 6 класах є засвоєння граматики. На цьому етапі учні переходять від початкового рівня до більш складних мовних конструкцій, що потребує системного та цікавого

підходу до навчання. Граматичні завдання із застосуванням цифрових технологій мають бути інтерактивними, доступними та адаптованими до рівня учнів, щоб зробити процес навчання цікавим і ефективним. Вони повинні враховувати вікові особливості дітей, розвивати навички комунікації та критичного мислення та забезпечувати миттєвий зворотний зв'язок. Використання мобільних додатків, таких як Quizizz, Kahoot, Wordwall та Duolingo, дозволяє учням практикувати граматичні правила у форматі тестів, ігор, інтерактивних вправ і відеозавдань, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу та мотивації до навчання. Наведемо типи граматичних завдань із використанням цифрових технологій для учнів 6 класів у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Типи граматичних завдань із використанням цифрових технологій для учнів 6 класів

Тип завдання	Опис	Цифрові технології для реалізації
Тести (Multiple Choice, True/False, Matching)	Завдання з вибором правильної відповіді або встановлення відповідностей між словами, реченнями чи правилами.	Kahoot, Quizizz, Google Forms, LearningApps
Вправи на заповнення пропусків (Gap-Fill Exercises)	Учні доповнюють речення відсутніми словами або формами слів.	Wordwall, Liveworksheets, Learning Apps
Інтерактивні ігри (Grammar Games)	Ігрові завдання для засвоєння граматичних правил через гейміфікацію.	Wordwall, Educandy, Learning Apps
Розташування слів у правильному порядку (Sentence Scramble)	Учні складають речення з поданих слів у правильному порядку.	LearningApps, Wordwall, Quizlet
Аудіозавдання (Listening & Grammar Practice)	Учні слухають речення та вибирають правильну граматичну конструкцію або заповнюють пропуски.	BBC Learning English, ESL Lab, Lyrics Training
Інтерактивні вікторини (Interactive Quizzes)	Завдання у форматі вікторини для перевірки знань граматики.	Kahoot, Quizizz, Socrative
Завдання з використанням ШІ (AI-Powered Grammar Practice)	Учні отримують миттєвий зворотний зв'язок щодо граматичних помилок.	Grammarly, ChatGPT, Quillbot
Візуальні вправи (Picture-Based Grammar Exercises)	Учні складають речення за малюнками, використовуючи правильні граматичні конструкції.	Canva, Book Widgets, Genially
Мовні квести (Grammar-Based Escape Rooms)	Учні виконують граматичні завдання, щоб пройти певний квест.	Genially, Google Slides

На основі підручника Joanna Kosta, Melanie Williams «Prepare Student's Book» (6-й рік навчання) [1] та для ефективного засвоєння граматичних структур учнями 6 класів пропонуємо інтерактивні завдання, що можуть виконуватися в популярних мобільних додатках Wordwall, Quizizz, Kahoot, LearningApps, Liveworksheets та Duolingo.

1. Present Simple vs. Present Continuous (Quizizz)

Тип завдання: Тест із вибором правильної відповіді.

Завдання: Учень обирає правильну форму дієслова, залежно від ситуації.

Виберіть правильне речення:

A. He plays football now.

B. He is playing football now.

Правильна відповідь: B. (оскільки дія відбувається у момент мовлення).

Як реалізувати у Quizizz:

- вчитель створює тест із варіантами відповідей;
- учні проходять тест у змагальному форматі, отримуючи миттєвий зворотний зв'язок.

2. Past Simple vs. Past Continuous (Liveworksheets)

Тип завдання: Заповнення пропусків у реченнях.

Завдання: Учень вставляє правильну форму дієслова.

Заповніть пропуски у реченнях: «While I ____ (walk) home, I ____ (see) a cat.»

Правильна відповідь: While I was walking home, I saw a cat.

Як реалізувати у Liveworksheets:

- завдання завантажується у форматі інтерактивного робочого аркуша;
- діти вводять свої відповіді та отримують миттєву перевірку.

3. Countable & Uncountable Nouns (LearningApps)

Тип завдання: Вправа на співставлення (Matching Exercise).

Завдання: Учень перетягує слова у відповідні категорії.

З'єднайте слова з правильними категоріями:

Milk → [Uncountable]

Apples → [Countable]

Як реалізувати у LearningApps:

- вчитель створює інтерактивне завдання у вигляді карток для сортування;

- учні перетягують елементи у правильні колонки.

4. *Modal Verbs (can, must, should, have to)* (Kahoot)

Тип завдання: Інтерактивний вікторина-тест.

Завдання: Учень вибирає правильний варіант відповіді.

Приклад: «You ____ wear a uniform at school.»

A. can

B. must

C. should

Правильна відповідь: B (*must* – обов'язок).

Як реалізувати у Kahoot:

- вчитель створює тест із варіантами відповідей;
- учні відповідають у режимі реального часу, отримуючи бали за швидкість та правильність.

5. *Comparative & Superlative Adjectives* (Wordwall)

Тип завдання: Складання речень (Sentence Scramble).

Завдання: Учень впорядковує слова у правильному порядку

Розташуйте слова у правильному порядку: taller / my brother / is / than / me

Правильна відповідь: My brother is taller than me.

Як реалізувати у Wordwall:

- вчитель створює гру з упорядкуванням слів;
- учні перетягують слова, формуючи правильне речення.

6. *Future Tenses (will, going to, Present Continuous for Future)* (Edpuzzle)

Тип завдання: Відеозавдання із заповненням пропусків.

Завдання: Учень переглядає відео та вставляє правильну форму дієслова.

Приклад: «They ____ (visit) their grand parents next week.»

Правильна відповідь: *They are going to visit their grandparents next week.*

Як реалізувати у Edpuzzle:

- вчитель додає запитання до навчального відео;
- учні вводять відповіді під час перегляду.

7. *Prepositions of Place & Time* (Canva)

Тип завдання: Вправа з картинками.

Завдання: Учень обирає правильний варіант із підписами.

Подивіться на зображення та заповніть речення: «*The cat is ____ the table.*»

Правильна відповідь: *The cat is under the table.*

Як реалізувати у Canva:

- вчитель створює зображення з варіантами відповідей;
- учні позначають правильний варіант.

8. *Reported Speech (Statements & Questions)* (ChatGPT, Grammarly)

Тип завдання: Перефразування речень.

Завдання: Учень вводить відповідь, а додаток перевіряє її правильність.

Приклад: «*I like pizza*» *she said*. → *She said that ____.*

Правильна відповідь: *She said that she liked pizza.*

Як реалізувати у Grammarly або ChatGPT:

- учні вводять відповіді у додатку;
- програма автоматично виправляє та пояснює помилки.

Duolingo додаток використовує ігрову форму навчання, що дуже привабливо для дітей. Він пропонує різноманітні вправи на граматику, лексику, аудіювання та читання. Вправи короткі та інтерактивні, що дозволяє утримувати увагу дітей.

Memrise використовує методику інтервальних повторень, що допомагає краще запам'ятовувати граматичні правила. Додаток пропонує різноманітні вправи, включаючи картки, тести та ігри. Він також дозволяє створювати власні курси та списки слів.

Quizlet додаток (додаток Д) дозволяє створювати навчальні картки, ігри та тести. Він дуже зручний для запам'ятовування граматичних правил та лексики. Учні можуть використовувати готові набори карток або створювати власні.

Якщо взяти до уваги функціонал додатків то можна адаптувати завдання для мобільних додатків.

Тема: Present Simple vs. Present Continuous (Duolingo, Quizlet):

Завдання: «Виберіть правильну форму дієслова».

- Речення: «*She _____ (read) a book now.*»
- Варіанти: «*reads*», «*is reading*».

Картки Quizlet:

- лицьова сторона: «*They play football every Sunday.*»
- зворотна сторона: «*Present Simple*».

Тема: Past Simple vs. Past Continuous (Memrise, Quizlet):

Завдання: «Заповніть пропуски».

- речення: «*They _____ (watch) TV when the phone rang.*»
- введення відповіді: «*were watching*»

Картки Quizlet:

- лицьова сторона: «*She finished her homework yesterday*»
- зворотня сторона: «*Past Simple*»

Тема: Future Simple (will) (Duolingo, Memrise):

Завдання: «Перекладіть речення».

- Речення: «*I will travel to London next year*»
- Введення перекладу: «*Я поїду в Лондон наступного року*».

Завдання: Вибір правильного варіанту. *He (will buy / buys) a new car next month.*

Тема: Модальні дієслова (can, must, should) (Quizlet, Duolingo):

Завдання: «Виберіть правильне модальне дієслово».

- Речення: «*You _____ (speak) English fluently.*»
- Варіанти: «*can*», «*must*», «*should*».

Картки Quizlet:

- лицьова сторона: «*He must wear a helmet when he rides a bike.*»
- зворотня сторона: «*обов'язок*».

Тема: Артикли (a/an, the) (Memrise, Duolingo):

Завдання: «Вставте правильний артикль».

- речення: «She is _____ teacher.»
- введення відповіді: «а».

Завдання: Вибір правильного варіанту. *He has (a / an) apple in his hand.*

Ці завдання можна легко адаптувати до можливостей мобільних додатків, роблячи вивчення граматики більш інтерактивним та цікавим для дітей. Отже, цифрові технології значно полегшують навчання граматики у 6 класі, роблячи його більш інтерактивним та цікавим.

Для створення граматичних завдань у 6 класах можна також використовувати різноманітні цифрові інструменти, детальніше наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Цифрові інструменти для створення граматичних завдань

Тип інструменту	Інструмент	Опис
Онлайн-платформи	Liveworksheets	Дозволяє створювати інтерактивні робочі аркуші, де учні можуть вводити відповіді, перетягувати слова або з'єднувати частини речень.
	LearningApps	Містить готові шаблони для створення вправ на заповнення пропусків, встановлення відповідностей і вибір правильної відповіді.
Конструктори тестів	Quizizz	Ігрова форма тестування, яка дозволяє створювати тести з автоматичним підрахунком балів і додаванням зображень або аудіо.
	GoogleForms	Підходить для створення граматичних тестів з варіантами відповідей або відкритими питаннями, автоматично аналізує результати.
	Kahoot!	Інтерактивні вікторини у формі гри, які можна використовувати для повторення граматичних правил.
Мобільні додатки	Wordwall	Дає можливість створювати інтерактивні вправи у форматі кросвордів, тестів, ігор на встановлення відповідностей.
	Duolingo	Містить вправи на побудову речень, заповнення пропусків і аудіювання, що допомагає у вивченні граматики.
	Quizlet	Підходить для створення карток із граматичними структурами, що сприяє запам'ятовуванню правил.

Рекомендації щодо вибору інструментів:

- для тестування знань найкраще підходять Quizizz, Kahoot!, Google Forms, оскільки вони забезпечують автоматичний зворотний зв'язок і допомагають вчителю аналізувати результати;
- для інтерактивних вправ (наприклад, на встановлення відповідностей, заповнення пропусків) доцільно використовувати LearningApps, Liveworksheets, Wordwall, які дозволяють створювати завдання у різних форматах;
- для тренування граматики у вигляді гри варто застосовувати Duolingo, Quizlet, Wordwall, що робить навчання цікавим і мотивує учнів до самостійної роботи;
- для швидкої перевірки знань та закріплення граматичних правил підходять Kahoot! та Quizizz;
- для створення різноманітних інтерактивних вправ можна використовувати LearningApps;
- для самостійного вивчення граматики учнями підходять Duolingo та Memrise.
- Google Forms підходить для створення контрольних робіт.
- Liveworksheets для створення інтерактивних домашніх завдань.

Вибір інструменту залежить від мети завдання: якщо потрібно швидко тестування – використовуємо конструктори тестів, якщо необхідно розвивати комунікативні навички – інтерактивні платформи та мобільні додатки.

Отже, створення граматичних завдань із застосуванням цифрових технологій для 6 класів передбачає використання різноманітних інструментів, що дозволяють зробити процес навчання більш інтерактивним та захоплюючим. Онлайн-платформи, такі як Google Forms, Kahoot! та Quizizz, забезпечують можливість створення тестів та вікторин з автоматичною перевіркою, що дозволяє швидко оцінити рівень засвоєння матеріалу. Інтерактивні платформи, такі як LearningApps та H5P, дозволяють створювати різноманітні вправи, включаючи кросворди, пазли та ігри на відповідність, що сприяє активному залученню учнів до навчального процесу. Мобільні додатки, такі як Duolingo, Memrise та Quizlet, надають можливість самостійного

вивчення граматики у будь-який час та у будь-якому місці, використовуючи ігрові елементи та інтерактивні вправи. Важливо, щоб граматичні завдання були інтерактивними, візуально привабливими та відповідали віковим особливостям учнів 6 класів.

2.3. Педагогічні умови успішного формування граматичних навичок за допомогою цифрових технологій

Визначення педагогічних умов як ключового фактору успішного формування граматичних навичок є важливим аспектом дослідження, оскільки саме вони визначають ефективність використання цифрових інструментів у навчальному процесі. Педагогічні умови включають в себе такі фактори, як мотивація учнів, індивідуалізація навчання, зворотний зв'язок, роль вчителя та організація навчального середовища. Українські дослідники активно вивчають вплив цифрових технологій на формування граматичної компетентності. Наприклад, О.І. Пометун [38] у своїх працях розглядає можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для розвитку комунікативної компетентності учнів на уроках англійської мови. Вона наголошує на важливості інтеграції цифрових інструментів у навчальний процес для створення автентичного мовного середовища та підвищення мотивації учнів.

Успішне формування граматичних навичок із використанням цифрових технологій залежить від низки педагогічних умов, які забезпечують ефективне навчання та активне залучення учнів до процесу вивчення мови. До основних умов належать:

1. Дидактичне обґрунтування використання цифрових технологій. Використання цифрових інструментів має бути не просто додатковим елементом, а цілеспрямованим засобом для досягнення навчальних цілей. Вибір технологій повинен ґрунтуватися на їхній відповідності віковим особливостям учнів, рівню їхньої підготовки та типу граматичних структур, що вивчаються.

2. Інтерактивність та гейміфікація навчання. Включення ігрових елементів, вікторин, квестів і змагальних елементів підвищує мотивацію учнів, сприяє глибшому засвоєнню граматичних конструкцій та створює позитивне ставлення до навчального процесу.

3. Індивідуалізація та диференціація навчання. Цифрові технології дозволяють адаптувати завдання відповідно до рівня знань учнів, надаючи їм можливість самостійно опрацьовувати матеріал у власному темпі. Наприклад, мобільні додатки на основі штучного інтелекту можуть рекомендувати вправи залежно від помилок учня.

4. Забезпечення негайного зворотного зв'язку. Автоматизовані платформи та мобільні додатки надають миттєвий зворотний зв'язок щодо правильності виконання завдань, що допомагає учням краще розуміти свої помилки та швидше їх виправляти.

5. Розвиток самостійності та відповідальності за навчання. Використання цифрових технологій сприяє формуванню навичок самостійної роботи та розвитку автономного навчання, що особливо важливо в умовах змішаного та дистанційного навчання.

6. *Мультимедійна підтримка навчального процесу.* Використання відеоуроків, інтерактивних симуляцій, аудіо- та візуальних матеріалів допомагає учням краще засвоювати граматичні структури та використовувати їх у контексті реального спілкування.

7. *Компетентність учителя у цифровому середовищі.* Успішне впровадження цифрових технологій у навчальний процес залежить від рівня цифрової грамотності викладача, його здатності ефективно використовувати інструменти для створення та аналізу граматичних завдань.

Запровадження цифрових технологій у процес навчання граматики сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу, розвитку мотивації учнів та забезпеченню індивідуального підходу до навчання. Однак важливим залишається їхнє грамотне використання, адаптація до потреб учнів та підвищення рівня цифрової компетентності педагогів.

Також, мотивація та залучення є ключовими факторами успішного вивчення будь-якого предмету, особливо граматики англійської мови, яка часто вважається складною та нудною. Роль мотивації наведено на рис. 2.2.

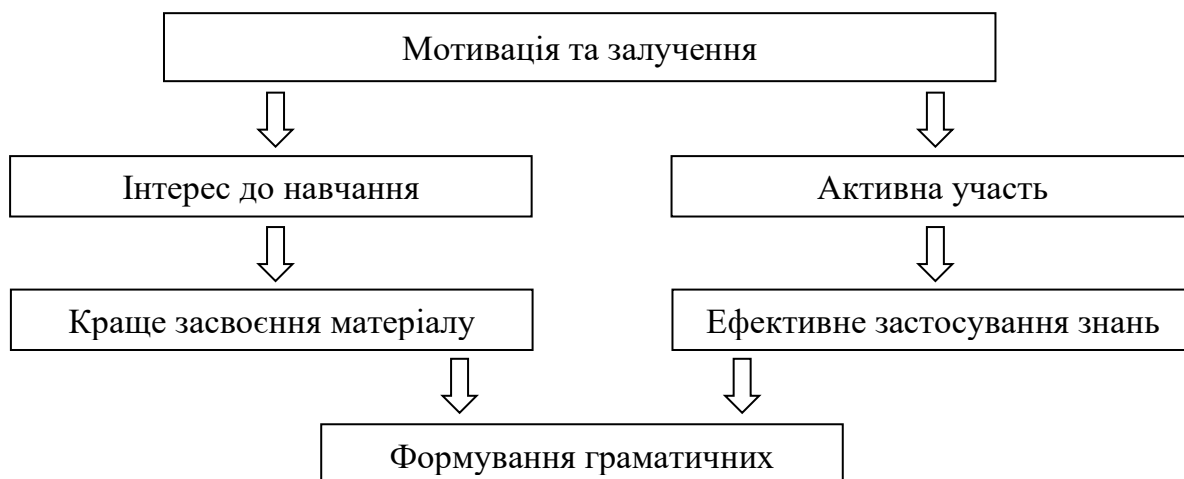

Рис.2.2. Мотивація як педагогічна умова успішного формування граматичних навичок за допомогою цифрових технологій

Коли учні мотивовані та залучені до процесу навчання, вони:

- краще засвоюють матеріал;
- більш активно беруть участь у навчальній діяльності;
- проявляють більше інтересу до вивчення граматики;
- краще запам'ятовують граматичні правила;
- більш ефективно застосовують граматичні знання на практиці.

Цифрові технології надають широкі можливості для підвищення мотивації та залучення учнів до вивчення граматики. Цифрові технології дозволяють створювати інтерактивні та цікаві завдання, які відповідають інтересам учнів, а саме:

- інтерактивні вправи на заповнення пропусків з використанням зображень та відео;
- вікторини та ігри на граматичні теми з використанням ігрових елементів;
- створення граматичних завдань у форматі квестів або рольових ігор;

– використання мультимедійних матеріалів, таких як відео, аудіо та інтерактивні схеми, для пояснення граматичних правил.

Ігрові елементи, вікторини та мультимедійні матеріали роблять вивчення граматики більш захоплюючим та цікавим, наприклад:

- використання ігрових елементів, таких як бали, рейтинги та досягнення, для підвищення мотивації;
- створення вікторин на граматичні теми з використанням ігрових елементів.
- використання мультимедійних матеріалів, таких як відео та аудіо, для пояснення граматичних правил;
- використання інтерактивних схем та діаграм для візуалізації граматичних правил.

Використання цифрових технологій для створення інтерактивних та цікавих завдань, а також застосування ігрових елементів, вікторин та мультимедійних матеріалів, сприяє підвищенню мотивації та залучення учнів до вивчення граматики, що, в свою чергу, позитивно впливає на формування їх граматичних навичок. На рис.2.3 наведено важливість індивідуалізації навчання.

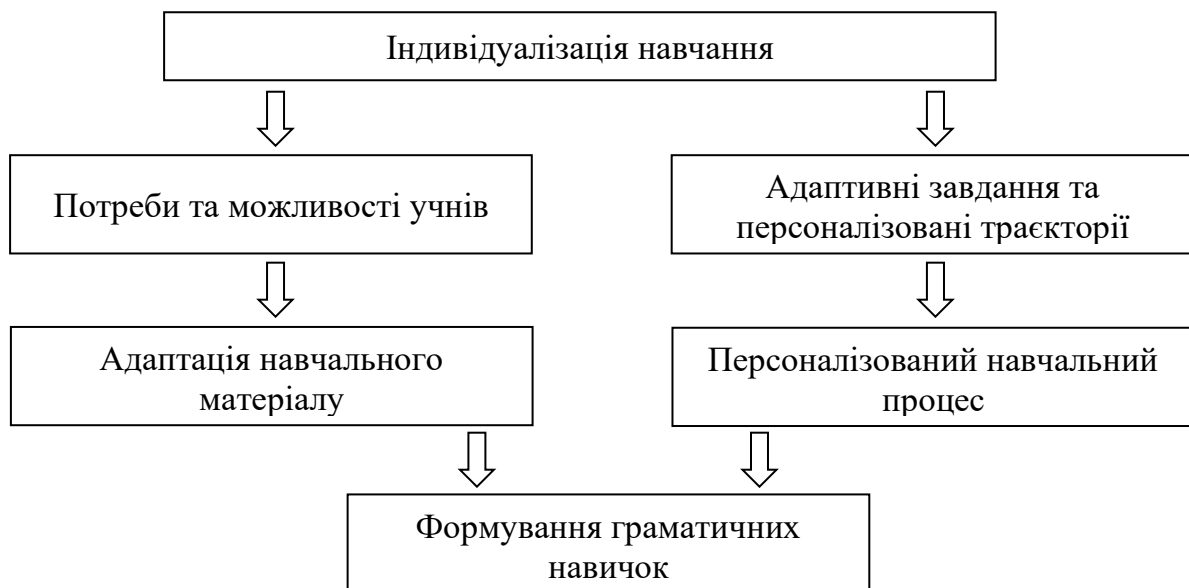

Рис.2.3. Роль індивідуалізації навчання під час використання цифрових технологій

Цифрові технології дозволяють адаптувати навчальний матеріал до індивідуальних потреб та можливостей кожного учня, а саме:

- використання адаптивних платформ, які автоматично підлаштовують рівень складності завдань залежно від успішності учня;
- створення персоналізованих навчальних планів, які враховують темп навчання та інтереси кожного учня;
- використання цифрових інструментів для створення індивідуальних завдань, які відповідають рівню знань та потребам учня;
- використання цифрових ресурсів для надання додаткових матеріалів та завдань для учнів, які потребують додаткової підтримки.

Цифрові технології дозволяють створювати адаптивні завдання та персоналізовані навчальні траєкторії, приміром:

- створення адаптивних тестів, які змінюють рівень складності запитань залежно від відповідей учня;
- створення персоналізованих навчальних траєкторій, які враховують темп навчання та інтереси учня;
- використання цифрових інструментів для створення індивідуальних завдань, які відповідають рівню знань та потребам учня;
- використання цифрових ресурсів для надання додаткових матеріалів та завдань для учнів, які потребують додаткової підтримки.

Використання цифрових технологій для індивідуалізації навчання дозволяє враховувати потреби та можливості кожного учня, що сприяє більш ефективному формуванню граматичних навичок.

Зворотний зв'язок та оцінювання є ключовими компонентами ефективного навчального процесу, особливо у формуванні граматичних навичок за допомогою цифрових технологій. Завдяки інтерактивним платформам та мобільним додаткам учні отримують миттєві результати виконаних завдань, що дозволяє швидко виправляти помилки та вдосконалювати свої знання [49].

Однією з важливих переваг цифрового оцінювання є його адаптивність. Використання таких інструментів, як *Google Forms*, *Quizizz* або *Kahoot!*, дозволяє налаштовувати рівень складності завдань відповідно до успішності учня, що сприяє персоналізації навчального процесу [67]. Крім того, автоматизований аналіз відповідей допомагає вчителю швидко оцінити рівень знань класу та коригувати методику викладання [59].

Дослідження показують, що формувальне оцінювання (формативне) має значно більший вплив на засвоєння граматичних структур, ніж лише підсумкове оцінювання. Завдяки цифровим технологіям учні можуть проходити короткі тести після кожної теми, отримуючи рекомендації щодо покращення результатів [64].

Крім того, використання мультимедійного зворотного зв'язку (аудіо- та відеокоментарів від учителя, автоматичних підказок у мобільних додатках) сприяє глибшому розумінню граматики та допомагає учням самостійно аналізувати свої помилки [69].

Отже, зворотний зв'язок та цифрове оцінювання є важливими педагогічними умовами успішного формування граматичних навичок. Вони допомагають учням краще усвідомлювати свої помилки, отримувати індивідуальні рекомендації та розвивати автономність у навчанні. Для ефективного впровадження цих підходів важливо використовувати сучасні онлайн-інструменти та методики адаптивного оцінювання.

Сучасний освітній процес передбачає активне впровадження цифрових технологій, що змінює традиційну роль вчителя. Він перестає бути лише носієм знань, а натомість стає організатором навчальної діяльності, фасилітатором та мотиватором учнів. Використання інтерактивних платформ, мобільних додатків та онлайн-ресурсів потребує не лише технічної обізнаності, а й розуміння дидактичних принципів їх ефективного застосування.

Успішна інтеграція цифрових технологій залежить від здатності вчителя структурувати навчальний процес, створювати інтерактивні завдання, контролювати прогрес учнів та забезпечувати зворотний зв'язок. Вчитель

також виконує роль консультанта, допомагаючи учням орієнтуватися в інформаційному просторі та розвивати навички самостійного навчання, детальніше наведено на рис. 2.4.

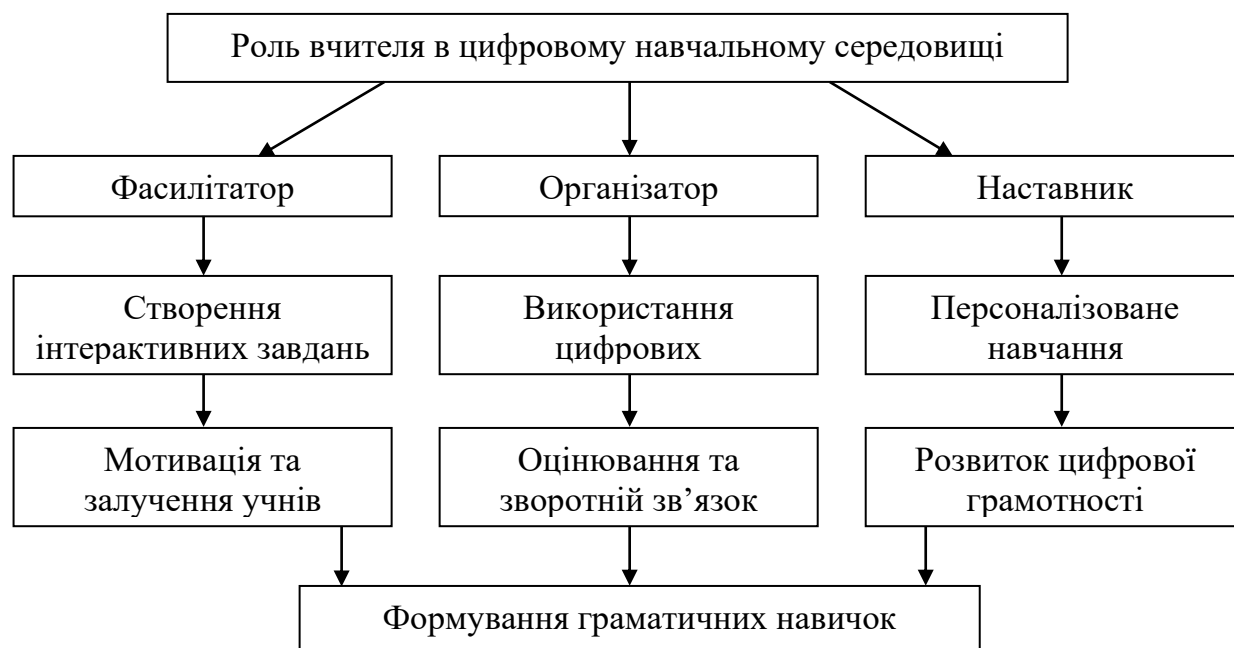

Рис.2.4. Роль вчителя для успішного формування граматичних навичок за допомогою цифрових технологій

Узагальнюючи, успішне формування граматичних навичок за допомогою цифрових технологій вимагає створення комплексу педагогічних умов, які сприяють ефективному навчанню. Мотивація та залучення учнів, індивідуалізація навчання, оперативний зворотний зв'язок, активна роль вчителя та створення сприятливого навчального середовища є ключовими факторами, що визначають успішність цього процесу. Цифрові технології надають широкі можливості для реалізації цих умов, роблячи навчання більш інтерактивним, цікавим та адаптованим до потреб кожного учня.

Для створення сприятливого навчального середовища необхідно враховувати кілька важливих аспектів. По-перше, важливо забезпечити доступ до необхідних цифрових ресурсів та обладнання, а також навчити учнів ефективно використовувати цифрові інструменти. По-друге, необхідно створити атмосферу співпраці та взаємодії, де учні можуть вільно

обмінюватися ідеями та досвідом. По-третє, важливо забезпечити оперативний та конструктивний зворотний зв'язок, який допоможе учням усвідомити свої сильні та слабкі сторони та покращити свої граматичні навички.

Враховуючи ці рекомендації, вчителі можуть створити ефективне навчальне середовище, де цифрові технології використовуються для формування граматичних навичок учнів 6 класів. Таке середовище сприятиме розвитку не лише граматичної компетентності, але й критичного мислення, творчості та самостійності учнів, що є важливими складовими успішного навчання у сучасному світі.

2.4. Методика впровадження цифрових технологій на уроках граматики: практичні рекомендації

Впровадження цифрових технологій на уроках граматики є важливим етапом у розвитку сучасної освіти. Зокрема, вивчення англійської мови в 6 класах потребує нових підходів, які б інтегрували цифрові інструменти для покращення навчального процесу, зокрема у викладанні граматики. Методика впровадження цифрових технологій має бути комплексною та адаптованою до вікових особливостей учнів, їхніх навчальних потреб і рівня розвитку.

Першим кроком є вибір платформ, що дозволяють створювати інтерактивні граматичні вправи. Платформи на зразок Liveworksheets або LearningApps дають змогу вчителю створювати індивідуальні вправи на заповнення пропусків, вибір правильних варіантів відповідей, встановлення відповідностей, що сприяє активному засвоєнню матеріалу. Інтерактивність дозволяє залучити учнів до активної роботи на уроці та підтримувати їхню мотивацію. Рекомендується чергувати роботу з такими вправами з традиційними методами навчання для забезпечення комплексного підходу.

Друге, це інтеграція мобільних додатків для практики граматики.

Мобільні додатки, як Duolingo, Quizlet та Wordwall, надають можливість учням виконувати граматичні вправи в зручному для них форматі, вивчаючи правила в ігровій формі. Це дозволяє не лише закріплювати граматичні

навички, а й підвищувати рівень мотивації, оскільки багато з цих додатків використовують елементи гейміфікації.

Третє – використання цифрових тестів та вікторин.

Онлайн-тести через платформи, такі як Google Forms, Quizizz чи Kahoot!, надають можливість перевірити знання учнів в режимі реального часу. Такі тести можуть бути інтерактивними і містити зображення, відео або аудіо, що допомагає створювати більш динамічне навчальне середовище. Використання тестів дає можливість миттєво оцінити рівень засвоєння граматичних правил та виявити слабкі місця, що потребують додаткового пояснення.

Четверте – підвищення зворотного зв'язку через цифрові технології.

Цифрові технології забезпечують швидкий зворотний зв'язок, що є важливою складовою успішного навчання. За допомогою платформ Google Classroom або Edmodo, можна оперативно оцінювати виконані завдання, надавати коментарі, відповіді на запитання та організовувати обговорення граматичних тем. Це дозволяє створити середовище, в якому учні можуть отримувати індивідуальну допомогу у реальному часі, що підвищує ефективність навчання.

П'яте – гнучкість і персоналізація навчання.

Цифрові технології дозволяють організовувати навчання, що відповідає індивідуальним потребам учнів. Використання платформ, таких як Quizlet та Duolingo, дає змогу адаптувати завдання до рівня знань учня, забезпечуючи персоналізований підхід. Вчитель може створювати завдання різної складності або застосовувати адаптивні функції платформ, щоб кожен учень працював із матеріалом, відповідно до свого рівня.

Шосте – мотивація через гейміфікацію.

Однією з переваг цифрових технологій є можливість впровадження елементів гейміфікації в навчальний процес. За допомогою Kahoot!, Quizizz та інших платформ вчителі можуть створювати вікторини, що нагадують ігри, і таким чином підтримувати мотивацію учнів, заохочуючи їх до участі через

конкурси, бали, нагороди і рівні складності. Це створює атмосферу здорової конкуренції і стимулює учнів до активної роботи.

Отже, впровадження цифрових технологій на уроках граматики в 6 класах дозволяє створити динамічне, інтерактивне і персоналізоване навчальне середовище. Завдяки правильному вибору інструментів, поєднанню традиційних методів із цифровими, а також регулярному зворотному зв'язку, учні зможуть більш ефективно засвоювати граматичні навички.

Розглянемо детальніше методику впровадження цифрових технологій на уроках граматики для учнів 6 класів, а також практичні рекомендації:

I. Підготовчий етап.

У методиці впровадження цифрових технологій на уроках англійської граматики важливою складовою є визначення рівня знань учнів, їхніх інтересів та потреб для подальшого коригування навчального процесу.

1. Визначення рівня граматичних знань учнів.

Для початку важливо зробити діагностичне тестування, з метою визначення рівня граматичних знань учнів з основних тем, що вивчаються у 6 класах.

Опис процесу тестування:

Тест буде охоплювати основні граматичні теми, що вивчаються у 6 класах, такі як:

- Present Simple, Present Continuous;
- Past Simple, Past Continuous;
- Future Simple (will);
- модальні дієслова (can, must, should);
- артиклі (a / an, the);
- множина іменників;
- займенники.

Тест буде включати різні типи завдань: вибір правильної відповіді, заповнення пропусків, створення речень, виправлення помилок.

Для автоматизації процесу та отримання швидких результатів можна використовувати онлайн-платформи для створення тестів (Google Forms, Quizizz).

Для оцінки рівня граматичних знань учнів 6 класів у методиці активно використовуються цифрові інструменти. Важливими інструментами для цього є онлайн-тести, інтерактивні платформи та мобільні додатки, які дозволяють вчителю отримати об'єктивні дані про знання учнів у реальному часі.

– Онлайн-тести (наприклад, через Google Forms або Quizizz) дають змогу вчителю створити тести з автоматичним підрахунком балів. Такі тести можуть містити завдання на вибір правильного варіанту відповіді, заповнення пропусків, встановлення відповідностей тощо.

– Інтерактивні вправи на платформах, таких як Liveworksheets або LearningApps, дають учням можливість працювати з матеріалом самостійно, а вчителю – отримувати дані про успішність виконання завдань.

Таблиця 2.5

Рівні граматичних знань учнів 6 класів та їх характеристики

Рівень	Опис	Типові помилки та потреби
Початковий рівень (Beginner)	Учні мають обмежений запас граматичних знань. Вони можуть розуміти та використовувати прості граматичні структури в знайомих контекстах.	Помилки у використанні граматичних часів, артиклів та інших елементарних граматичних явищ. Потребують значної підтримки.
Середній рівень (Elementary)	Учні мають базові граматичні знання та можуть використовувати їх у простих ситуаціях. Вони розуміють основні граматичні часи, артиклі, модальні дієслова.	Роблять помилки, але можуть їх виправляти з невеликою допомогою. Можуть виконувати прості граматичні вправи.
Достатній рівень (Pre-intermediate)	Учні мають достатній запас граматичних знань для спілкування в більшості простих ситуацій. Вони розуміють та використовують складніші граматичні структури.	Роблять незначні помилки, які не заважають розумінню. Можуть самостійно виконувати граматичні вправи.
Високий рівень (Intermediate)	Учні мають добрий запас граматичних знань та можуть вільно спілкуватися в різних ситуаціях. Розуміють та використовують складні граматичні структури з високою точністю.	Рідкісні помилки, які легко виправляються. Можуть самостійно аналізувати та використовувати граматичні правила.

2. Визначення інтересів учнів.

Інтереси учнів є важливою частиною методики, оскільки вони впливають на ефективність навчання. Цифрові технології дозволяють персоналізувати процес вивчення граматики, орієнтуючи завдання на інтереси учнів.

– Мобільні додатки на кшталт Duolingo дозволяють учням самостійно обирати рівень складності завдань та теми для вивчення, враховуючи їхні інтереси й потреби. Завдяки гейміфікації, учні можуть обирати, які частини граматики їм цікавіше вивчати, і таким чином працювати над тими аспектами, які їх найбільше мотивують.

Анкети та опитування, проведені через Google Forms чи інші цифрові платформи, можуть допомогти вчителю зібрати інформацію про інтереси учнів. Наприклад, учням можна запропонувати вибрати теми, які їм здаються найбільш цікавими, або відповісти на питання щодо того, як вони хочуть вивчати граматику (через ігри, вікторини чи класичні вправи).

Важливо, провести аналіз результатів анкетування для виявлення тем, які викликають найбільший інтерес учнів, та визначення цифрових інструментів, які вони вважають найбільш зручними.

3. Визначення потреб учнів.

З'ясування потреб учнів є важливим аспектом для успішного формування граматичних навичок. Завдяки цифровим технологіям вчитель має змогу швидко виявити проблеми в засвоєнні матеріалу та скоригувати навчальний процес.

– Аналіз результатів тестування. Платформи на зразок Quizizz і Google Forms не лише оцінюють правильність відповідей, але й надають аналітичні дані про кожного учня. Ці дані дозволяють виявити, які саме теми потребують доопрацювання. Наприклад, якщо учень не розуміє певні граматичні правила, вчитель може направити його на додаткові вправи з цієї теми.

– Індивідуальні рекомендації через платформи. Після аналізу тестів або вправ, вчитель може давати учням персоналізовані рекомендації, наприклад, виконати додаткові вправи або пройти повторення матеріалу через мобільні

додатки (наприклад, Quizlet, де можна створювати персоналізовані картки для повторення граматики).

– Використання результатів анкетувань і зворотного зв'язку. Вчитель може використовувати анкети, щоб виявити особливі потреби учнів, наприклад, потребу в додатковій практиці, або бажання працювати з певним типом завдань (ігри, вправи на аудіювання тощо). Це дозволяє адаптувати завдання до кожного учня та зробити навчання більш ефективним.

4. Розробка завдань.

Для створення граматичних завдань, які відповідають навчальній програмі «Англійська мова (6-й рік навчання)» і підручнику для 6 класу (авт. Джоанна Коста, Мелані Вільямс), завдання повинні бути інтерактивними, цікавими та адаптованими до потреб учнів. Це завдання може бути виконане за допомогою доступних мобільних додатків або цифрових інструментів, які є простими та зрозумілими для дітей. Приклади завдань наведено в додатку Е.

Kahoot! та Quizizz – ідеально підходять для виконання завдань у вигляді тестів з кількома варіантами відповідей. Вони доступні для учнів, зрозумілі у використанні та забезпечують швидкий зворотний зв'язок.

Liveworksheets та LearningApps – чудові для створення інтерактивних завдань на перетягування та вибір правильних відповідей. Вони можуть використовувати візуальні елементи, що цікавлять учнів.

Quizlet – підходить для створення карток, які допомагають учням запам'ятовувати граматичні правила та словниковий запас.

II. Основний етап (проведення уроку).

У додатку Жє поданий, розроблений урок для 6 класу з використанням цифрових технологій та мультимедійних матеріалів. Тема уроку: Healthy Bodies (Здорові тіла). Підручник: «Англійська мова (6-й рік навчання)» (авт. Джоанна Коста, Мелані Вільямс). У даному році буде пояснення граматичних правил із використанням мультимедійних матеріалів. Крім того в уроці (Додаток И) учні виконуватимуть інтерактивні вправи на закріплення граматичних правил (заповнення пропусків, вибір правильної відповіді, створення речень). Друга

частина уроку містить завдання з ігровими елементами, які повністю підвищують мотивацію учнів до вивчення граматики, зокрема, через активне застосування Present Simple у контексті здорових звичок. Ігри сприяють розвитку комунікаційних навичок та активізують інтерес до уроку.

У додатку К наведено Урок для 6 класу з використанням цифрових технологій: Healthy Bodies (Здорові тіла). Тема уроку: Healthy Eating Habits (Здорові харчові звички). Підручник: «Англійська мова (6-й рік навчання)» (авт. Джоанна Коста, Мелані Вільямс), де учні будуть працювати в групах, щоб створити цифрові продукти, такі як презентації або відеоролики, на тему здорових харчових звичок, використовуючи англійську мову та граматичні конструкції, які вони вивчають. Кожна група створює презентацію на вибрану тему за допомогою Google Slides, Canva або Microsoft PowerPoint.

У презентації учні повинні:

- Описати здорові звички англійською мовою (використовувати Present Simple для опису щоденних звичок).
- Включити картинки, які ілюструють здорову їжу або способи здорового харчування.
- Додати кілька ключових порад для здорового харчування.

Оцінювання презентацій та відео буде проводитись за критеріями:

- Зміст – чи правильно передана інформація, чи відповідає вона темі.
- Граматика – чи правильно використано Present Simple у контексті здорових звичок.
- Творчість – як учні використовували візуальні матеріали (картинки, відео, графіка).
- Співпраця в групі – наскільки ефективна група працює разом.

Завдання на домашнє завдання:

Учням дається завдання написати короткий текст (5-7 речень) про свої власні здорові харчові звички, використовуючи Present Simple. Текст слід надіслати через Google Classroom або вчителю на електронну пошту.

III. Заключний етап:

Оцінювання є невід'ємною частиною навчального процесу, не дозволяє встановити рівень засвоєння матеріалу, визначити типи помилок та скоригувати методику викладання. Під час уроків граматики з використанням цифрових технологій оцінювання проводиться за допомогою онлайн-платформи, тестів та інтерактивних завдань.

Для цього можна використовувати такі інструменти, як Google Forms, Quizlet, Kahoot та LearningApps. Наприклад, після вивчення LearningApps. Наприклад, після вивчення граматичної теми учні можуть проходити тест у Google Forms, який містить завдання на заповнення пропусків, правильний вибір відповіді або формування речення у відповідному граматичному часі.

Після виконання тестових завдань вчитель проводить аналізи результатів за допомогою цифрових інструментів, які автоматично підраховують бали та виділяють типові помилки. Наприклад, якщо всі учні припустили помилки при використанні Past Simple vs. Present Perfect, це сигналізує про необхідність повторного пояснення або додаткової вправи.

На платформі Kahoot або Quizizz можна переглядати статист, які аспекти можна мати статистику правильних і неправильних відповідей, які вважають, що аспекти цієї теми залишаються незрозумілими для учнів. Наприклад, якщо 70% класу вибрали неправильний варіант у завданні «Choose the correct past tense form of the verb», це вказує на обов'язкове додаткове пояснення правил утворення Past Simple.

Учитель може скласти звіт про загальні результати та запропонувати учням індивідуальні рекомендації, такі як повторення певної теми або виконання додаткової вправи в LearningApps або Quizlet.

Після завершення уроку важливо надати учням можливість висловити свої враження про заняття, оцінити рівень складності матеріалу та запропонувати способи покращення навчального процесу. Це можна зробити у формі онлайн-опитування в Padlet або Mentimeter, де учні відповідають на запитання:

- Що нового ви побачили на уроці?

- Що було найбільш складним для розуміння?
- Які вправи вам сподобалися найбільше?

Також можна організувати обговорення в невеликих групах або використати сервіс Jamboard, де учні залишають короткі коментарі чи запитання щодо теми. Наприклад, якщо вони не розуміють, коли використовувати *will vs. going to*, вони можуть попросити додаткове пояснення в наступному уроці.

Для закріплення матеріалу учням надаються домашні завдання, які вони можуть виконати самостійно за допомогою цифрових ресурсів. Домашня робота може!

1. Онлайн-тести, наприклад, учні проходять тест у Google Forms або Quizizz на тему *Present Continuous vs. Present Simple*, де звернеться потрібна правильна відповідь у контексті.

2. Учні працюють з картками в Quizlet, повторюючи ключові правила та приклади речей.

3. Наприклад, перегляньте відео на платформі YouTube або BBC LearningEnglish, де пояснюється граматична тема, після чого потрібно виконати завдання в Edpuzzle (інтерактивне відео з питаннями).

4. Креативні завдання, наприклад скласти короткий діалог або записати аудіоповідомлення у Flipgrid, використовуючи нову граматичну структуру, а потім розділити його з однокласниками.

Очікуваний результат домашнього завдання – підвищення рівня володіння граматикою, покращення самостійного аналізу власних помилок та розвиток навички цифрової грамотності.

Отже, використання цифрових технологій у навчальній граматиці дозволяє не лише урізноманітнити уроки, а й ефективніше оцінювати знання учнів. Інтерактивні платформи допомагають швидко аналізувати помилки, надавати миттєвий зворотний зв'язок і мотивувати учнів до активного навчання. Завдяки такому підходу оцінювання стає більш об'єктивним, а навчальний процес – динамічним та цікавим.

Висновки до розділу 2

Розглянуто особливості використання цифрових технологій для викладання граматики англійської мови учням 6 класів. Аналіз показав, що цифрові інструменти мають значний потенціал для покращення процесу вивчення граматики, роблячи його більш інтерактивним, цікавим та ефективним. Використання інтерактивних дошок, освітніх платформ, мобільних додатків та онлайн-ресурсів дозволяє створити сприятливе навчальне середовище, де учні можуть активно застосовувати граматичні правила на практиці.

Створення граматичних завдань із застосуванням цифрових технологій для 6 класів є важливим аспектом цього процесу. Цифрові інструменти дозволяють створювати різноманітні типи завдань, такі як тести, вправи на заповнення пропусків, ігри та інтерактивні завдання, які відповідають потребам та інтересам учнів. Важливо, щоб ці завдання були інтерактивними, візуально привабливими та відповідали віковим особливостям учнів.

Успішне формування граматичних навичок за допомогою цифрових технологій залежить від створення певних педагогічних умов. Мотивація та залучення учнів, індивідуалізація навчання, оперативний зворотний зв'язок, активна роль вчителя та створення сприятливого навчального середовища є ключовими факторами, що визначають успішність цього процесу. Цифрові технології надають широкі можливості для реалізації цих умов, роблячи навчання більш ефективним та результативним.

Методика впровадження цифрових технологій на уроках граматики повинна бути чіткою та ефективною. Вона включає в себе підготовчий етап, основний етап (проведення уроку) та заключний етап. Важливо використовувати різноманітні цифрові інструменти, адаптувати завдання до потреб учнів, використовувати ігрові елементи та забезпечувати оперативний зворотний зв'язок. Дотримання цих рекомендацій допоможе ефективно впровадити цифрові технології на уроках граматики та зробити навчання більш цікавим та результативним.

РОЗДІЛ 3

ПРАКТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

3.0. Вступні зауваження

У поданому розділі розглянуто практичну реалізацію методики формування граматичної компетентності учнів 6-Б класу за допомогою цифрових технологій. Досліджено організацію та проведення експериментального навчання, у межах якого було впроваджено розроблену систему завдань, інтерактивних ресурсів та платформ. Проаналізовано рівень сформованості граматичної компетентності учнів до та після впровадження методики з метою виявлення ефективності застосування цифрових інструментів у навчальному процесі. Досліджено динаміку навчальних досягнень учнів, визначено сильні та слабкі сторони методики, а також розглянуто можливості її подальшого вдосконалення. Проаналізовано педагогічні умови, що впливають на успішне засвоєння граматичних структур у цифровому середовищі.

3.1. Організація та проведення експериментального дослідження

З метою перевірки ефективності впровадженої методики формування граматичної компетентності учнів 6 класів за допомогою цифрових технологій було організовано педагогічне дослідження в умовах освітнього процесу.

Метою педагогічного експерименту є перевірка ефективності методики формування граматичної компетентності учнів 6-Б класу на уроках англійської мови шляхом інтеграції цифрових технологій у навчальний процес.

Щоб досягти мети, визначено завдання експериментального дослідження:

- охарактеризувати початковий рівень сформованості граматичної компетентності учнів у контрольній та експериментальній групах;

- впровадити у навчальний процес експериментальної групи методику, що базується на використанні цифрових технологій (Duolingo, Kahoot!, Quizlet, LearningApps, Google Forms тощо);
- простежити динаміку змін у рівнях граматичних знань і навичок після реалізації запропонованої методики;
- провести порівняльний аналіз результатів учнів контрольної та експериментальної груп для оцінки ефективності цифрового підходу;
- на основі отриманих результатів сформулювати висновки та практичні рекомендації для подальшого вдосконалення методики формування граматичної компетентності у середній школі.

При цьому визначено умови експериментальної роботи: наявність чітко визначених задач; поетапне виконання експерименту; масовий характер здійснення експериментальної роботи; підведення підсумків експерименту. У табл. 3.1 розкрито етапи педагогічного експерименту, який проводився впродовж 2024–2025 рр.

Таблиця 3.1

**Етапи педагогічного експерименту для визначення ефективності
застосування цифрових технологій у формуванні граматичної
компетентності учнів 6 класу**

№	Етап експерименту	Терміни проведення	Характеристика етапу
1	Констатувальний	вересень – листопад 2024 р.	Проведено вхідне тестування для визначення початкового рівня граматичної компетентності учнів у контрольній та експериментальній групах. Проведено анкетування, спостереження та аналіз учнівських робіт.
2	Формувальний	грудень 2024 – квітень 2025 р.	У навчальний процес експериментальної групи інтегровано цифрові технології (Kahoot!, Quizizz, Quizlet, Liveworksheets, Duolingo тощо). Учні виконували граматичні вправи в інтерактивному форматі. У контрольній групі застосовувалися традиційні методи навчання.
3	Контрольний	травень 2025 р.	Проведено підсумкове тестування для виявлення змін у рівні граматичної компетентності учнів, здійснено порівняльний аналіз результатів обох груп та оцінку ефективності використаної методики.

Експеримент тривав протягом навчального року – з вересня 2024 по травень 2025 р. і складався з трьох етапів: констатувального, формувального та контрольного. Така тривалість дала змогу не лише визначити початковий рівень граматичної компетентності учнів, але й відстежити поступові зміни у процесі впровадження цифрових технологій у навчання.

Проведення експерименту за кількісно-якісним складом учасників організовано відповідно до нормативних вимог подібного роду досліджень. Експериментальна робота проводилася впродовж 2024–2025 рр. У експерименті брали учні 6-Б класу Боянського ліцею «Лідер» імені І. Некулче село Бояни. Кількість учнів: 21 учень.

Для організації констатувального етапу експерименту було проведено початкове дослідження з метою визначення рівня граматичної компетентності учнів 6-го класу та виявлення чинників, що впливають на ефективність її формування в процесі навчання англійської мови. Отримані результати дозволили визначити сильні та слабкі сторони в опануванні граматичних структур, а також слугували основою для розроблення подальших методичних рішень на формувальному етапі.

У попередніх розділах ми вже зазначали, що, за І. П. Тригубом [45, с. 75], до основних складових граматичної компетентності належать граматичні навички (репродуктивні – говоріння і письмо; рецептивні – аудіювання і читання), граматичні знання та граматична усвідомленість. О. І. Вовк у свою чергу акцентує увагу на комплексності структури граматичної компетентності, до якої входять лексичні, синтаксичні, фонетичні, морфологічні та орфографічні елементи, а також вміння оперувати граматичними категоріями у мовленні [10, с. 22].

Базою граматичної компетентності виступають граматичні навички, які поділяються на рецептивні та репродуктивні. Рецептивні навички забезпечують розпізнавання граматичних форм у процесі читання чи аудіювання, тоді як репродуктивні відповідають за правильне використання граматичних структур у продуктивному мовленні. Саме така структурна складність і взаємозв'язок

складових зумовлюють необхідність ретельного вивчення рівня сформованості граматичної компетентності учнів у навчальному процесі.

Таким чином, з метою організації констатувального етапу педагогічного експерименту було проведено початкове дослідження для визначення рівня сформованості граматичної компетентності учнів 6-Б класу, а також для виявлення основних чинників, що впливають на її розвиток.

Компоненти рівня сформованості граматичної компетентності учнів 6-Б класу на уроках англійської мови наведено у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Компоненти рівня сформованості граматичної компетентності

учнів 6-го класу на уроках англійської мови

Компонент	Рівень	Характеристика сформованості
Когнітивний (знання правил)	Низький	Учень/учениця має фрагментарні знання граматичних правил, не може пояснити чи розпізнати основні граматичні явища (наприклад, Present Simple, Past Simple).
	Середній	Учень/учениця володіє базовими знаннями з граматики, може розпізнати деякі граматичні структури у контексті, але припускається помилок при їх застосуванні.
	Високий	Учень/учениця чітко розуміє граматичні правила, впевнено розпізнає та пояснює граматичні структури у мовленні та на письмі.
Репродуктивний (використання в усному та писемному мовленні)	Низький	Не може правильно утворити речення з використанням вивчених граматичних структур; допускає численні помилки.
	Середній	Може будувати прості речення з помірною кількістю граматичних помилок; використовує обмежену кількість структур.
	Високий	Вільно формулює речення з використанням різних граматичних конструкцій; допускає поодинокі нетипові помилки.
Рецептивний (розуміння граматики під час читання й слухання)	Низький	Важко розуміє граматичні структури у прочитаних/почутих текстах, не здатен визначити часові форми дієслів.
	Середній	Розпізнає основні граматичні структури під час читання й слухання, але іноді потребує додаткових пояснень.
	Високий	Легко розпізнає граматичні явища в текстах і розуміє їх значення в контексті.
Усвідомленість (граматичне мислення та самоконтроль)	Низький	Учень/учениця не помічає власних помилок, не намагається їх виправити.
	Середній	Учень/учениця іноді помічає помилки, намагається виправити, але потребує допомоги вчителя.
	Високий	Учень/учениця усвідомлює типові помилки, вміє самостійно їх знаходити та виправляти, розмірковує над вживанням граматики у мовленні.

Ці компоненти та відповідні рівні сформованості граматичної компетентності учнів 6 класів допоможуть більш точно оцінити стан володіння граматичними знаннями та навичками, а також визначити напрями подальшої роботи з формування цієї компетентності у процесі вивчення англійської мови.

Для оцінки рівня граматичної компетентності учнів 6 класів використовувались різноманітні інструменти та методи, а саме:

1. Анкетування (Додаток Л) – використовувалося для збирання інформації про суб'єктивне ставлення учнів 6-Б класу до вивчення граматики англійської мови, їхню мотивацію, інтерес до предмета, а також труднощі, які вони відчують під час засвоєння граматичного матеріалу. Анкета містила як закриті, так і відкриті питання, що дозволяло отримати кількісні та якісні дані.

Мета анкетування – виявити настанови учнів до використання цифрових технологій у вивченні граматики, з'ясувати, які підходи є для них найбільш ефективними, а також уточнити, чи готові учні до інтерактивної форми роботи.

Результати анкетування учнів 6-Б класу щодо самооцінки власного рівня граматичних знань і навичок (питання 10 з Додатку Л) наведено в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Результати анкетування учнів про рівень сформованості граматичних навичок (питання №10 додатку Л)

Кількість учнів 6-Б класу	Високий рівень (усвідомлене застосування граматичних правил)	Середній рівень (базові знання, з помилками)	Низький рівень (поверхневі знання, труднощі з граматиною)
21 (100%)	6 (28,6%)	11 (52,4%)	4 (19%)

– Високий рівень характеризується умінням учнів правильно будувати речення, усвідомленим використанням граматичних конструкцій, вмінням пояснити основні правила.

– Середній рівень відображає базові знання граматики, проте з окремими помилками у застосуванні правил.

– Низький рівень включає труднощі із розумінням і застосуванням граматичних структур, нестачу усвідомлення правил.

На питання 5. Чи користувався/лась ти такими платформами або застосунками? Учні відповідали по-різному, проте в цілому результати низькі, табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Результати анкетування учнів 6-го класу щодо користування цифровими платформами (питання 5 додатку Л)

Платформа / застосунок	Кількість учнів, що користувалися	Відсоток (%)
Kahoot!	5	23,8%
Quizizz	3	14,3%
Liveworksheets	2	9,5%
Duolingo	4	19%
Quizlet	1	4,8%
Жодним із них	10	47,6%

Результати анкетування свідчать, що найбільш уживаною платформою серед учнів 6-Б класу є Kahoot! – 23,8% опитаних мали з нею досвід. Дещо менше використовували Duolingo (19%) і Quizizz (14,3%). Найменш популярною виявилася платформа Quizlet – лише 1 учень (4,8%). Водночас половина учнів (47,6%) зазначили, що не користувалися жодною з перелічених цифрових платформ, що свідчить про недостатній рівень їх інтеграції у навчальний процес. Графічне відображення результатів наведено на рис. 3.1.

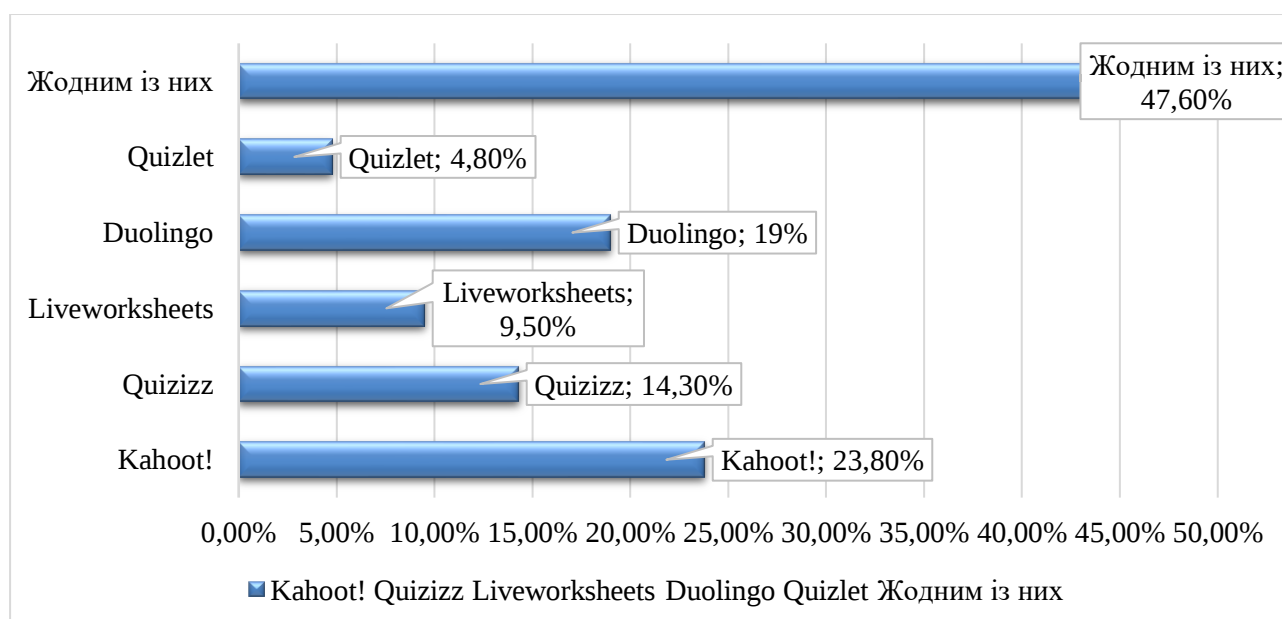

Рис. 3.1. Рівень ознайомленості учнів 6-го класу з цифровими платформами для вивчення граматики англійської мови

Отже, результати анкетування вказують на потенціал для підвищення використання цифрових технологій у навчанні граматики, що потребує розробки відповідних методичних рекомендацій та стимулів для активнішого залучення учнів до роботи з онлайн-платформами.

2. Тестування – використовувалося для об'єктивної перевірки знань і вмінь учнів, передбачало завдання різного типу (заповнення пропусків, трансформація речень, вибір правильної відповіді), що охоплюють рецептивні та репродуктивні граматичні навички. Розроблений тест представлено у додатку М.

Мета тестування – об'єктивно визначити початковий рівень сформованості граматичної компетентності учнів 6-го класу, зокрема рівень володіння рецептивними (розуміння граматичних структур на слух і при читанні) та репродуктивними (застосування граматичних правил у мовленні та письмі) граматичними навичками.

Тестування складалося з трьох типів завдань, які відображають різні аспекти граматичної компетентності:

- заповнення пропусків у реченнях (контроль граматичних форм);
- трансформація речень (зміна структури відповідно до вказаного часу або форми);
- вибір правильної граматичної конструкції (граматичне розпізнавання й розуміння контексту).

Таблиця 3.5

Результати діагностичного тестування рівня граматичної компетентності учнів 6-Б класу

Кількість учнів 6-Б класу	Високий рівень (8–10 балів) – впевнене та усвідомлене застосування граматичних правил	Середній рівень (5–7 балів) – базове знання з незначними помилками	Низький рівень (0–4 бали) – поверхневе розуміння граматики, численні помилки
21 (100%)	5 (24%)	9 (43%)	7 (33%)

Тестування показало, що лише 24% учнів продемонстрували високий рівень граматичної компетентності. Більшість учнів (43%) мали середній рівень

знань, демонструючи базове володіння граматичними структурами. 33% учнів показали низький рівень сформованості граматичних навичок, що свідчить про необхідність додаткової роботи з удосконалення мовних умінь.

Аналіз результатів тестування (рис.3.2) дав змогу виявити типові труднощі, пов'язані з уживанням граматичних часів англійської мови. Як показали результати, найбільшу кількість помилок учні допустили під час розмежування Present Simple і Present Continuous, зокрема при використанні допоміжних дієслів та закінчень у третій особі однини. Також спостерігалися труднощі у вживанні Past Simple, особливо при утворенні правильних і неправильних дієслівних форм. Ці помилки свідчать про потребу цілеспрямованої роботи над автоматизацією граматичних навичок, зокрема через інтерактивні цифрові вправи, які дозволяють тренувати часові форми в ігровій або тестовій формі (Kahoot!, Quizizz, Liveworksheets).

Рис.3.2. Частота допущення основних типів граматичних помилок учнями 6-Б класу Боянського ліцею «Лідер»

3. Спостереження – дало змогу виявити, як учні застосовують граматичні структури під час мовленнєвої діяльності, наскільки вони самостійні у роботі з граматичними завданнями, а також оцінити рівень їх залученості та мотивації.

Метою спостереження було з'ясувати, як учні 6-Б класу застосовують граматичні структури під час мовленнєвої діяльності, наскільки вони самостійні у виконанні граматичних завдань, а також оцінити рівень їхньої залученості та мотивації в процесі навчання з використанням цифрових ресурсів.

Спостереження проводилось упродовж вивчення тем, пов'язаних з уживанням граматичних структур у Present Simple та Present Continuous, із залученням інтерактивних платформ (Kahoot!, Quizizz, Liveworksheets). Оцінювалися такі аспекти:

- активність і залучення учнів під час граматичних вправ (у цифровому та традиційному форматах);
- самостійність при виконанні завдань (наявність ініціативи, спроба самоконтролю);
- використання граматичних структур у мовленні;
- прояв інтересу та позитивного ставлення до навчального процесу.

Таблиця 3.6

Результати спостереження за учнями 6-Б класу під час роботи з граматичними завданнями

Параметр спостереження	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
Активність під час граматичних вправ	8 учнів (38%) активно працювали, проявляли ініціативу, самі пропонували приклади	9 учнів (43%) брали участь, але потребували стимулювання	4 учні (19%) були пасивними, часто уникали участі
Самостійність у виконанні завдань	7 учнів (33%) виконували завдання без сторонньої допомоги, самостійно перевіряли помилки	10 учнів (48%) частково потребували допомоги	4 учні (19%) працювали лише з підтримкою вчителя
Використання граматичних структур у мовленні	5 учнів (24%) вільно застосовували граматичні конструкції у відповіді	11 учнів (52%) використовували обмежено, переважно у шаблонних фразах	5 учнів (24%) уникали активного використання граматики
Інтерес та позитивне ставлення до граматичних вправ	9 учнів (43%) проявляли зацікавленість, з задоволенням використовували цифрові платформи	8 учнів (38%) виявляли інтерес частково	4 учні (19%) не виявляли зацікавленості, ставилися формально

Спостереження показало, що частина учнів демонструє високу мотивацію та здатність до самостійної роботи з граматичними завданнями, особливо у форматі цифрових інтерактивів. Водночас близько третини учнів потребують додаткового педагогічного супроводу та мотивації. Це свідчить про потенціал цифрових технологій для розвитку граматичної компетентності, за умови цілеспрямованого педагогічного впровадження.

На рис. 3.3 подано опис – спостережень за кількома учнями.

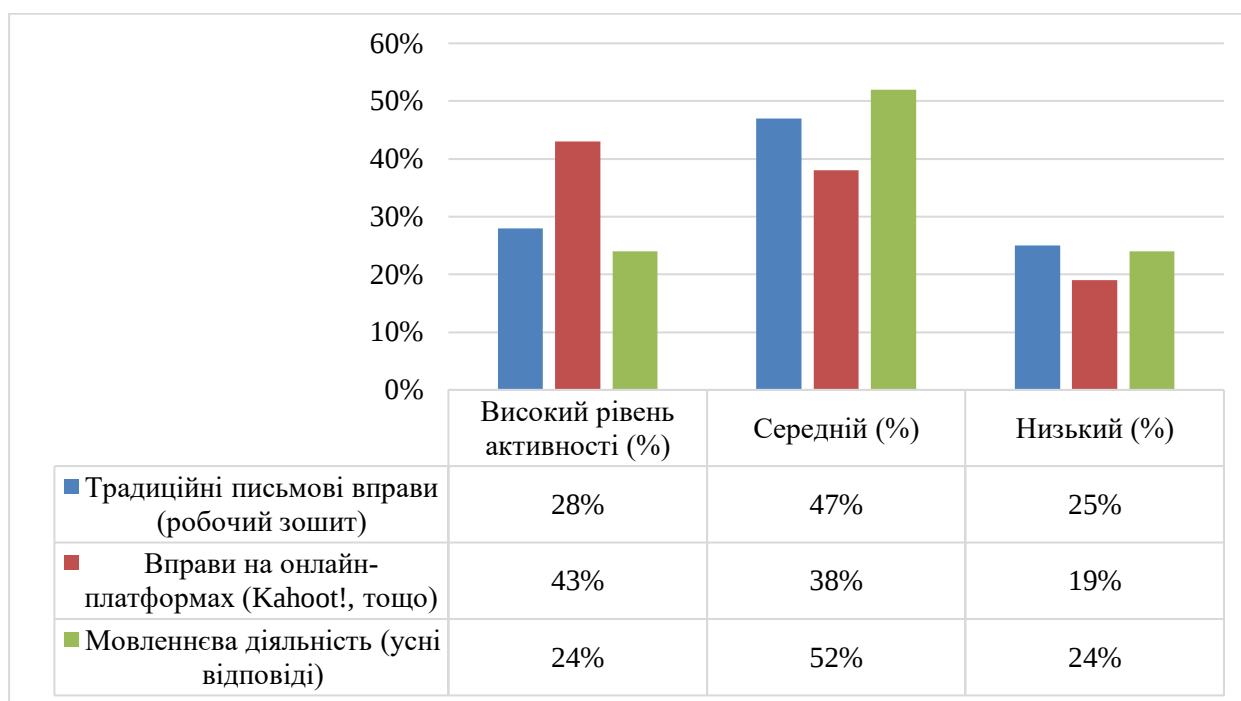

Рис. 3.3. Активність учнів під час виконання граматичних завдань різного типу (у %)

Найбільший інтерес та активність учні виявляють під час виконання вправ у цифровому форматі, особливо на платформах типу Kahoot! та Quizizz. Водночас усне вживання граматичних структур залишається найменш активною сферою.

Учень А. часто проявляв ініціативу при роботі на платформі Liveworksheets. Самостійно виправляв помилки, ставив запитання до вчителя щодо складних граматичних форм.

Учениця Б. пасивно реагувала на традиційні вправи, але охоче долучалася до ігор у Kahoot!. Показала високий результат у вправі на вживання Present Continuous.

Учень В. мав труднощі з утворенням множини і порядком слів у реченні. Виконував завдання лише за вказівкою, потребував постійного контролю.

Учениця Г. активно використовувала граматичні структури в усному мовленні, часто виправляла інших учнів. Добре орієнтувалася в правилах вживання артиклів.

4. Аналіз учнівських робіт – здійснювався з метою оцінювання якості виконання письмових завдань, виявлення типових граматичних помилок і визначення динаміки розвитку граматичних навичок у процесі навчання.

Метою аналізу письмових робіт є виявлення рівня сформованості граматичних навичок учнів, типових граматичних помилок, а також динаміки засвоєння матеріалу в процесі навчання. Аналізувались індивідуальні письмові роботи учнів 6-Б класу Боянського ліцею «Лідер» імені І. Некулче, серед яких – домашні завдання, тести, мініесе та вправи з трансформації речень. Основна увага приділялась таким критеріям:

- правильність вживання граматичних структур (часи, артиклі, форма дієслова);
- обсяг граматичних помилок;
- уміння будувати зв'язне граматично правильне речення.

Таблиця 3.7

Результати аналізу письмових робіт учнів 6-Б класу

Критерій	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
Граматична правильність	5 учнів (24%)	10 учнів (48%)	6 учнів (28%)
Кількість граматичних помилок	≤ 2 помилки на роботу	3–5 помилок на роботу	> 5 помилок, системні порушення граматики
Побудова речень	Учні самостійно будують граматично правильні складні речення	Учні будують речення з допомогою, трапляються помилки в порядку слів або узгодженні	Учні використовують лише прості речення з численними помилками

Аналіз показав, що лише близько чверті учнів упевнено володіють граматичними структурами в письмі. Більшість демонструє середній рівень – знання є, але застосовуються з помилками. Найбільше труднощів викликає правильне вживання часів та узгодження підмета й присудка. Це свідчить про необхідність подальшого формування й автоматизації граматичних навичок.

У таблиці 3.8 подано частоту основних типів граматичних помилок у письмових роботах учнів 6-Б класу. Найбільші труднощі викликає вживання часів, що є характерним для учнів середнього рівня. Значна частина учнів також потребує уточнення правил щодо артиклів та дієслівних форм.

Таблиця 3.8

**Частота допущення основних типів граматичних помилок у
письмових роботах учнів 6-Б класу**

Тип помилки	Кількість учнів, які припустилися цієї помилки	Відсоток (%)
Неправильне вживання часів (особливо Present Simplevs. Present Continuous)	13 учнів	62%
Помилки у вживанні артиклів (a/an/the)	11 учнів	52%
Невірна форма дієслова після модальних дієслів	9 учнів	43%
Неправильний порядок слів у реченні	7 учнів	33%
Помилки в утворенні множини	6 учнів	29%
Інше (орфографія, пропущені слова тощо)	4 учні	19%

На основі комплексного аналізу результатів, отриманих у процесі анкетування, тестування, спостереження та аналізу учнівських робіт, було здійснено узагальнення рівня сформованості граматичної компетентності учнів 6-Б класу. Оцінювання проводилось за чотирма ключовими критеріями: когнітивним, репродуктивним, рецептивним та усвідомленим. Це дозволило визначити сильні та слабкі сторони у засвоєнні граматичного матеріалу, а також виокремити напрями подальшої педагогічної роботи. Отримані результати свідчать, що найбільш сформованим серед учнів є когнітивний компонент, адже 24% учнів показали високий рівень знань граматичних правил. Однак лише 14% учнів виявили високий рівень граматичного мислення та самоконтролю, що є найнижчим показником серед усіх критеріїв.

Репродуктивний та рецептивний компоненти перебувають на середньому рівні сформованості, більшість учнів демонструють базову здатність використовувати граматичні структури у мовленні та сприймати їх під час читання й аудіювання.

Зведені результати представлено у таблиці 3.9.

Таблиця 3.9

Узагальнені результати рівня сформованості граматичної компетентності учнів 6-Б класу за визначеними критеріями

Критерій	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
Когнітивний (знання правил)	5 (24%)	10 (48%)	6 (28%)
Репродуктивний (усне та писемне мовлення)	4 (19%)	11 (52%)	6 (29%)
Рецептивний (розуміння під час читання й слухання)	6 (28%)	9 (43%)	6 (29%)
Усвідомленість (граматичне мислення та самоконтроль)	3 (14%)	10 (48%)	8 (38%)

Рис. 3.4. Узагальнені результати рівня сформованості граматичної компетентності учнів 6-Б класу за визначеними критеріями графічно ілюструє розподіл рівнів сформованості за чотирма ключовими показниками: когнітивним, репродуктивним, рецептивним та усвідомленим. Кожен із цих критеріїв відображає важливий аспект опанування граматики англійської мови – від теоретичних знань до практичного застосування й самоконтролю.

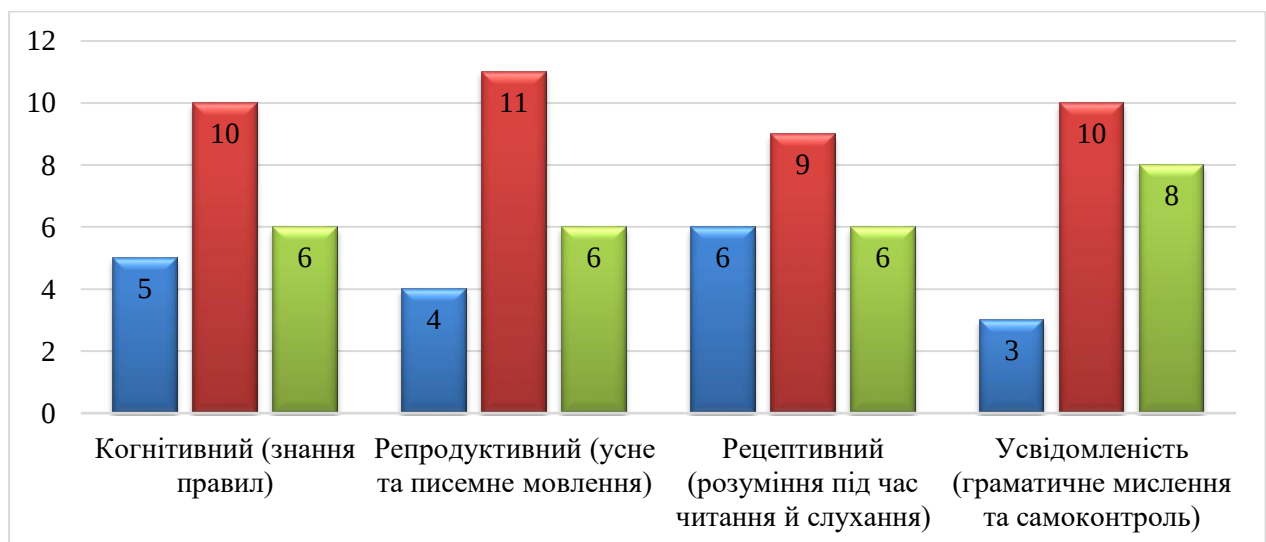

Рис.3.4. Аналіз рівня сформованості граматичної компетентності учнів 6-Б класу за визначеними критеріями на початку експерименту

Аналіз результатів свідчить про те, що більшість учнів 6-Б класу перебувають на середньому рівні сформованості граматичної компетентності за всіма критеріями. Зокрема, учні демонструють базові знання граматичних правил (когнітивний компонент), проте мають труднощі із їх стабільним застосуванням у мовленні (репродуктивний компонент) та з розумінням граматики у текстах на слух чи під час читання (рецептивний компонент). Особливої уваги потребує розвиток усвідомленого підходу до граматики – уміння здійснювати самоперевірку, розпізнавати й виправляти власні помилки. Така картина свідчить про необхідність подальшого вдосконалення методики викладання граматики із залученням цифрових технологій, які можуть не лише підвищити мотивацію учнів, а й сприяти формуванню більш глибокого й усвідомленого засвоєння граматичних структур.

Отже, у процесі організації та проведення експериментального дослідження було створено дві навчальні групи – контрольну та експериментальну, що дало змогу об'єктивно оцінити ефективність впровадження цифрових технологій у формуванні граматичної компетентності учнів 6 класу. У контрольній групі навчання здійснювалося традиційними методами з використанням друкованих підручників і вправ, тоді як в експериментальній групі активно застосовувалися цифрові платформи та інструменти (Kahoot!, Quizizz, Liveworksheets, Duolingo, Quizlet), які забезпечили інтерактивність, індивідуалізацію навчального процесу та оперативний зворотний зв'язок.

Проведення констатувального, формувального та контрольного етапів експерименту дало змогу виявити початковий рівень граматичних знань учнів, реалізувати нову методику із залученням цифрових ресурсів та порівняти результати навчання обох груп. Виявлені відмінності у рівнях сформованості граматичних навичок свідчать про доцільність використання цифрових технологій як ефективного засобу підвищення якості граматичної підготовки учнів середньої школи.

Формувальний етап педагогічного експерименту тривав з вересня 2024 року по квітень 2025 року та мав на меті перевірити ефективність використання цифрових технологій у процесі формування граматичної компетентності учнів 6-Б класу. На цьому етапі у навчальний процес експериментальної групи було інтегровано низку цифрових інструментів та платформ, серед яких Kahoot!, Quizizz, Liveworksheets, Quizlet, Duolingo.

Під час занять учні працювали як індивідуально, так і в групах, виконуючи завдання, які охоплювали основні граматичні теми 6 класу: Present Simple, Present Continuous, Past Simple, модальні дієслова (can, must, should), артиклі (a/an, the), займенники, множина іменників. Уроки будувалися за принципом комбінування традиційних і цифрових методів: пояснення нового матеріалу відбувалося з використанням мультимедійних презентацій, після чого учні виконували інтерактивні вправи, а результати автоматично зберігалися для подальшого аналізу.

3.2. Аналіз результатів дослідження та оцінка ефективності методики

Після впровадження експериментальної методики із застосуванням цифрових технологій у навчальний процес 6-Б класу Боянського ліцею «Лідер» імені І. Некулче було проведено підсумковий аналіз результатів з метою визначення ефективності запропонованого підходу до формування граматичної компетентності. Для об'єктивного оцінювання було використано ті ж самі методики, що й на констатувальному етапі: анкетування, тестування, спостереження та аналіз учнівських робіт. Це дозволило простежити динаміку змін, виявити якісні та кількісні зрушення у рівнях сформованості граматичних знань і навичок, а також оцінити внесок цифрових інструментів у навчальний процес.

З метою оцінки ефективності впровадження цифрових технологій у процес формування граматичної компетентності учнів 6-Б класу Боянського ліцею «Лідер» імені І. Некулче було проведено підсумкове тестування після

завершення формувального етапу експерименту. Проведення експерименту за кількісно-якісним складом учасників організовано відповідно до нормативних вимог подібного роду досліджень, в контрольній групі (10 учнів) та в експериментальній групі (11 учнів) відповідно.

Тест включав завдання різних типів (вибір правильної відповіді, заповнення пропусків, трансформація речень, встановлення відповідностей), що дозволяє перевірити як рецептивні, так і репродуктивні граматичні навички учнів (див. Додаток Н).

Результати тестування подано в таблиці 3.10, що дає змогу простежити рівень засвоєння учнями основних граматичних тем після інтеграції цифрових ресурсів у навчальний процес.

Таблиця 3.10

**Рівень сформованості граматичної компетентності учнів 6-Б класу
після формувального етапу експерименту**

Кількість учнів (21)	Високий рівень (усвідомлене і правильне застосування граматичних структур)	Середній рівень (допускають окремі помилки, але в цілому володіють основами)	Низький рівень (системні помилки, фрагментарні знання)
100%	11 (52,4%)	7 (33,3%)	3 (14,3%)

Результати підсумкового тестування свідчать про позитивну динаміку у формуванні граматичної компетентності: порівняно з початковим етапом, кількість учнів із високим рівнем зросла, а кількість учнів із низьким рівнем значно зменшилася. Це підтверджує ефективність запропонованої методики, заснованої на інтеграції цифрових платформ у навчання граматики.

У таблиці 3.11 ми відобразили рівень ознайомленості учнів із цифровими платформами.

Таблиця 3.11

Порівняльні результати анкетування учнів 6-Б класу щодо користування цифровими платформами до та після впровадження методики

Платформа / застосунок	Кількість учнів ДО (основна діагностика)	Відсоток (%) ДО	Кількість учнів ПІСЛЯ (повторне опитування)	Відсоток (%) ПІСЛЯ
Kahoot!	5	23,8%	14	66,7%
Quizizz	3	14,3%	11	52,4%
Liveworksheets	2	9,5%	9	42,9%
Duolingo	4	19%	12	57,1%
Quizlet	1	4,8%	8	38,1%
Жодним із них	10	47,6%	2	9,5%

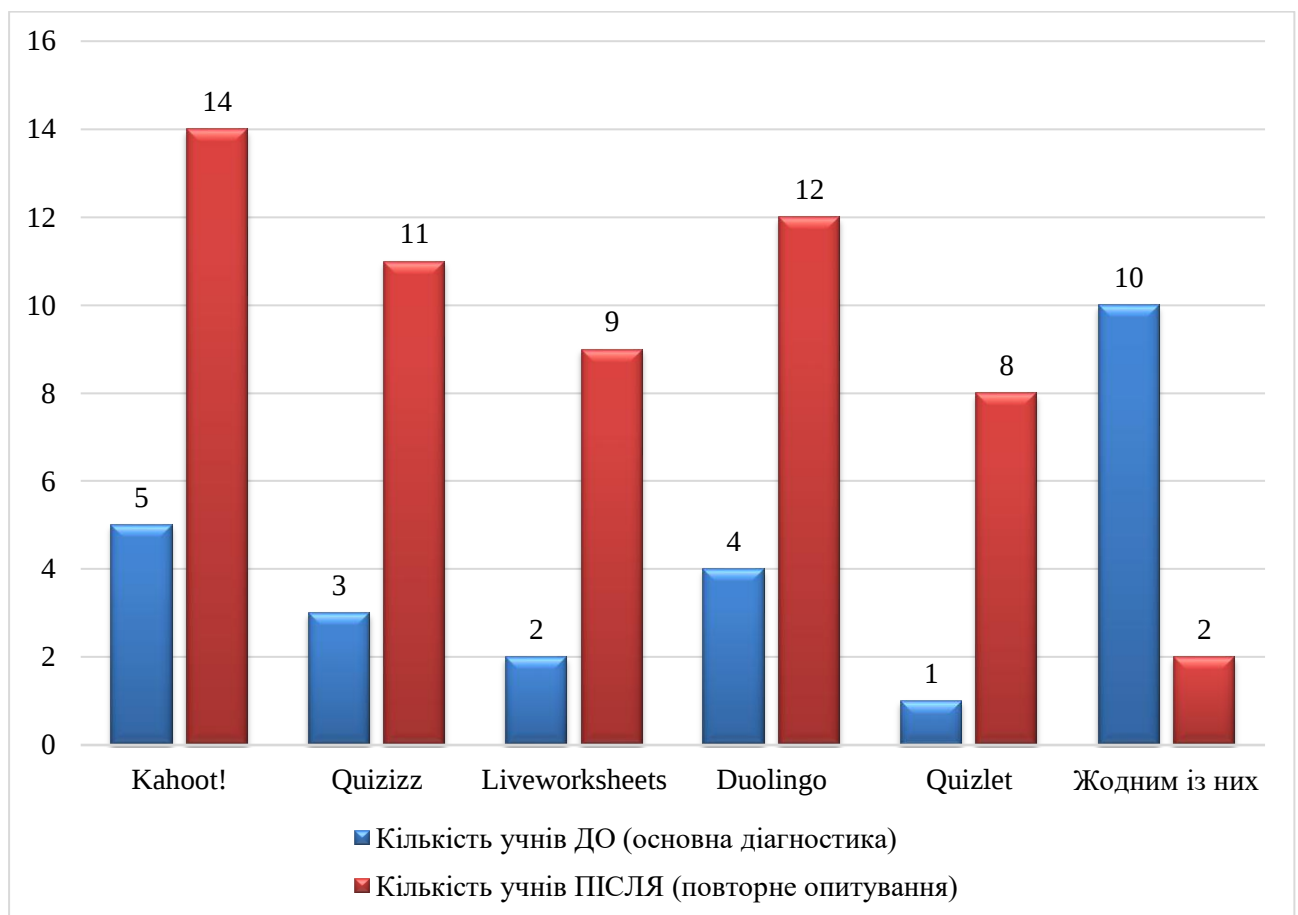

Рис.3.5.Аналіз анкетування учнів 6-Б класу щодо користування цифровими платформами до та після впровадження методики користування цифровими платформами

Аналіз даних у таблиці 3.12 свідчить про значне зростання рівня ознайомленості учнів із цифровими навчальними платформами після

впровадження методики. Зокрема, найвідчутніше зросла кількість учнів, які почали користуватися платформами Kahoot! та Duolingo, що вказує на зацікавленість учнів у взаємодії з інтерактивними ресурсами. Видно, що водночас кількість тих, хто не використовував жодного із цифрових інструментів, зменшилася майже в п'ять разів – із 47,6% до 9,5%. Це підтверджує ефективність запропонованого підходу до інтеграції цифрових технологій у процес формування граматичної компетентності.

На основі результатів, отриманих під час аналізу письмових робіт після впровадження методики, спостерігається чітка позитивна динаміка в опануванні учнями граматичних структур. Значно зменшилась кількість типових граматичних помилок, покращився рівень самостійного використання складних речень та правильного вживання часів, артиклів і дієслівних форм.

Таблиця 3.12

**Результати аналізу письмових робіт учнів 6-Б класу після
впровадження цифрової методики**

Критерій	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
Граматична правильність	11 учнів (52,4%)	8 учнів (38,1%)	2 учні (9,5%)
Кількість граматичних помилок	≤ 2 помилки на роботу	3–5 помилок на роботу	> 5 помилок, системні порушення
Побудова речень	Учні самостійно будують граматично правильні складні речення	Учні будують речення з незначною допомогою, окремі неточності	Учні рідко будують складні речення, переважають прості конструкції з помилками

Аналіз письмових робіт (табл.3.12) після реалізації методики підтверджує її ефективність у підвищенні рівня граматичних навичок учнів. У порівнянні з попередніми результатами, кількість учнів із високим рівнем граматичної правильності зросла більш ніж удвічі (з 24% до 52,4%), а кількість помилок значно зменшилась. Помітно зросла якість побудови складних речень та зменшилась потреба в зовнішній підтримці. Відповідно, використання цифрових інструментів у навчанні англійської мови сприяло підвищенню мотивації, залученості та якісному засвоєнню граматичних конструкцій.

Таблиця 3.13

**Частота допущення основних типів граматичних помилок у
письмових роботах після впровадження методики**

Тип помилки	Кількість учнів	Відсоток (%)
Неправильне вживання часів	6 учнів	28,6%
Помилки у вживанні артиклів	4 учні	19%
Невірна форма дієслова після модальних дієслів	3 учні	14,3%
Неправильний порядок слів у реченні	3 учні	14,3%
Помилки в утворенні множини	2 учні	9,5%
Інше (орфографія, пунктуація, пропущені слова)	1 учень	4,8%

Після завершення формувального етапу експерименту було проведено повторне оцінювання рівня сформованості граматичної компетентності учнів 6-Б класу. Оцінювання здійснювалося за тими ж критеріями: когнітивним, репродуктивним, рецептивним та усвідомленим. Це дозволило об'єктивно порівняти динаміку розвитку граматичних навичок учнів і оцінити ефективність запропонованої методики. Узагальнені результати подано у таблиці 3.14.

Таблиця 3.14

**Узагальнені результати рівня сформованості граматичної компетентності
учнів 6-Б класу після впровадження методики**

Критерій	Високий рівень	Середній рівень	Низький рівень
Когнітивний (знання правил)	11 учнів (52,4%)	8 учнів (38,1%)	2 учні (9,5%)
Репродуктивний (усне та писемне мовлення)	9 учнів (42,9%)	10 учнів (47,6%)	2 учні (9,5%)
Рецептивний (читання й слухання)	10 учнів (47,6%)	9 учнів (42,9%)	2 учні (9,5%)
Усвідомленість (мислення й самоконтроль)	6 учнів (28,6%)	11 учнів (52,4%)	4 учні (19%)

Порівняльний аналіз результатів, поданих у таблиці 3.15 та графічно на рис. 3.6, підтверджує ефективність впровадженої методики. Спостерігається помітне зростання частки учнів, які досягли високого рівня за всіма чотирма критеріями граматичної компетентності. Зокрема, когнітивний компонент покращився з 24% до 52%, а репродуктивний – з 19% до 43%. Найбільше

зниження показника низького рівня спостерігається в усвідомленому компоненті – з 38% до 14%, що свідчить про розвиток навичок самоконтролю та самоперевірки. Також відбулося помітне покращення рецептивного компонента (з 28% до 47,6%), що свідчить про зростання здатності учнів розпізнавати й розуміти граматичні структури в усному та письмовому мовленні.

Таблиця 3.15

Порівняльні узагальнені результати рівня сформованості граматичної компетентності учнів 6-Б класу (до і після експерименту)

Критерій	Рівень	До експерименту (% учнів)	Після експерименту (% учнів)
Когнітивний (знання правил)	Високий	24%	52%
	Середній	48%	38%
	Низький	28%	10%
Репродуктивний (усне та писемне мовлення)	Високий	19%	43%
	Середній	52%	43%
	Низький	29%	14%
Рецептивний (читання й аудіювання)	Високий	28%	48%
	Середній	43%	43%
	Низький	29%	9%
Усвідомленість (мислення і самоконтроль)	Високий	14%	38%
	Середній	48%	48%
	Низький	38%	14%

На основі порівняльного аналізу результатів експериментального дослідження, поданих у таблиці 3.16 та графічно на рис. 3.6, можна зробити такі загальні висновки щодо ефективності впровадженої методики формування граматичної компетентності учнів 6-Б класу.

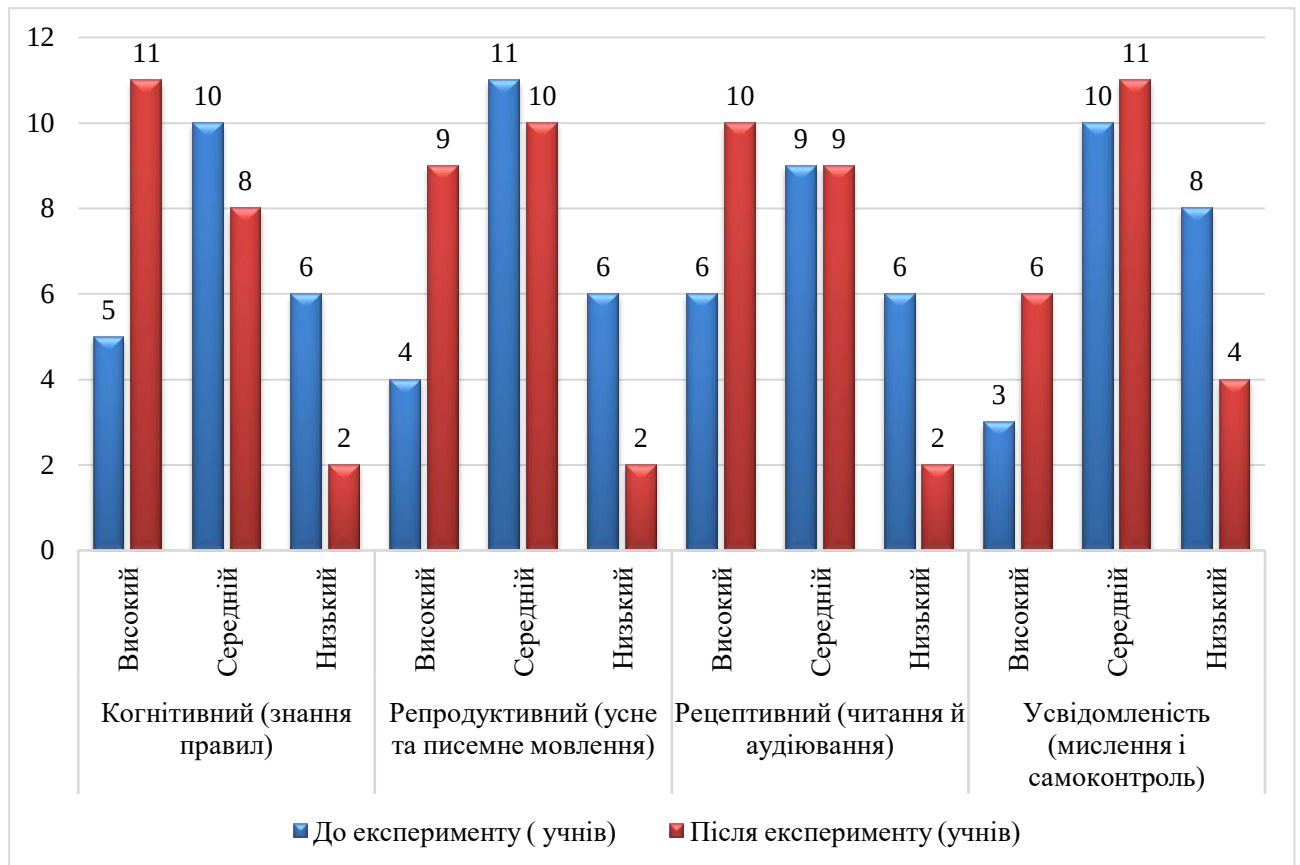

Рис.3.6. Порівняльний аналіз узагальнених результатів рівня сформованості граматичної компетентності учнів 6-Б класу (до і після експерименту)

Аналіз змін за критеріями:

Когнітивний компонент (знання граматичних правил). Кількість учнів із високим рівнем зросла з 5 до 11, що свідчить про значне покращення засвоєння граматичних правил. Зменшилась кількість учнів із низьким рівнем (із 6 до 2), що підтверджує ефективність діагностичного та навчального етапів з використанням онлайн-тестів і вправ.

Репродуктивний компонент (усне та письмове мовлення). Позитивна динаміка спостерігається у зростанні високого рівня (з 4 до 9 учнів) та зниженні низького рівня (з 6 до 2). Це свідчить про покращення здатності учнів правильно будувати речення та використовувати граматику в мовленні. Суттєву роль відіграли вправи на трансформацію речень, діалоги, а також використання Quizizz і Liveworksheets, які заохочують до практики в інтерактивному форматі.

Рецептивний компонент (читання й аудіювання). Зростання високого рівня з 6 до 10 учнів і зменшення низького рівня з 6 до 2 свідчить про покращення навичок розуміння граматичних структур у контексті. Ефективними тут виявилися аудіозавдання на платформах Duolingo, інтерактивне читання з Liveworksheets, де учні не лише читають, а й виконують завдання на граматику.

Усвідомленість (граматичне мислення та самоконтроль). Попри те, що більшість учнів залишаються на середньому рівні, кількість тих, хто досяг високого рівня, подвоїлась (з 3 до 6), а низький рівень знизився з 8 до 4 учнів. Це свідчить про поступове формування в учнів здатності до самоперевірки та граматичного аналізу. Сприяли цьому завдання на виправлення помилок, рефлексивні вправи, а також гейміфікаційні платформи, як Kahoot!, де після кожної відповіді учень бачить правильний варіант і вчиться порівнювати.

Цифрові інструменти, що дали найкращі результати:

- Kahoot! – для мотивації та швидкої перевірки теоретичних знань у формі вікторин.
- Quizizz – для глибшого повторення матеріалу з елементами змагання.
- Liveworksheets – для опрацювання граматичних конструкцій у письмі й читанні.
- Duolingo – для аудіювання та повторення у формі щоденної практики.
- Quizlet – для запам'ятовування граматичних форм і винятків.

Проведене дослідження продемонструвало, що впровадження цифрових технологій у процес вивчення граматики суттєво підвищує рівень сформованості граматичної компетентності учнів. Особливо ефективним виявилось поєднання різних типів вправ (інтерактивні, тестові, комунікативні) з ігровими платформами, які забезпечили високу мотивацію, активне залучення та регулярну практику. Це дозволило не лише покращити теоретичні знання, а й підвищити якість їх застосування у реальному мовленні.

3.3. Пропозиції щодо вдосконалення методик формування граматичної компетентності

У межах проведеного експериментального дослідження була висунута гіпотеза, що використання цифрових технологій та інтерактивних платформ у навчальному процесі позитивно впливає на рівень сформованості граматичної компетентності учнів середньої школи. Для перевірки цієї гіпотези було розроблено й реалізовано методику, що включала використання таких інструментів, як *Kahoot!*, *Quizizz*, *Liveworksheets*, *Quizlet*, *Duolingo* та інших освітніх ресурсів, адаптованих до вікових особливостей учнів 6-го класу.

Методика передбачала комплексну роботу з когнітивними, рецептивними, репродуктивними та усвідомленими компонентами граматичної компетентності. Застосування цифрових платформ дало змогу організувати навчання в інтерактивному форматі, надати учням зворотний зв'язок, підвищити мотивацію та залучення до навчального процесу.

Результати дослідження підтвердили гіпотезу: рівень граматичної компетентності учнів експериментальної групи суттєво зріс після впровадження нової методики. Кількість учнів із високим рівнем сформованості зросла в усіх чотирьох компонентах, а відсоток учнів із низьким рівнем значно зменшився.

Разом із тим, результати дослідження виявили певні обмеження й напрями для вдосконалення запропонованої методики, які стосуються як змістового, так і організаційного аспектів. Саме тому у цьому підрозділі пропонується низка рекомендацій і практичних рішень, які можуть підвищити ефективність формування граматичної компетентності учнів у майбутньому.

Пропозиції щодо вдосконалення методик формування граматичної компетентності поділено на такі складові:

1. Одним із напрямів удосконалення методики формування граматичної компетентності є *розширення спектру граматичних тем і типів завдань у цифровому форматі*. Проведене дослідження показало, що більшість завдань

були спрямовані на базові граматичні структури (Present/Past/Future Simple, артиклі, множина іменників), однак учні потребують систематичного тренування більш складних структур, які також входять до шкільної програми 6 класу.

Практичні пропозиції:

- створення інтерактивних вправ на порівняння часів. Наприклад: Present Simplevs. Present Continuous, Past Simplevs. Past Continuous, Future Simplevs. Begoingto. Це можуть бути як вправи на вибір правильної форми, так і завдання на трансформацію речень (виправлення помилок, складання діалогів із правильним використанням часу);

- впровадження завдань на умовні речення (Conditionals). Навіть перший тип умовних речень (If + Present Simple, will...) може бути засвоєний у доступній формі завдяки сценаріям у Kahoot! або ситуативним карткам у Liveworksheets;

- завдання на узгодження часів (Sequence of tenses). Це особливо важливо при написанні розповідей, мініесе, а також при вживанні непрямої мови. Цифрові платформи дозволяють створювати інтерактивні сценарії, в яких учень повинен вибрати або виправити час дієслова;

- вправи на вживання пасивного стану (Passive Voice). Наприклад, завдання типу «перетвори активне речення на пасивне», які можна реалізувати в Quizlet або LearningApps;

- ігрові квести або граматичні міні-проекти. Наприклад, серія вправ на платформі Wordwall або Quizizz, де учень виконує завдання за маршрутом і збирає бали за правильні відповіді, що мотивує до глибшого вивчення тем.

2. *Гейміфікація як методика навчання* вже довела свою ефективність у формуванні позитивного ставлення до граматики та зниженні тривожності під час виконання завдань. Проте поверхнєве використання ігрових елементів (наприклад, лише тести в Kahoot!) не завжди забезпечує глибоке засвоєння матеріалу. Тому наступним кроком у вдосконаленні методики є поглиблена

гейміфікація, яка включає елементи сюжетності, змагання, системи балів, ролей і досягнень. Що це означає на практиці:

- запровадження мініігор з граматики із сюжетами. Наприклад, створення гри «Grammar Island», де кожне граматичне завдання – це «завдання острова» (артиклі – печера артиклів, часи – часові ворота, тощо). Такий підхід можна реалізувати через PowerPoint-квести, LearningApps або у віртуальних кімнатах (EscapeRooms);

- система нагород, рівнів та прогресу. Учні можуть отримувати бали, значки, медалі (badges) за виконання вправ. Ці досягнення вивішуються на віртуальну «дошку успіху» або в особистому профілі учня на платформі (наприклад, у Quizizz, ClassDojo, Wordwall);

- рольові завдання. Створення ситуацій, у яких учні «грають ролі» – наприклад, детектива, який має розплутати граматичну плутанину в реченні; учасника мовного шоу тощо;

- командні змагання з граматики (Grammar Battles). Наприклад, дві команди по черзі розв’язують вправи на час у Kahoot! або Blooket, змагальні елементи додають драйву та взаємної підтримки.

3. *Індивідуалізація навчального процесу через цифрове портфоліо учня.* Для ефективного формування граматичної компетентності важливо враховувати індивідуальні особливості учнів: темп роботи, рівень підготовки, сильні й слабкі сторони. Одним з інструментів для досягнення цього є цифрове портфоліо учня, яке дозволяє:

- відстежувати динаміку навчання;
- зберігати зразки робіт;
- фіксувати досягнення та зони для розвитку;
- планувати індивідуальні траєкторії навчання.

Цифрове портфоліо можна створити у вигляді особистої Google-папки, електронного дашборду в платформі (наприклад, Class Dojo, Padlet, Google Classroom), інтерактивного блогу або просто документу-шаблону.

У таблиці 3.16 наведено складові компоненти цифрового портфоліо для індивідуалізованого навчання.

Таблиця 3.16

Компоненти цифрового портфоліо для індивідуалізованого навчання

Компонент портфоліо	Зміст	Освітня мета
1. Початкове діагностичне тестування	Результати тесту, саморефлексія учня	Визначення стартового рівня граматичних знань
2. Індивідуальні завдання	Посилання на вправи з платформ (Quizizz, Liveworksheets тощо)	Робота над помилками, вправи за слабкими місцями
3. Досягнення і сертифікати	Скриншоти балів, медалі, сертифікати з платформ	Мотивація через фіксацію успіхів
4. Власні приклади робіт	Мініесе, трансформаційні вправи, тести	Відображення особистого прогресу
5. Саморефлексія учня (щотижнева)	Записи: «Що я вже вмію?», «Над чим ще працюю?»	Формування усвідомленого ставлення до граматики
6. Відгуки вчителя / формувальне оцінювання	Короткі коментарі, рекомендації, коментарі у Google Docs	Зворотний зв'язок, підтримка особистої траєкторії розвитку

Також, можна інтегрувати портфоліо з онлайн-сервісами для аналітики (наприклад, Formative, Google Sheets) – для відображення балів, типових помилок та планування подальшої роботи.

4. Інтеграція цифрових платформ у традиційні форми контролю знань. Поєднання традиційних видів оцінювання (тематичні тести, граматичні диктанти, трансформаційні вправи тощо) з цифровими платформами, які забезпечують:

- автоматичну перевірку завдань;
- збереження результатів;
- зворотний зв'язок учням;
- аналіз типових помилок;
- збереження динаміки результатів.

Таблиця 3.17

Практична реалізація інтеграції цифрових платформ у традиційні форми контролю знань

Елемент контролю	Традиційний формат	Цифрове рішення
Тематичний граматичний тест	Роздрукований варіант у зошиті	Створити той самий тест у Google Forms або Quizizz з автоматичною перевіркою
Диктант	Вчитель читає, учні пишуть	Аудіофайл диктанту + Google Form або платформа Listen & Write для перевірки орфографії
Завдання на трансформацію речень	Ручне написання у зошиті	Інтерактивна вправа на платформі Liveworksheets, Wordwall чи LearningApps
Домашнє оцінювання	Зошит, контроль візуальний	Створити приватні завдання у Class Dojo, Google Classroom або Moodle

Що потрібно для впровадження:

1. Матеріальне забезпечення класу:

– доступ до комп'ютерів / ноутбуків / планшетів хоча б на один урок на тиждень;

– Wi-Fi у класі;

– мультимедійна дошка або проєктор (для демонстрації завдань).

2. Використання мобільних телефонів учнів:

– дозволити використання гаджетів за згодою батьків (лише з навчальною метою);

– рекомендувати встановити легкі додатки: Kahoot!, Quizizz, Duolingo, Wordwall;

– зареєструватися в системі та приєднатися до класу за спеціальним кодом, наданим учителем.

3. Кабінет учителя на платформі. Створити акаунт вчителя, щоб:

– формувати тематичні тести й словникові диктанти;

– надавати індивідуальні завдання;

– бачити відповіді та помилки кожного учня;

– генерувати звіти по класу або окремому учневі;

– створити «банк завдань» і змінювати його під кожну тему.

Приклад взаємодії. *Тема: Present Simple vs. Present Continuous*

1. У класі – коротке нагадування правил.
2. У зошитах – учні виконують 2-3 завдання (трансформація речень).
3. У Quizizz– тематичний тест на 10 запитань.
4. Учитель бачить у режимі реального часу, хто припустився помилок, і формує для них індивідуальні домашні завдання через Liveworksheets або Duolingo. Очікувані результати:

- точніша діагностика прогалин у знаннях та менше витрат часу вчителя;
- зростання мотивації учнів через гейміфікований підхід;
- персоналізація навчання за рахунок цифрового аналізу результатів.

Такий підхід дозволяє не відмовлятися від класичних методів оцінювання, а переосмислити їх у цифровому середовищі.

5. Підвищення кваліфікації вчителів з використання цифрових ресурсів, з метою забезпечити готовність педагогів ефективно інтегрувати цифрові інструменти у викладання граматики, грамотно використовувати платформи для тестування, взаємодії, аналізу результатів і персоналізації навчання.

Таблиця 3.18

Що включає підвищення кваліфікації?

Компонент навчання	Зміст
Технічна грамотність	Навчання користуванню онлайн-платформами: Google Forms, Kahoot!, Quizizz, Liveworksheets, Wordwall
Методична адаптація	Як інтегрувати цифрові інструменти в урок, зберігаючи цілісність програми
Оцінювання та аналітика	Як інтерпретувати результати тестів, слідкувати за динамікою, формувати індивідуальні завдання
Управління цифровим класом	Використання Google Classroom, Class Dojo або Moodle для організації навчального середовища
Гейміфікація	Створення інтерактивних граматичних ігор, вікторин і змагань

Формати реалізації:

- мінікурси / Воркшопи (на базі закладу освіти або онлайн);

- сертифіковані програми підвищення кваліфікації (через ІППО, EdEra, Prometheus, Всеосвіта);
- внутрішні методичні марафони: обмін досвідом між учителями;
- наставництво: досвідчені колеги допомагають іншим педагогам опанувати цифрові платформи.

Що отримає вчитель у результаті:

- набір готових цифрових інструментів для уроку;
- уміння адаптувати звичні граматичні завдання до онлайн-середовища;
- можливість створити індивідуальні маршрути навчання;
- економію часу завдяки автоматизованій перевірці;
- новий рівень взаємодії з учнями – цікаво та сучасно.

Приклад реалізації:

Після проходження 3-денного практичного семінару вчитель англійської мови створив набір інтерактивних вправ до теми *Past Simple vs. Past Continuous* у Wordwall;

- запустив клас на Quizlet для словникових диктантів;
- ввів оцінювання в Google Classroom, куди додає коментарі до тестів.

Отже, підвищення цифрової кваліфікації педагогів – ключова умова для успішного впровадження новітніх методик. Без уміння ефективно використовувати цифрові платформи – навіть найкращі інструменти залишаться неактивними.

Проведене експериментальне дослідження підтвердило ефективність впровадження цифрових технологій у процес формування граматичної компетентності учнів 6-го класу. Інтеграція таких інструментів, як Kahoot!, Quizizz, Liveworksheets, Duolingo, Quizlet, значно підвищила зацікавленість учнів, сприяла активізації їх пізнавальної діяльності та формуванню всіх складових граматичної компетентності – когнітивної, репродуктивної, рецептивної та усвідомленої.

Аналіз порівняльних результатів до та після реалізації методики показав:

- покращення рівня знань граматичних правил (когнітивний компонент);

- зростання точності й впевненості у використанні граматики в усному та писемному мовленні (репродуктивний компонент);
- підвищення здатності до розуміння граматичних структур у процесі читання й аудіювання (рецептивний компонент);
- початок формування навичок самоконтролю та граматичного мислення (усвідомленість).

У межах майбутніх наукових пошуків та практичних розробок доцільно зосередитися на таких напрямках, як вивчення впливу мультимедійного контенту (відео, інтерактивні презентації, AR/VR ресурси) на засвоєння граматичних конструкцій та оцінка довготривалого ефекту цифрових методик у порівнянні з традиційними через повторне тестування через 3–6 місяців.

У підсумку можна зазначити, що впровадження цифрових технологій у викладання граматики відкриває нові можливості для ефективного, інтерактивного та гнучкого навчального процесу. Подальше вдосконалення методик потребує системної співпраці вчителів, розробників освітніх платформ, адміністрацій шкіл та науковців.

Висновки до розділу 3

Отже, було у процесі експериментального дослідження було реалізовано три етапи експерименту: констатувальний, формувальний і контрольний, що забезпечило повноцінне відстеження динаміки результатів. Результати тестування, спостереження, анкетування та аналізу письмових робіт засвідчили позитивну динаміку розвитку граматичної компетентності в експериментальній групі. Зокрема, частка учнів із високим рівнем когнітивного компоненту зросла з 5 до 11 осіб, репродуктивного – з 4 до 9, рецептивного – з 6 до 10, а усвідомленого – з 3 до 6. Кількість учнів із низьким рівнем знань значно скоротилася. Такі зміни підтверджують ефективність застосованої методики. Найбільші покращення спостерігались у використанні граматики на практиці та розумінні її під час читання й аудіювання.

На основі отриманих результатів було запропоновано п'ять основних напрямів вдосконалення методик. Серед них: розширення змісту вправ (зокрема на умовні речення й порівняння часів), гейміфікація з елементами змагання та нагород, створення цифрових портфоліо учнів для персоналізованого моніторингу успішності, інтеграція цифрових ресурсів у традиційні форми оцінювання та підвищення кваліфікації вчителів. Такі пропозиції мають практичну цінність і можуть бути використані для подальшого розвитку сучасного уроку англійської мови.

ВИСНОВКИ

Таким чином, після дослідження теми магістерської роботи: «Формування граматичної компетентності учнів 6 класів на уроках англійської мови за допомогою цифрових технологій» можна зробити висновки:

1. Граматична компетентність у навчанні іноземної мови визначається як здатність учня правильно розуміти, вживати та контролювати граматичні структури в мовленні. Вона охоплює знання правил (когнітивний компонент), вміння застосовувати їх у мовленнєвій практиці (репродуктивний), сприймати граматичні форми на слух і під час читання (рецептивний) та здійснювати самоконтроль (усвідомлений компонент). Саме граматична компетентність є базою для формування інших складових комунікативної компетентності.

2. Учні 6 класів перебувають на етапі активного розвитку абстрактного мислення, пам'яті та уваги, однак ще потребують наочності, чіткої структури подачі матеріалу та мотиваційного підкріплення. Для цього віку характерне поєднання інтересу до нових технологій та потреба в ігрових формах діяльності. Ефективне засвоєння граматичних навичок можливе лише за умови врахування цих вікових особливостей і впровадження інтерактивних методів, зокрема цифрових платформ, що забезпечують зворотний зв'язок, індивідуалізацію навчання та підвищення навчальної мотивації.

3. Аналіз наукових джерел свідчить про позитивний вплив цифрових технологій на процес формування граматичних навичок. Використання інтерактивних платформ (Kahoot!, Quizizz, Liveworksheets, Duolingo, Quizlet) сприяє підвищенню мотивації, забезпечує варіативність завдань, зворотний зв'язок і можливість автоматизованого контролю. Дослідження підтверджують, що граматичні структури краще засвоюються учнями в умовах активної взаємодії, візуалізації та гейміфікації навчального матеріалу. Цифрові інструменти також полегшують індивідуалізацію навчального процесу.

4. Цифрові технології забезпечують новий формат подачі граматичного матеріалу – інтерактивний, візуальний, ігровий. Особливістю їх використання є можливість урізноманітнити типи вправ (тести, квести, трансформаційні завдання, вправи на встановлення відповідностей тощо), контролювати рівень засвоєння знань у режимі реального часу, а також адаптувати навчання до індивідуальних потреб учнів. Успішна реалізація такого підходу потребує належної технічної бази, методичної підготовки вчителя та цілеспрямованої інтеграції цифрових платформ у зміст уроку.

5. У процесі створення граматичних завдань для учнів 6 класів за допомогою цифрових технологій особливу увагу було приділено віковим та пізнавальним особливостям учнів. Завдання розроблялися з використанням онлайн-платформ (Kahoot!, Quizizz, Liveworksheets), які дозволяють реалізовувати як рецептивні, так і репродуктивні вправи. Ефективними виявилися тести з миттєвим зворотним зв'язком, вправи на трансформацію речень, встановлення граматичних відповідностей та заповнення пропусків у тексті. Врахування ігрового елементу, візуального супроводу та адаптації рівня складності значно підвищило зацікавленість учнів та їхню залученість у процес вивчення граматики.

6. Успішне формування граматичних навичок із використанням цифрових технологій можливе за умови дотримання низки педагогічних умов: наявності технічного забезпечення (доступ до гаджетів або комп'ютерів, інтернету), обізнаності вчителя з цифровими платформами та методиками їх застосування, а також системності використання цифрових ресурсів у навчальному процесі. Крім того, важливо забезпечити індивідуалізацію навчання, мотивацію учнів через елементи гейміфікації та рефлексивне осмислення результатів. Створення цифрового навчального середовища та педагогічна підтримка під час роботи з цифровими платформами також виступають визначальними факторами ефективного формування граматичних навичок у середній школі.

7. У ході дослідження було розроблено поетапну методику впровадження цифрових технологій на уроках граматики в 6 класах. Методика охоплює

підготовчий (діагностика рівня знань, виявлення потреб учнів), формувальний (використання інтерактивних вправ, онлайн-тестів, гейміфікованих платформ) та контрольний етап (оцінювання результатів за допомогою цифрових інструментів). Практичні рекомендації передбачають використання платформ Kahoot!, Quizizz, Duolingo, LearningApps, що сприяють розвитку як рецептивних, так і продуктивних граматичних навичок. Акцент зроблено на індивідуалізацію завдань, інтеграцію у традиційні форми контролю та зворотний зв'язок у режимі реального часу.

8. У межах дослідження було організовано педагогічний експеримент із двома паралельними групами: експериментальною (із застосуванням цифрових технологій) та контрольною (традиційне навчання). Загалом у дослідженні взяли участь учні 6-Б класу Боянського ліцею «Лідер» імені І. Некулче. На констатувальному етапі було проведено анкетування, тестування, спостереження та аналіз письмових робіт для визначення початкового рівня граматичної компетентності. Експериментальна методика передбачала систематичне використання цифрових платформ, зокрема для формування граматичних навичок у писемному й усному мовленні. Упродовж дослідження відслідковувався прогрес учнів і зміни в рівні їхньої граматичної компетентності.

9. Результати порівняльного аналізу до та після впровадження експериментальної методики показали позитивну динаміку формування граматичної компетентності учнів 6-Б класу. Зокрема, кількість учнів з високим рівнем когнітивного компоненту (знання правил) зросла з 5 до 11 осіб; репродуктивного (усне та писемне мовлення) – з 4 до 9; рецептивного (читання й аудіювання) – з 6 до 10; усвідомленості (граматичне мислення та самоконтроль) – з 3 до 6 учнів. Водночас кількість учнів із низьким рівнем за всіма критеріями зменшилася майже вдвічі. Це свідчить про ефективність використання цифрових технологій у навчальному процесі: вони сприяють активізації учнів, кращому засвоєнню матеріалу та розвитку самостійності.

З метою підвищення ефективності викладання граматики запропоновано:

- розширити зміст цифрових завдань, зокрема включити вправи на порівняння граматичних структур і складніші теми (наприклад, умовні речення);
- підвищити рівень гейміфікації та залучення, використовуючи багаторівневі завдання, бали, рейтинги;
- створити цифрові портфоліо учнів для моніторингу прогресу й індивідуального навчання;
- інтегрувати цифрові платформи у традиційні форми контролю (диктанти, тематичні роботи), забезпечивши технічну підтримку й доступ учнів до додатків;
- системно підвищувати кваліфікацію вчителів щодо використання цифрових ресурсів.

Запропоновані кроки дозволять удосконалити методики й підвищити якість формування граматичних навичок в умовах цифровізації освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Англійська мова (6-й рік навчання) підручник для 6 клас у закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом) (авт. Джоанна Коста, Мелані Вільямс). URL: <https://pidruchnyk.com.ua/2599-angliiska-6-klas-kosta.html>
2. Арделян О.В., Головіна К.В. Сутність граматичної компетентності у навчанні учнів 11 класу англійської мови. URL: <https://www.sworldjournal.com/index.php/swj/article/view/swj21-03-005/3833> (дата звернення: 24.11.2024)
3. Астахова Л. В. Використання цифрових технологій у навчанні іноземних мов. *Науковий вісник*. 2023. № 4. С. 56–62.
4. Близнюк Т. Цифрові інструменти для онлайн і офлайн навчання: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2021. 64 с.
5. Бойко Я.А. Використання цифрових технологій у процесі навчання англійської мови. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/download/599/633/696> (дата звернення: 25.03.2025).
6. Бондаренко О. М. Роль інформаційних технологій у формуванні іншомовної компетентності. *Освіта і наука*. 2022. № 1. С. 34–39.
7. Ванівська О. М. Реалізація компетентнісного підходу в процесі викладання іноземної мови у вищій школі. *Науковий вісник ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2016. Випуск 1 (38). С. 71- 75.
8. Веретюк Т. Формування іншомовної граматичної компетенції за допомогою відеоматеріалів (наприкладі відеохостингу Youtube). *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 52. том 1. 2022. С. 199-204.
9. Власова В.П. Комунікативна компетентність та англійська мова як міжнародна. *Вісник Житомирського державного університету*. Випуск 54.

Педагогічні науки. 2010. С. 94-97. URL:
http://eprints.zu.edu.ua/4665/1/vip_54_22.pdf

10. Вовк О. І. Формування граматичної компетентності студентів-філологів у процесі оволодіння англійською мовою. *Вісник ЛНПУ ім. Т. Шевченка*. № 20 (136). 2007. С. 20–24.

11. Вольницька Д. О. Методика формування граматичної компетентності у студентів ВНЗ. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/20086/1/51.pdf>

12. Воробйова І.А. Формування соціокультурної компетенції учнів старшої школи засобами іноземної мов. Київ, 2003. 17 с.

13. Горун Г. Використання нових інформаційних технологій на заняттях з англійської мови. *Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей: збірник наукових статей*. Львів:ЛьвДУВС, 2020. 140 с.

14. Грищенко І. П. Використання мультимедіа у викладанні граматики. *Педагогічні студії*. 2021. № 5. С. 87–93.

15. Давиденко Т. Ю. Автоматизовані системи тестування у викладанні іноземних мов. *Інноваційні технології в освіті*. 2020. № 2. С. 44–50.

16. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2004. С. 338–339.

17. Єфименко С. В. Недоліки цифрових технологій у навчальному процесі. *Інформаційні технології в освіті*. 2019. № 3. С. 22–28.

18. Жукова М. А. Вплив цифрових технологій на розвиток комунікативних навичок. *Лінгвістичні дослідження*. 2018. № 6. С. 77–82.

19. Касаткіна О. В. Допитання розвитку граматичної компетентності студентів на заняттях іноземної мови. *Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки*. 2011. № 59. С. 52–55

20. Кириленко М.О., Чернищук Ю.І. Труднощі формування граматичної компетентності в учнів середньої школи. URL: https://science.btsau.edu.ua/sites/default/files/tezy/tezy_lingvo_stud_18.04.2019.pdf#page=97 (дата звернення: 24.11.2024)

21. Коваленко Р. П. Проблеми цифрової грамотності в сучасній освіті. *Освітній простір*. 2023. № 7. С. 99–105.
22. Кондратьєва О. М. Формування англомовної граматичної компетентності майбутніх фахівців з цифрових технологій в умовах дистанційного навчання. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2024. № 71. С. 47-52. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/71_2024/part_1/47.pdf (дата звернення: 25.03.2025)
23. Корінчук Н.І. Особливості формування граматичної компетенції учнів початкових класів при вивченні англійської мови. *Молодий вчений*. № 8 (60). серпень, 2018. С. 75-78.
24. Кривошеєва А.О., Ушакова А.С. Використання цифрових технологій у процесі навчання [Електронний ресурс]/А.О. Кривошеєва, А.С. Ушакова. *Вища освіта у контексті інтеграції ідоєвропейського освітнього простору*. 2019.С.484-489. URL: <https://osvita.eeipsy.org/index.php/eeip/article/download/116/113> (дата звернення: 25.03.2025).
25. Кузьміна І. О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні іноземних мов. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2019. № 41. С. 78-82.
26. Кузьміна І., Юзьвяк О., Вороніна. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні іноземних мов. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2019. № 41. С. 25-31.
27. Лисенко О. В. Фінансові аспекти використання цифрових ресурсів у навчанні. *Економіка та освіта*. 2022. № 9. С. 112–118.
28. Лучкевич В. Розвиток франкомовної комунікативно-граматичної компетенції їмайбутніх педагогів-філологів. *Імідж сучасного педагога*. 2013. № 5. С. 38–40.

29. Мельник І.В. Використання інтерактивних дощок у викладанні англійської мови URL: <https://pednauk.kspu.edu.ua/article/view/8904> (дата звернення: 25.03.2025)

30. Мельничук І. М. Інтерактивні методи навчання в умовах цифрової освіти. *Освітні технології в школі*. 2018. №12. С. 56-60.

31. Методика викладання англійської мови: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / уклад. Холод І. В. Умань: Візаві, 2018. 165 с.

32. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах у структурно-логічних схемах і таблицях: навчальний посібник / С.Ю. Ніколаєва, С. В. Гапонова та ін.. К.: Ленвіт, 2004. 208 с.

33. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. кол. Авторів під керівництвом С.Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2002. 328 с.

34. Мірошник І.В. Методика формування англомовної граматичної компетенції в учнів початкової загальноосвітньої школи: дис. канд. пед. наук : 13.00.02 / Наук. кер. канд. пед. наук, доц. М. Л. Писанко / Мірошник І. В. К., 2013. 439 с.

35. Навчальна програма «Англійська мова. 5-6 класи» до модельної навчальної програми «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.). URL: <https://naurok.com.ua/navchalna-programa-nush-5-6-klasi-karpyuk-369377.html> (дата звернення: 22.07.2025)

36. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5 – 9 класи Англійська мова. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf> (дата звернення: 22.07.2025)

37. Нова Українська Школа (НУШ). Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

(дата звернення: 24.11.2024)

38. Пометун О. І. Інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. К.: А.С.К., 2004. 192 с.

39. Резунова О. С., Резунова В. В. Формування граматичної компетентності здобувачів на заняттях з іноземної мови за професійним спрямування у немовних закладах вищої освіти. *Педагогічні науки: теорія та практика*. № 1 (41). 2022. С. 292-297.

40. Семенчук В. В. Використання мовних ігор як засобу формування граматичної компетентності учнів початкової школи. *Актуальні проблеми розвитку педагогічної освіти: інновації, виклики, перспективи: збірник тез доповідей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції* (15 березня 2024 р., м. Мукачєво). Мукачєво: Вид-во МДУ, 2024. С. 98-100

41. Сидоренко О. В. Вплив цифрових технологій на процес навчання іноземним мовам. *Педагогічна наука*. 2020. №3(11). С. 44-48.

42. Скляренко Н. К. Методика формування іншомовної граматичної компетенції в учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Іноземні мови*. 2011. № 1. С. 15–25.

43. Соломаха А.В. Застосування цифрових технологій для формування іншомовної граматичної компетенції у процесі раннього навчання іноземних мов (наприкладі німецької мови). Відкрити освітнє е-середовище сучасного університету. 2020. № 8. С. 123-135. URL: <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/300> (дата звернення: 25.03.2025) .

44. Тєспова О.О., Лопата І.Л. Роль цифрових технологій у процесі вивчення іноземної мови. URL: <https://journals.cusu.in.ua/index.php/philology/article/view/71/61> (дата звернення: 24.11.2024)

45. Тригуб І.П. Формування граматичної компетентності у студентів немовних спеціальностей ВНЗ у процесі вивчення англійської мови. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія, 2014. № 10. том 2. С. 74–77.

46. Шнирко С.С. Формування граматичної компетентності в учнів старших класів на заняттях іноземної мови. *Education via Distance Learning and other Pedagogical Challenges: Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Internet Conference*, September 9-10. 2024. С. 147-149.

47. Цуркан М. Вплив цифрових технологій на формування граматичних навичок. *Тези доповідей студентської наукової конференції Чернівецького національного університету (12-15 травня 2025 року)*. Факультет іноземних мов/ Т. Колісниченко, А. Косенко, О.Соловйова, М. Ковалюк, О. Кудрявцева, О. Стефурак. .Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025.

48. ABA English: Learn English Online URL: <https://www.abaenglish.com/> (дата звернення: 25.03.2025)

49. Anderson L. The role of instant feedback in digital grammar learning. *Journal of Educational Research*, 2021.

50. BBC 6 Minute Grammar Podcast URL: <https://www.bbc.co.uk/programmes/p02pc9tn> (дата звернення: 25.03.2025)

51. BBC Learning English: Grammar Lessons URL: <https://www.bbc.co.uk/learningenglish/> (дата звернення: 25.03.2025)

52. British Council: Learn English Grammar URL: <https://learnenglish.britishcouncil.org/grammar/> (дата звернення: 25.03.2025)

53. Busuu: Language Learning App/ URL: <https://www.busuu.com/> (дата звернення: 25.03.2025)

54. Diachok N. V., Kuvarova O. K., Prystaiko T. S., Kirkovska I. S., & Semak L. A. Verbal compression as the implementation of universal tendency of compensative processes in the lingual world. *Linguistics and Culture Review*. 2021. 5 (S4). P. 344–357

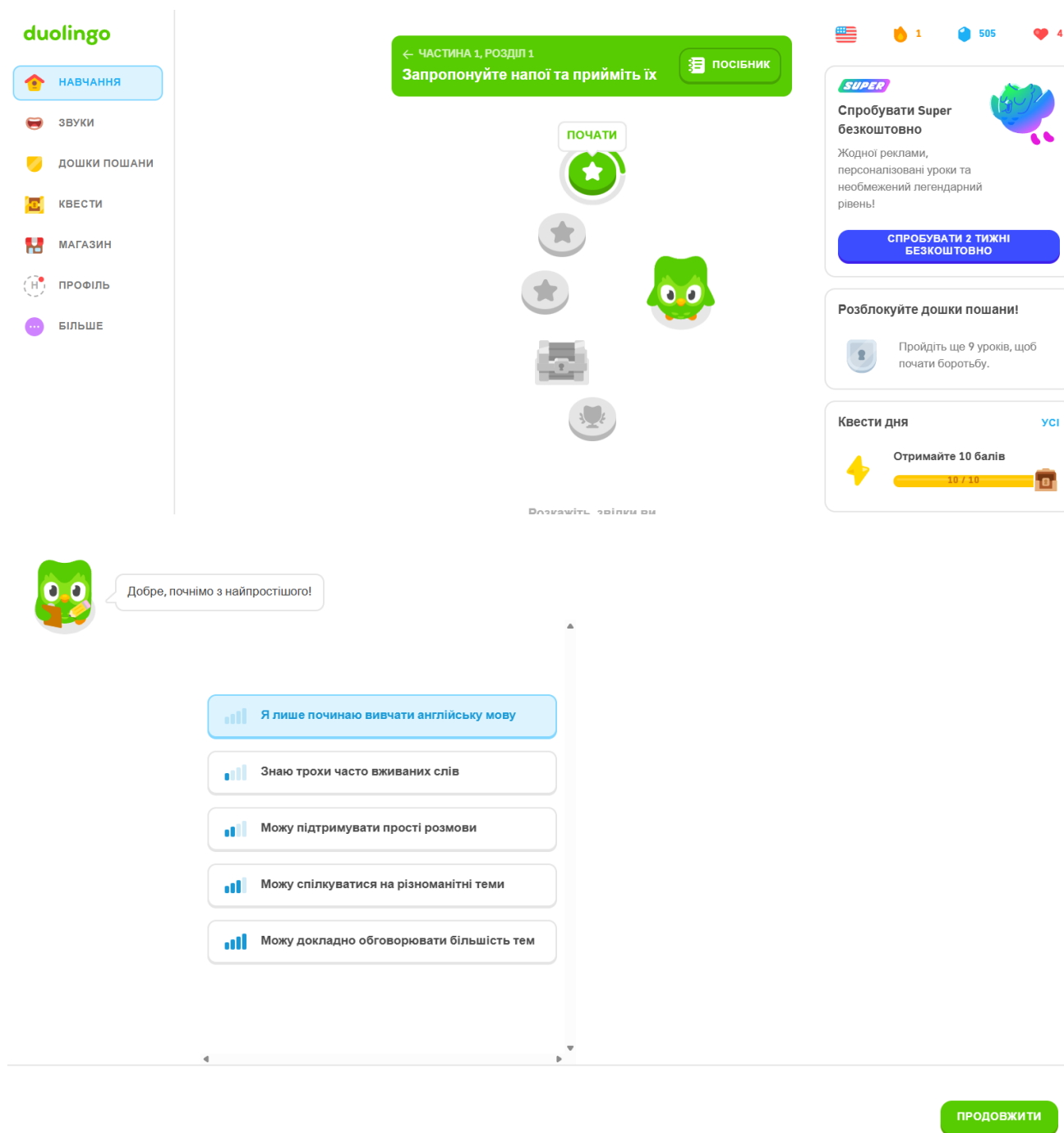
55. Duolingo: Online Language Learning URL: <https://www.duolingo.com/> (дата звернення: 25.03.2025)
56. Edmodo: Digital Classroom URL: <https://www.edmodo.com/> (дата звернення: 25.03.2025)
57. ESL Library: Teaching Resources URL: <https://esllibrary.com/> (дата звернення: 25.03.2025)
58. Grammarly: AI-powered Writing Assistant URL: <https://www.grammarly.com/> (дата звернення: 25.03.2025)
59. Johnson R. Digital assessment tools in language teaching. *Journal of Language Teaching*, 2020.
60. Kahoot! Learning Platform URL: <https://kahoot.com/> (дата звернення: 25.03.2025)
61. LingQ: Learn Languages Online URL: <https://www.lingq.com/> (дата звернення: 25.03.2025)
62. Moodle: Learning Management System URL: <https://moodle.org/> (дата звернення: 25.03.2025)
63. Murphy R. English Grammar in Use. Cambridge University Press, 2019. URL: <https://www.cambridge.org/grammarinuse> (дата звернення: 25.03.2025)
64. Petrenko L. Formative assessment in digital grammar instruction. *Освітні інновації*, 2022.
65. Pun M. The use of multimedia technology in English language teaching: a global perspective. *Crossing the Border: International Journal of Interdisciplinary Studies*. 2014. No 1(1). P. 29–38
66. Quizlet: Learning with Flashcards URL: <https://www.quizlet.com/> (дата звернення: 25.03.2025)
67. Taylor M. Personalized learning through adaptive assessment technologies. *Teaching and Learning Review*, 2020.
68. Tense Easy: English Grammar Tenses URL: <https://www.tenseeasy.com/> (дата звернення: 25.03.2025)

69. Williams P., Brown T. Multimedia-supported feedback in language education. *Modern Language Journal*, 2021.
70. YouTube: Learn English with Emma URL: <https://www.youtube.com/c/LearnEnglishwithEmma> (дата звернення: 25.03.2025)
71. Zoom: Video Conferencing Tool URL: <https://zoom.us/> (дата звернення: 25.03.2025)

ДОДАТКИ

Додаток А

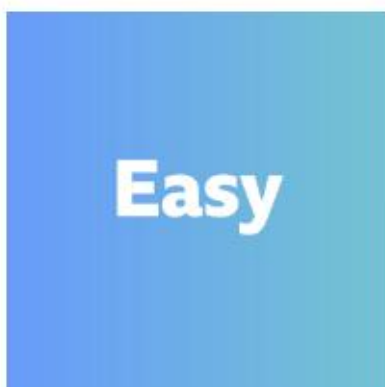
Вигляд програми Duolingo

Додаток Б

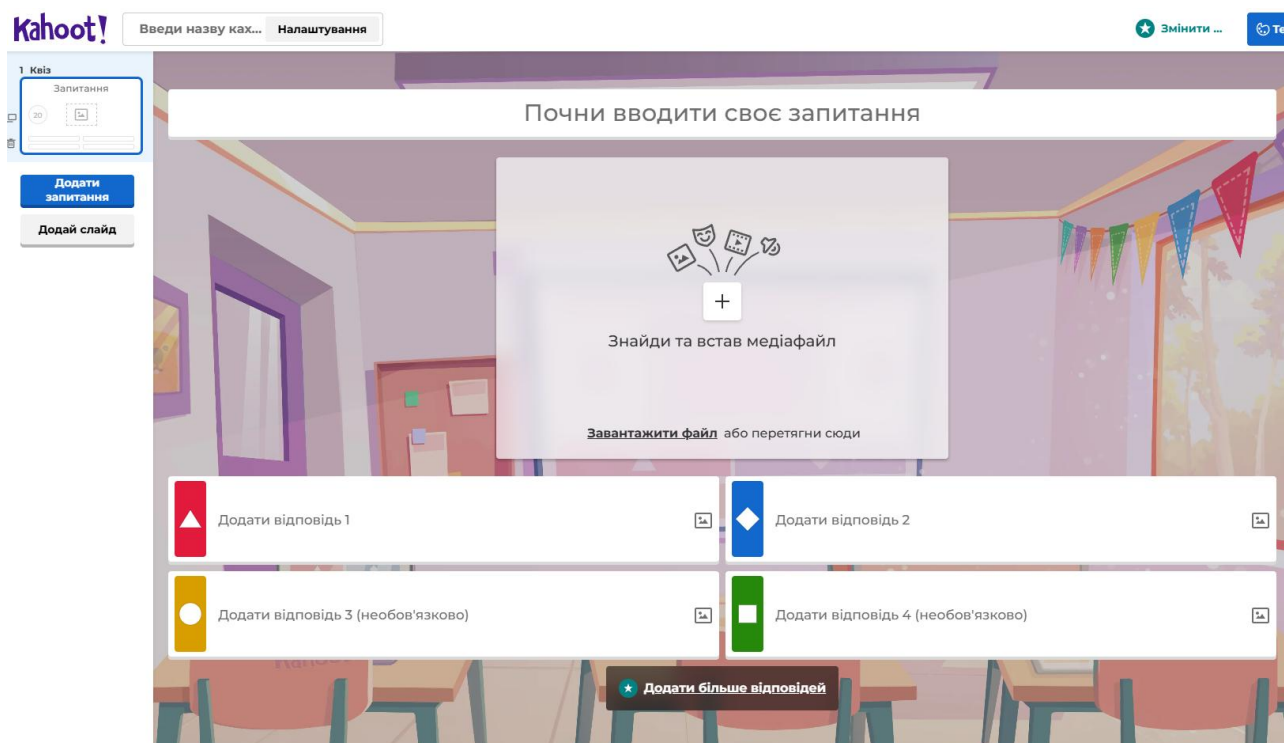
Вигляд програми BBC Learning English

Welcome to BBC Learning English

WORK ENGLISH**VOCABULARY****GRAMMAR****COURSES****NEWS ENGLISH****PRONUNCIATION****Choose your level****Easy****Medium****Hard**

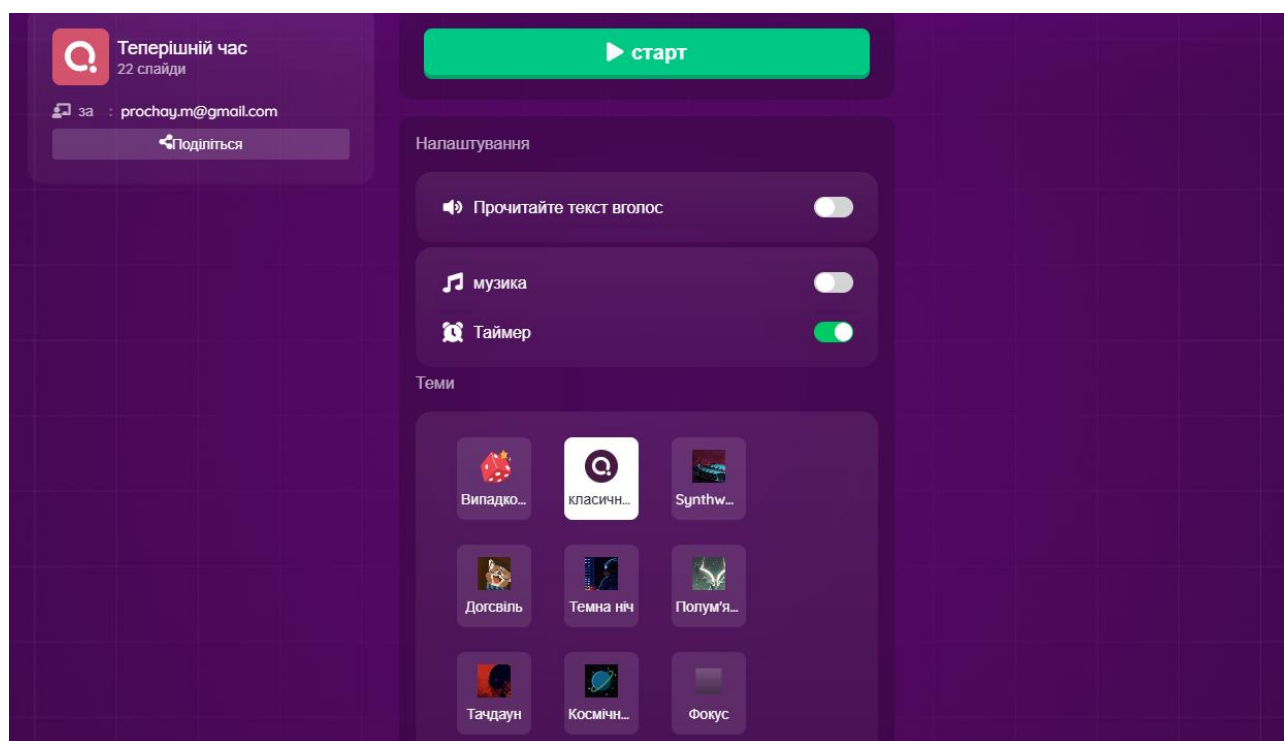
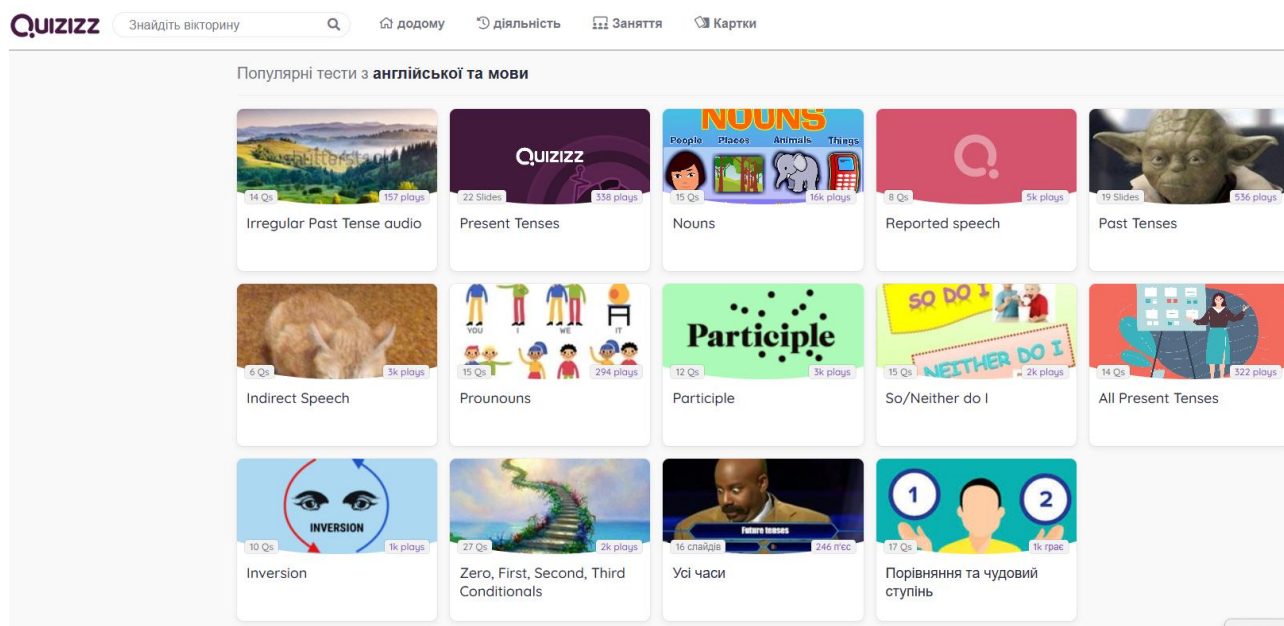
Додаток В

Вигляд програми Kahoot!

Додаток Д

Вигляд програми Quizizz

Додаток Е

Приклади граматичних завдань із використанням цифрових технологій для учнів 6 класу

1. Граматичне завдання на використання часів (Present Simple, Present Continuous)

Елемент	Зміст
1. Граматичне завдання	на використання годин (Present Simple, Present Continuous)
Тема	Здорове тіло
Рівень складності	Початковий / Середній
Інструмент	Kahoot! (для вікторини) або Quizlet (для карток з граматичними структурами)
Завдання	<i>Students are asked to choose from several options to fill in the blanks in short reviews using the correct tense.</i> – I usually __ (eat) healthy food. – Right now I __ (do) my homework. <i>Students choose the correct answer using the interactive interface of the app.</i>
Мета завдання	Поглибити розуміння відмінностей між Present Simple і Present Continuous.

2. Завдання на використання артиклів (a, an, the)

Елемент	Зміст
Тема	Дивовижні тварини
Рівень складності	Середній
Інструмент	Liveworksheets (для створення інтерактивних вправ)
Завдання	Students are asked to identify where to put the article "a," "an," or "the" in the sentences: – __ elephant is a large animal. – __ panda is from China. Students drag the correct article to each blank in the sentence.
Мета завдання	Вивчити правила використання статей перед іменниками.

3. Завдання на порівняння прикметників (Comparative and Superlative)

Тема	Пересування містом
Рівень складності	Середній / Достатній
Інструмент	LearningApps (для створення вправ на порівняння)
Завдання	Students are asked to choose the correct form of adjectives in comparison: – The bus is __ (faster) than the car. – This is the __ (most interesting) museum in the city. Students select the correct answer based on the comparison.
Мета завдання	Вивчити структури для порівняння прикметників (порівняльний та найвищий ступені).

4. Завдання на використання модальних дієслів (can, must, should)

Елемент	Зміст
Тема	Культура (природні пам'ятки України)
Рівень складності	Середній
Інструмент	Quizizz (для створення інтерактивних тестів)
Завдання	Students fill in the blanks using modal verbs: – When in Kyiv, you ___ visit the Kyiv Pechersk Lavra. – You ___ forget to try traditional Ukrainian dishes. Students choose the correct modal verb for each sentence.
Мета завдання	Ознайомити учнів з правилами вживання модальних дієслів.

5. Завдання на пасивний стан (Passive Voice)

Елемент	Зміст
Тема	Таємниці природи
Рівень складності	Достатній
Інструмент	Google Forms (для створення тесту з варіантами відповідей)
Завдання	Students choose the correct form of the passive voice in the sentences: – The book ___ (was read) by many people last year. – The film ___ (was directed) by a famous film director. Students select the correct passive voice form.
Мета завдання	Practice using the passive voice in different tenses.

6. Завдання на словосполучення (Word Collocation)

Елемент	Зміст
Тема	ІКТ-грамотність: ведення блогів
Рівень складності	Середній / Достатній
Інструмент	Wordwall (для створення інтерактивних вправ на встановлення відповідей)
Завдання	Students are asked to match words to form proper collocations: – ___ blog (write) – ___ comments (leave) – ___ website (visit) Students need to connect words to create correct collocations.
Мета завдання	Deepen knowledge of correct collocations in the context of blogging and internet literature.

Тема: LIFE SKILLS ICT literacy: Writing a blog

Рівень складності: Середній.

Завдання: Створення інтерактивного блогу на платформі Google Sites або Blogger.

Учні повинні написати серію постів на тему "Мій день", використовуючи Present Simple та Present Continuous.

Включити фотографії або відео, що ілюструють їхні дії.

Додати коментарі до постів однокласників, використовуючи граматичні структури для вираження згоди/незгоди.

Цифрові інструменти: Google Sites, Blogger.

Граматика: Present Simple, Present Continuous, структури для вираження згоди/незгоди.

Task 1: Create an interactive blog on Google Sites or Blogger. Write a series of posts titled "My Day," using Present Simple and Present Continuous tense. Include photos or videos illustrating your activities.

Example:

- I usually get up at 7 a.m.
- Right now, I am writing a blog post.

Task 2: Read classmates' blog posts and leave comments using grammatical structures to express agreement or disagreement (e.g., "I agree that...", "I don't think that...").

- I agree that mornings are the best time to study.
- I don't think that watching TV is productive.

Task 3: Use digital tools (Google Sites, Blogger) to organize and publish your blog. Focus on correct usage of Present Simple and Present Continuous tenses throughout your posts and comments.

- She writes posts every day.
- They are currently uploading photos.

Тема: REVIEWS: Healthy bodies

Елемент	Зміст
Тема	REVIEWS: Healthy bodies
Рівень складності	Середній
Інструмент	Power Point або Google Slides, Mentimeter
Завдання	Students create an interactive presentation about a healthy lifestyle using modal verbs (should, must, can). Include advice on healthy eating, physical activity, and sleep. Add interactive elements like quizzes or polls. Example sentences: – You should eat more fruits and vegetables. – People must get at least 8 hours of sleep. – You can exercise at home or outside.
Мета завдання	Ознайомити учнів з використанням модальних дієслів у контексті порад щодо здорового способу життя.

Тема: Getting around town

Елемент	Зміст
Тема	Getting around town
Рівень складності	Середній
Інструмент	Google Maps
Завдання	Students create an interactive city map on Google Maps. They mark key places (shops, cafes, parks) and describe how to get there using prepositions of place and direction. Add photos or videos of the locations. Create dialogues such as “How do I get to...?” Example sentences: – The café is next to the park. – Turn left at the traffic light.
Мета завдання	Навчити учнів використовувати прийменники місця та напрямку для опису маршрутів у місті.

Тема: CULTURE Ukraine Natural Attractions

Елемент	Зміст
Тема	CULTURE: Ukraine Natural Attractions
Рівень складності	Високий
Інструмент	Thinglink
Завдання	Past Simple and Past Continuous. Include photos, videos, and audio recordings. Example sentences: – Last year, I visited the Dnipro River. – While I was walking in the forest, I saw many birds.
Мета завдання	Вдосконалити навички використання Past Simple і Past Continuous у контексті опису подій у минулому.

Тема: Mysteries in nature Amazing animals

Елемент	Зміст
Тема	Mysteries in Nature: Amazing Animals
Рівень складності	Високий
Інструмент	Power Point, Google Slides, Mentimeter
Завдання	Students create an interactive presentation describing an animal they chose or a natural phenomenon they researched. They use Future Simple (will) and conditional sentences (If...). Add interactive elements such as quizzes or polls, and include photos or videos. Example sentences: – The tiger will live longer if its habitat is protected. – If it rains tomorrow, the animals will stay in their shelters...
Мета завдання	Розвивати навички використання Future Simple та умовних речень у контексті опису природи та тварин.

Додаток Ж

Урок для 6 класу з використанням цифрових технологій та мультимедійних матеріалів

Тема уроку: Healthy Bodies (Здорові тіла)

Підручник: «Англійська мова (5-6-й рік навчання)» (авт. Джоанна Коста, Мелані Вільямс)

II. Основний етап (проведення уроку)

1. Пояснення граматичних правил:

Тема граматики: Present Simple для опису звичок та регулярних дій.

Опис етапу:

На цьому етапі уроку учні вивчатимуть граматичні правила для утворення та використання Present Simple для опису здорових звичок і щоденних дій, пов'язаних із здоров'ям.

Крок 1: Ознайомлення з темою

Мультимедійний матеріал : Учитель демонструє учням відео або анімацію про здорові звички (наприклад, правильне харчування, поняття спорту, гігієна) з використанням YouTube або спеціалізованих онлайн-ресурсів. Під час перегляду учні можуть звернути увагу на речення, що складається з дієслова в Present Simple (I їм'я овочі кожен день; She drinks water after training).

Завдання : Після перегляду відео учні повинні обговорити, що звички є у героїв відео і записати їх у вигляді слова, використовуючи Present Simple.

Крок 2: Визначення граматичних правил

Вчитель пояснює утворення Present Simple :

– Для утворення стверджувальних речей: I/You/We/They + дієслово (основна форма) , He/She/It + дієслово +s/es .

– Для створення запитань: Do + I/you/we/they + verb (основна форма) ? / Does + he/she/it + дієслово (основна форма) ?

– Для заперечень: I/you/we/they + do not (don't) + дієслово (основна форма) / he/she/it + does not (doesn't) + дієслово (основна форма) .

Мультимедійний інструмент: Використовуйте інтерактивну дошку Jamboard або Google Slides для візуального представлення граматичних правил.

На слайдах будуть показані приклади стверджувальних, питальних і заперечних речей у Present Simple , а також структура кожного виду речення.

Крок 3: Практика

Інтерактивне завдання: Використання мобільного додатка Quizizz для тестування учнів на розуміння граматичних правил ;для тестування учнів на розуміння граматичних правил:

Створення короткої вікторини, де учні повинні вибрати правильну форму дієслова для кожного з речей.

наприклад:

- He __ (eat) vegetables every day.
- They __ (play) basketball every weekend.
- She __ (not like) chocolate.

Крок 4: Підсумок і закріплення

Групова робота: Учні працюють у парах або невеликих групах для створення коротких діалогів або текстів про здорові звички, використовуючи Present Simple. Вони можуть створити свою історію, описуючи щоденні дії для підтримки здоров'я, наприклад:

I wake up at seven o'clock every morning. Then I have breakfast and go for a walk.

Цифровий інструмент: Створення Digital Poster в додатку Canva або Google Drawings, де учні можуть поєднувати текст і зображення, створюючи власні візуальні презентації своїх здорових звичок.

Крок 5: Домашнє завдання

Завдання: Напишіть короткий текст про свої здорові звички, використовуючи Present Simple . Учні мають надіслати цей текст через Google Classroom або іншу платформу для зворотного зв'язку з учителем.

Використані цифрові інструменти:

1. YouTube – для відеоматеріалів.
2. Jamboard / Google Slides –/ Google Slides – для візуалізації правил.
3. Quizizz–для тестування граматики.
4. Canva / Google Малюнки/ Google Drawings – для створення цифрових постерів.
5. Google Classroom –для зворотного зв'язку та надсилання домашнього завдання.

Додаток И

Урок для 6 класу з використанням цифрових технологій та інтерактивних вправ

Тема уроку: **Healthy Bodies (Здорові тіла)**

Підручник: «Англійська мова (5-6-й рік навчання)» (авт . Джоанна Коста (авт. Джоанна Коста, Мелані Вільямс)

II. Основний етап (проведення уроку)

2.1. Виконання інтерактивних вправ: Закріплення граматичних правил

Граматична тема: Present Simple для опису здорових звичок.

Опис етапу:

На цьому етапі учні дозволяють закріпити знання граматичних конструкцій Present Simple за допомогою за допомогою інтерактивних вправ. Вправи будуть адаптовані до рівня учнів 6 класу і зосереджені на правильному використанні граматичних форм у контексті здоров'я.

Крок 1: Виконання вправ на заповнення пропусків

Інтерактивне завдання:

Створення вправ у LearningApps або Quizlet , де або Quizlet , де учні мають заповнити пропуски в реченнях, використовуючи правильну форму дієслова в Present Simple .

приклад:

- I _____ (eat) vegetables everyday.
- She _____ (notlike) sweets.
- They _____ (run) in the park every morning.

Після того, як учні заповняють пропуски, вони підтримують миттєвий зворотний зв'язок, що дозволяє їм виправити помилки в реальному часі.

Крок 2: Вибір правильних відповідей

Інтерактивне завдання:

Використання Quizizz або Kahoot для тестування учнів на вибір правильної форми дієслова в Present Simple . Завдання складу варіанти відповіді, і учні повинні вибрати правильний.

приклад:

- My sister _____ (wakes up / wakeup) every day at 6 a.m.
- We _____ (go / goes) to the gym in the evening.
- He _____ (does not / donot) like eating unhealthy food.

Такі вправи не тільки допомагають закріпити граматичну конструкцію, але й дають можливість для активного обговорення помилок, що забезпечують.

Крок 3: Створення власних речей

Інтерактивне завдання: Учні виберіть платформу Padlet або Google Jamboard , щоб створити власне речення, що описує здорові звички. Кожен учень створює одне речення з Present Simple за заданою темою.

приклад:

- I _____ (drink) water every morning.
- They _____ (play) football on Sundays.

Учні можуть побачити речення своїх однокласників та обговорити правильність використання граматичних конструкцій у групах.

2.2. Використання ігрових елементів: Вікторини, кросворди, пазли

Опис етапу:

Ігрові елементи повністю підвищують мотивацію учнів до вивчення граматики, зокрема, через активне застосування Present Simple у контексті здорових звичок. Ігри сприяють розвитку комунікаційних навичок та активізують інтерес до уроку.

Крок 1: Виконання вікторини

Інтерактивне завдання:

Створення вікторини за допомогою Kahoot або Quizizz , де учні повинні вибрати правильні відповіді на питання, пов'язані з темою здоров'я та граматиною Present Simple .

Приклад питань:

What does she do every morning?

- a) She plays football.
- b) she plays football.
- c) she plays football.

How often do you do sports?

- a) I do sports every day.
- b) I do sports everyday.
- c) I do sports daily.

Після кожного завдання учні бачать правильну відповідь та пояснення, які міцно закріплюють матеріал.

Крок 2: Виконання кросворду

Інтерактивне завдання:

Створення цифрового кросворду в LearningApps , де учні повинні заповнити пропуски в словах, пов'язаних з темою здоров'я та граматиноюю.

1 Across: "I __ (eat) vegetables every day."

2 Down: "She __ (does not like) chocolate."

3 Across: "They __ (run) every morning."

Завдання сприяють розвитку критичного мислення, адже учні мають не тільки знати правильну форму, а й розуміти контекст.

Крок 3: Виконання пазлів

Інтерактивне завдання:

Використовуйте платформу Jigsaw Puzzles для створення цифрового пазлу з тематичними зображеннями, пов'язаними із здоровими звичками (наприклад, правильно, правильне харчування).

Task: Students need to assemble a puzzle and then create sentences in Present Simple based on the picture. For example, with a picture of a person drinking water, students should make the sentence: "She drinks water every day."

2.3. Завершення уроку: Підсумок і рефлексія

Після виконання інтерактивних вправ учні можна обговорити, які граматичні правила вони засвоїли та як застосувати їх у повсякденному житті.

Завдання для рефлексії: Учні можуть відповісти на запитання в чаті або через платформу Google Classroom: "Які здорові звички ти хочеш додати до свого щоденного режиму?"

Використані цифрові інструменти:

1. LearningApps – для створення вправ на заповнення пропусків.
2. Quizizz / Kahoot – для вікторин.
3. Padlet / Google Jamboard – для створення речей.
4. LearningApps – для створення кросвордів.
5. Jigsaw Puzzles – для створення пазлів.

Оцінювання:

- Виконання вправ на заповнення пропусків та вибір правильних відповідей на кожному рівні засвоєння граматичних правил.
- Ігрові елементи, такі як вікторини та кросворди, дають можливість оцінити швидкість реакції учнів та точність застосування знань.
- Підсумкове завдання на платформі Google Classroom допоможе вчителю оцінити загальний рівень розуміння учнями граматики Present Simple.

Додаток К

Урок для 6 класу з використанням цифрових технологій

Healthy Bodies (Здорові тіла)

Тема уроку: Healthy Eating Habits (Здорові харчові звички)

Підручник: «Англійська мова (5-6-й рік навчання)» (авт. Джоанна Коста, Мелані Вільямс)

II. Основний етап (проведення уроку)

2.1. Робота в групах: Виконання групових завдань з використанням цифрових технологій

Опис етапу:

На цьому етапі учні будуть працювати в групах, щоб створити цифрові продукти, такі як презентації або відеоролики, на тему здорових харчових звичок, використовуючи англійську мову та граматичні конструкції, які вони вивчають.

Крок 1: Поділ на групи

Учні розділили на 4 групи, кожна з яких буде працювати над певним аспектом здорових харчових звичок. Завдання кожної групи буде пов'язане зі створенням цифрового продукту.

Група 1: Сніданок для здоров'я.

Група 2: Здорові перекуси протягом дня.

Група 3: Важливість води для організму.

Група 4: Їжа, яку потрібно уникати для збереження здоров'я.

Крок 2: Створення презентацій

Завдання для групи:

Кожна група створює презентацію на вибрану тему за допомогою Google Slides, Canva або Microsoft PowerPoint.

У презентації учні повинні:

– Описати здорові звички англійською мовою (використовувати Present Simple для опису щоденних звичок).

– Включити картинки, які ілюструють здорову їжу або способи здорового харчування.

– Додайте кілька ключових порад для здорового харчування, приклад:

Група 1: Презентація про те, що потрібно їсти на сніданок для енергії, наприклад, вівсянка, фрукти, яйця.

Група 2: Здорові перекуси, як, наприклад, горіхи, йогурт, фрукти.

Група 3: Важливість пиття води, кількість води, яку потрібно пити щодня, вплив води на організм.

Група 4: Список продуктів, які потрібно обмежувати або уникати, таких як фаст-фуд, солодкі напої.

Крок 3: Створення відеороликів

Кожна група також має створити короткий відеоролик на тему свого дослідження, використовуючи Canva, Adobe Spark або Animoto .

У відео учні можуть знімати себе, даючи поради з правильного харчування, або представляти короткий інтерв'ю, в якому описують, чому ці звички важливі.

Відео має бути коротким (до 2-3 хвилин) та включити текстові вставки з англійськими реченнями на зразок:

- «Важливо снідати щодня».
- «Питна вода допомагає зберегти вашу шкіру здоровою».
- «Уникайте надмірної кількості цукру та фастфуду».

Крок 4: Презентація результатів

Після того, як усі групи закінчать роботу, вони презентують свої презентації та відеоролики класу. Кожна група повинна розповісти про те, що вони побачили про здорові харчові звички, а також поділитися своїм відео.

Інші учні можуть ставити питання або давати зворотний зв'язок.

2.2. Завдання для оцінки

Оцінювання презентацій та відео буде проводитись за критеріями:

1. Зміст – чи правильно передана інформація, чи відповідає вона темі.

2. Граматика – чи правильно використано Present Simple у контексті здорових звичок.

3. Творчість – як учні використовували візуальні матеріали (картинки, відео, графіка).

4. Співпраця в групі – наскільки ефективна група працює разом.

2.3. Завершення уроку: Підсумки та рефлексія

Після презентації учитель проводить рефлексію:

- Які здорові харчові звички були висвітлені на уроці?
- Чому важливо стежити за своїм харчуванням?
- Як можна програмі отримати знання у повсякденному житті?

Завдання на домашнє завдання:

Учням дається завдання написати короткий текст (5-7 речень) про свої власні здорові харчові звички, використовуючи Present Simple . Текст слід надіслати через Google Classroom або вчителю на електронну пошту.

Використані цифрові інструменти:

1. Google Slides / Canva / Microsoft PowerPoint – для створення презентацій.

2. Canva / Adobe Spark / Animoto – для створення відеороликів.

3. Google Classroom – для збору домашніх завдань і зворотного зв'язку.

Оцінювання:

- Презентація групи (30%).
- Відеоролик (30%).
- Застосування граматики в контексті (20%).
- Співпраця в групі (20%).

Додаток Л

Анкета для учнів 6 класу

Мета: з'ясувати ставлення учнів до вивчення граматики англійської мови та використання цифрових ресурсів.

1. Чи подобається тобі вивчати англійську мову?

- ☐ Так
- ☐ Ні
- ☐ Іноді

2. Яка частина англійської мови тобі найцікавіша?

- ☐ Словниковий запас (нові слова)
- ☐ Граматика
- ☐ Аудіювання (прослуховування)
- ☐ Говоріння

3. Наскільки тобі цікаво вивчати граматику англійської мови?

- ☐ Дуже цікаво
- ☐ Залежить від теми
- ☐ Не дуже цікаво
- ☐ Зовсім не цікаво

4. Як ти зазвичай краще запам'ятовуєш граматичні правила?

- ☐ Через ігри або вікторини
- ☐ Через вправи в зошиті/підручнику
- ☐ Коли вчитель пояснює на дошці
- ☐ Через відео або анімації

5. Чи користувався/лась ти такими платформами або застосунками?

(Можна обрати кілька варіантів)

- ☐ Kahoot!
- ☐ Quizizz
- ☐ Liveworksheets

- ☐ Duolingo
- ☐ Quizlet
- ☐ Жодним із них

6. **Чи подобається тобі виконувати граматичні завдання в телефоні або на комп'ютері?**

- ☐ Так, дуже
- ☐ Так, але не завжди
- ☐ Ні, мені зручніше писати в зошиті

7. **Що тобі найбільше подобається в цифрових граматичних вправах?**

- ☐ Кольорове оформлення та картинки
- ☐ Можна одразу побачити правильну відповідь
- ☐ Можна грати і змагатися з друзями
- ☐ Вони коротші, ніж звичайні вправи

8. **Чи хотів/ла би ти більше таких завдань на уроках?**

- ☐ Так
- ☐ Можливо
- ☐ Ні

9. **Які теми з граматики тобі найважчі?**

- ☐ Часи дієслів (Present, Past, Future)
- ☐ Побудова запитань
- ☐ Вживання артиклів
- ☐ Утворення ступенів прикметників
- ☐ Інше (вкажи): _____

10. **Як ти оцінюєш свій рівень знань з граматики англійської мови?**

- ☐ Високий – добре розумію та можу пояснити правила
- ☐ Середній – іноді помиляюсь, але здебільшого розумію
- ☐ Низький – мені часто важко зрозуміти або застосувати правило

Додаток М**Діагностичне граматичне тестування (початковий рівень)****Клас:** 6-Б**Рівень мови:** Pre-Intermediate**Тема тестування:** Вживання Present Simple, Present Continuous, Past Simple**Завдання 1. Обери правильну форму дієслова (1 бал за кожну відповідь)****(Multiple choice – рецептивна навичка)**

1. My sister usually ____ TV in the evening.

- a) watch
- b) watches
- c) watching

2. Look! The children ____ football now.

- a) play
- b) are playing
- c) played

3. We ____ to the zoo yesterday.

- a) go
- b) going
- c) went

Завдання 2. Заповни пропуски, використовуючи дієслово в дужках у правильній формі (Present Simple або Present Continuous) (1 бал за кожну відповідь)**(Gap fill – репродуктивна навичка)**

4. I usually _____ (have) breakfast at 7 a.m.

5. Right now she _____ (read) a book.

6. Tom and Jerry _____ (not/play) computer games at the moment.

Завдання 3. Перетвори речення відповідно до інструкції (1 бал за кожну відповідь)

(Sentence transformation – репродуктивна навичка)

7. He plays football every Sunday. *(Зроби заперечне речення)*

→ _____

8. They visited the museum. *(Утвори запитання)*

→ _____

9. I am doing my homework. *(Перетвори в Past Simple)*

→ _____

Завдання 4. Встав правильне запитальне слово: What, Where, When, Why, Who (1 бал)

10. _____ do you go to school?

→ _____

Максимальна кількість балів: 10

Рівні оцінювання:

- **Високий** – 8–10 балів
- **Середній** – 5–7 балів
- **Низький** – 0–4 бали

Додаток Н

Підсумковий тест з граматики для учнів 6-Б класу

Мета тесту: Оцінити рівень засвоєння граматичних тем після використання цифрових платформ та інтерактивних вправ.

Part I. Choose the correct answer. (1 point each)

1. He *go / goes / going* to school every day.
2. We *are playing / play / plays* football now.
3. She *didn't watched / didn't watch / not watched* the film yesterday.
4. They *will going / will go / goes* to the zoo tomorrow.

Part II. Fill in the blanks. (1 point each)

5. I usually _____ (read) books in the evening.
6. Look! The cat _____ (sleep) under the table.
7. My brother _____ (not like) vegetables.
8. _____ you _____ (visit) your grandma last weekend?

Part III. Match the pronouns to their meaning. (1 point each)

9. Match the words to the correct type of pronoun:

- a) **I** –
- b) **his** –
- c) **themselves** –

Options:

- Possessive pronoun
- Reflexive pronoun
- Personal pronoun

Part IV. Sentence transformation. (2 points)

10. Rewrite the sentence in **Past Simple**:

She goes to the park.

→ _____

Загальна кількість балів: 13

Оцінювання:

- 11–13 балів — високий рівень
- 8–10 балів — середній рівень
- 0–7 балів — низький рівень